

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

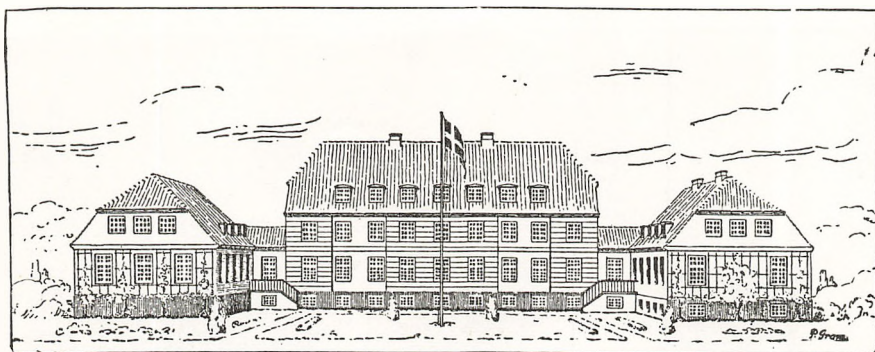
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift

1970

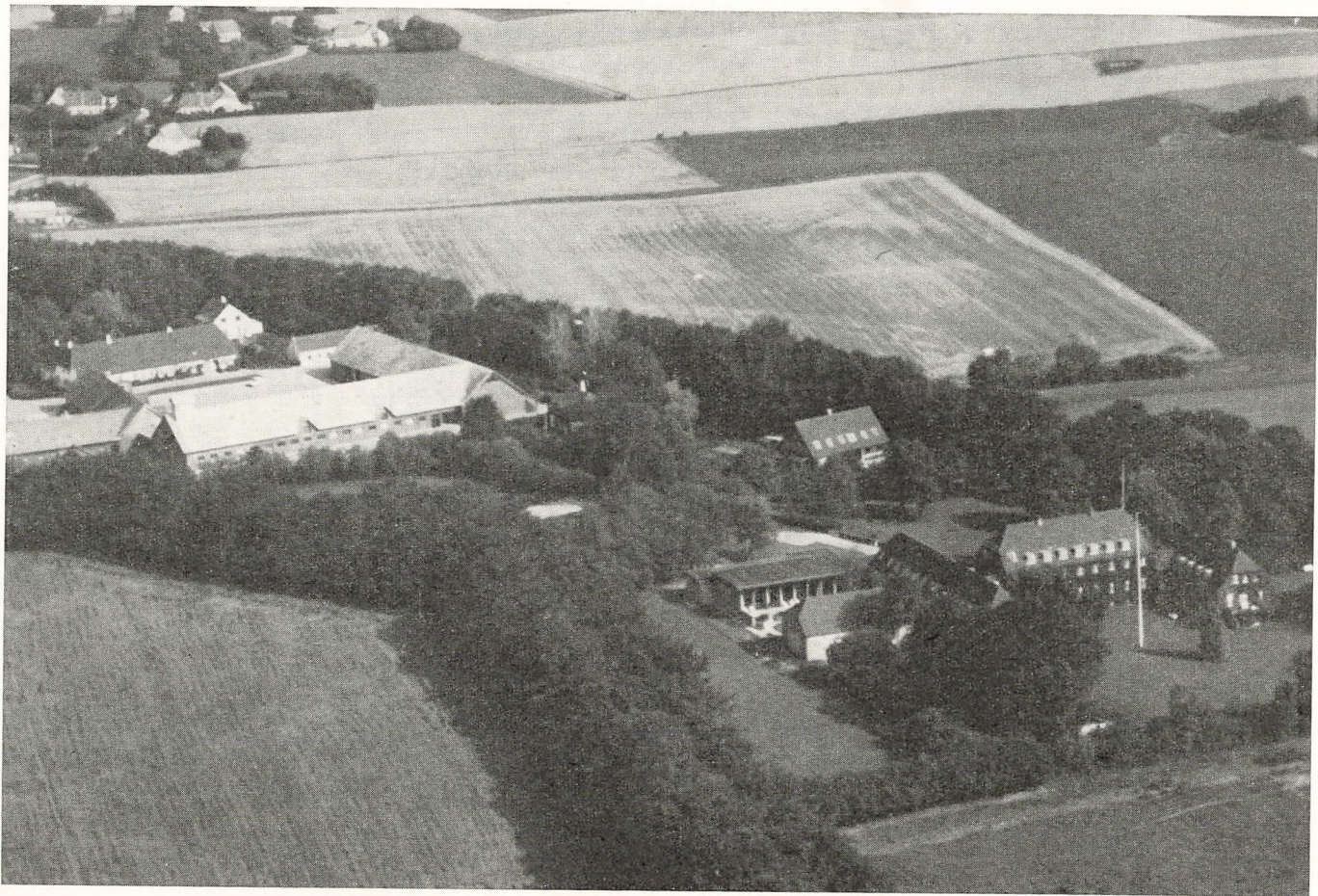
Graasten
Landbrugsskole

»GRAASTEN ELEVER«S
ÅRSSKRIFT

1970

Landbrugets fremtid

Vi har i år taget hul på et nyt årti. Hvad vil det bringe os i dansk landbrug? 60-erne var hårde at komme igennem, vil 70-erne bringe os de muligheder, vi så længe har spejdet efter?

Der var især to årsager til landbrugets trængsler i 60-erne: Markedsopdelingen i Europa og et misforhold mellem produktion og forbrug af levnedsmidler. Lad mig tage det sidste først. Da de første efterkrigsår var passeret hen mod midten af 50-erne, oplevede vi en meget kraftig produktionsstigning, der vel havde to årsager: Dels havde vi i kraft af mekaniseringen og nye tekniske hjælpemidler i øvrigt på et tidspunkt, hvor vi endnu var de mange i landbruget i hele den vestlige verden, fået en meget større produktion pr. mand og ialt end hidtil kendt, dels medførte mekaniseringen at hestene afløstes af traktorer, hvilket betød, at det foder hestene hidtil havde beslaglagt, almindeligvis omkring 15 % af det samlede foderforbrug på en gård, det blev nu frisat til anvendelse til produktion af mælk og kød i henholdsvis ko- og svinestald.

Hvad hestene angår, da er deres rolle som trækraft i landbruget forlængst udspillet, og hvad det første forhold angår, da har de vanskelige afsætningsforhold og lave priser på landbrugsvarer medført en vældig afvandring fra landbruget i alle mere udviklede lande, så der er sket en tilpasning mellem de tekniske hjælpemidler, der er til rådighed og det antal hænder, der benytter dem. Den eksplosive produktionsstigning er ebbet ud.

Medens vi i 50-erne og de første år i 60-erne i den vestlige verden havde en produktionsstigning på rundt regnet 5 % årligt over for et forbrug, der kun voksede med ca. 3 % årligt, så er der nu ved at være balance mellem produktion og forbrug af levnedsmidler. I følge FAO's årsrapport for 1969/70 har produktionsstigningen i det sidste

år været praktisk talt lig med nul, medens fødevarerforbruget steg med 2,7 %.

Så længe fødevarerproduktionen steg med en større procent end forbruget ophobede levnedsmiddellagre sig i U.S.A., Europa og til dels herhjemme. Nu er disse lagre for en betydelig del enten stærkt reducerede eller helt borte. Ligevægt er ved at indtræde.

Dette er den til grund liggende årsag til, at vi i de sidste par år har kunnet sælge alt hvad vi har kunnet producere i dansk landbrug. At priserne ikke har været tilfredsstillende hænger bl. a. sammen med markedsopdelingen, som har medført, at vi har måttet erlægge betydelige beløb i afgifter ved eksport til Fællesmarkedet. Det har altså politiske årsager, som kræver en politisk løsning.

Tilpasningen har medført, at antallet af landbrug og landmænd rundt regnet er halveret i Nordamerika og Sverige i løbet af de sidste 15 år. I Fællesmarkedslandene er der for alvor ved at komme skred i nedlægningen af landbrug og afvandringen fra dette erhverv. Endnu er der ca. 15 % af erhvervsbefolkningen i disse lande knyttet til landbruget, men tilgangen af unge er så lille, at der vil ske noget i retning af et skred i de kommende år. Herhjemme har vi foreløbig fået reduceret antallet af landbrug med ca. 70.000, kun omkring 8 % af erhvervsbefolkningen er nu beskæftiget i landbruget, og intet tyder på, at bunden i denne henseende er nået.

Da forbruget af levnedsmidler kan forventes fortsat at ville stige, dels stiger befolkningstallene stadig noget, dels stiger levfoden temmelig meget, så tyder intet for mig at se på noget ugunstigt forhold mellem forbrug og produktion af levnedsmidler i de kommende år.

Hvad angår markedsopdelingen tyder meget på, at en udvidelse af Fællesmarkedet nu ligger inden for mulighedens grænse. Ganske vist forestår sikkert lange og vanskelige forhandlinger, men der synes at skulle ske helt uventede ting, om ikke udvidelsen er en realitet i løbet af de kommende to år. Der bliver formentlig derefter en tilpasningsperiode på 5 år, hvor tilnærmelsen til fællesmarkedspriserne, todsatserne og de andre bestemmelser skal finde sted.

Mange udtrykker bekymring for, at den høje selvforsyningsgrad i Fællesmarkedet reducerer dansk landbrugs fordel ved udvidelsen. Dette er ikke hel rigtigt. Et udvidet Fællesmarked vil have en lavere selvforsyningsgrad end det nuværende. Der vil være et »underskud« på f. eks. ca. 20 % korn, og et vist importbehov for de fleste husdyrprodukter, ikke mindst okse- og kalvekød.

I øvrigt bliver det jo ikke det enkelte lands problem ensidigt at

skulle skaffe sig af med et evt. overskud, og hvad der har den største betydning for os, bliver der som bekendt indre frihandel, så vi skulle have gode muligheder for at afsætte vor produktion.

Hvad priserne angår, da har jeg i nedenstående oversigt anført Fællesmarkedets nugældende orienteringspris for en række vigtige varer og til sammenligning den gældende danske producentpris. Der kan naturligvis ske prisændringer, før vi kommer med, men næppe større ændringer i prisrelationerne.

	Fællesmarkedets orienteringspris	Dansk producentpris
Foderkorn	ca. 72,50 kr.	ca. 48,00 kr.
Mælk m. 3,70% fedt	0,77 kr.	– 0,57 kr.
Smør	13,00 kr.	– 7,50 kr.
Ost, 45%	9,75 kr.	– 4,50 kr.
Lev. kreaturer	5,10 kr.	– 3,00 kr.
Lev. kalve	6,86 kr.	– 4,50 kr.
Svinekød	5,79 kr.	– 5,65 kr.
Fjerkrækød	5,88 kr.	– 3,10 kr.

Efter de forslag, der forhandles, vil der – såfremt forhandlingerne om udvidelsen forløber positivt – ske tilnærmelse mellem den danske pris og Fællesmarkedets med 20% det første år, andet år skal man op på 25%, tredje år på 33% og fjerde år på 50% for så at tage sidste halvdel det sidste overgangsår.

Ved vurdering af tallene skal man tage i betragtning at priserne i Fællesmarkedet kan svinge både under og over den nævnte orienteringspris alt efter markedsforholdene.

Det vil nok også være realistisk at kalkulere med visse forøgede omkostninger. Råstoffer til industrien bliver belagt med den fælles ydre told, som fordyrer en del varer herhjemme. De højere levnedsmiddelpriiser vil naturligvis også medføre en lønstigning.

Alt i alt bliver der dog tale om en ganske væsentlig indkomstforbedring for dansk landbrug. Hvor stor den bliver, afhænger i nogen grad af vore muligheder for at konkurrere med kvalitetsproduktioner og i hvilken grad vi udnytter vor konkurrenceevne.

Hvad det første angår, da skulle vi formentlig nok have gode muligheder i dette store marked, hvor vi i forvejen har et godt navn. Vi udsættes naturligvis tilsvarende for konkurrence såvel på vort »faste« marked i Storbritannien som på hjemmemarkedet. Men begge steder har vi givetvis et fortrin dels i faste afsætningskanaler og et godt ry, dels i den lette adgang til hjemmemarkedet.

Hvad det sidste angår, om vi bliver i stand til at udnytte de muligheder, det udvidede markedsområde giver os, da kan man nok have større betænkeligheder. Som det fremgår af ovenstående oversigt, er det ikke mindst på kvægbrugsområdet, vi får øgede muligheder for at få bedre rentabilitet. Men fortsætter reduktionen af kvægbesætningerne i samme tempo som hidtil, bliver det beskedne eksportmængder, der bliver til rådighed.

Det helt afgørende bliver dog, at vi i et udvidet Fællesmarked i kraft af sikkerhed for afsætningen til nogenlunde faste priser for første gang i lange tider bliver i stand til at planlægge og gennemføre bygningsinvesteringer med henblik på en stor og temmelig specialiseret produktion. Dette giver den dygtige og initiativrige helt andre muligheder, end de hidtidige.

Samfundsmæssigt synes der derimod at være grund til alvorlige betænkeligheder på to områder i forbindelse med landbrugets forhold. Først og fremmest må den fortsat meget store afvandring af unge give anledning til overvejelser. Den årgang vi i år har på landbrugsskolerne er som nævnt andet steds kun på ca. 900. Dette er mindre end to procent af denne årgangs mandlige ungdom, og intet tyder for øjeblikket på, at bunden er nået hermed. Vendes denne udvikling ikke, bliver vi ikke i stand til at udnytte gode og nærliggende eksportmuligheder. Så får fremtidens danske landmænd nok at gøre med at forsyne hjemmemarkedet. Vi har ganske gode støtteforanstaltninger til de unges etablering, men de bør i samfundets interesse forbedres væsentligt og snarest.

Det andet område, jeg vil pege på, er bygningsinvesteringerne. Med den høje rentefod, vi nu har haft gennem ret lang tid, har der ikke med den hidtidige indtjening i landbruget kunnet gennemføres påkrævede investeringer i bygninger og anlæg. Også de samfundsmæssige fordele ved en tilslutning til et udvidet Fællesmarked står og falder med erhvervslivets muligheder for at udnytte vilkårene.

Set fra landbrugets side tegner der sig således et betydeligt lysere billede end meget længe. Der er ved at komme perspektiv i tingene.

Sv. Karlskov Jensen.

Balance

Hvad hånden former, er åndens spor.
(Johs. V. Jensen.)

Vi har vist alle på fornemmelsen, at der mangler balance på en lang række områder i tilværelsen, såvel i det offentlige som det mere private ydre og indre liv, og man kan vel let blive enige om, at en stor del af de vanskeligheder, som tiden er så rig på, netop skyldes denne mangel.

Balancen er et meget vigtigt forhold i tilværelsen, hvis vejen ikke skal blive for ujævn og knudret, og det gælder såvel i det små som i det store, på det materielle såvel som på det åndelige område.

For at begynde ved jorden – skal først nævnes balancen i en landbrugsbedrift. Enhver landmand ved, at det økonomiske resultat bl. a. afhænger af et vel balanceret sædskifte, af harmonien mellem planteavl og husdyrbrug, så grovfoderavlen netop passer til det husdyrhold, man har, naturligvis med en margin for vejr og vind. Mange landbrug kunne give et bedre resultat, hvis der var en bedre balance i den indre bedrift, også mellem indsats og arbejdskraft, herunder også maskiner. Tilrettelægning er her et vigtigt arbejde, og blyant og papir gode arbejdsredskaber.

Den økonomiske balance optager vel sindet mest. Vi ved, hvad det betyder i den enkelte bedrift. Stort set vil det sige, at man ikke giver mere ud, end man tager ind. Nogle forstår den kunst og klarer sig altid, medens andre ikke eller sjældent lærer det. De mangler pengekultur. Vi kommer her ind på problemet lån kontra opsparing. Til produktive investeringer i bedriften må man låne kapital (helst ikke hos købmand og foderstofhandler), og er investeringen rigtig, vil fortjenesten blive større end renten, selv om den for tiden er urimelig høj. Til forbrug og investering i personlige goder, skal pengene helst skaffes ved opsparing, så har man disse goder mest sikkert.

Hvad der gælder i den enkelte bedrift gælder selvfølgelig også under større forhold: kommune, amt, stat og organisation. Vi kender det udmærket i disse år, hvor statens milliardunderskud på handelsbalancen viser, at der ingen balance er. Hvad nytter det, at produktionsindtægten stiger 3-4 %, når forbruget (og lønninger) stiger 10 % årligt. Hvorfor er det så svært at erkende i vort højt oplyste land? Balance må skabes i det store som i det små, selv om det gør ondt i øjeblikket, og forvolder brud på tilvante vaner.

I de kommende måneder vil bråvallaslaget om arbejdsoverenskomsterne finde sted. Også her må en balance findes. Arbejderne skal have deres, arbejdsgiverne deres, men i virkeligheden er det jo en tredje faktor – *konkurrenceevnen* – der bør være afgørende, hvis maskinerne skal holdes i gang. Det kniber sædvanligvis stærkt at komme til forståelse herom, selv om begge parter ved, at man ikke kan malke en goldko.

De seneste år har stået i sammenlægningens tegn: mejerier, slagterier, banker, brugsforeninger, kreditforeninger, skoler, landbrug og meget mere. Alt skal være stort, og det er i de fleste tilfælde en nødvendighed, selv om noget af den lokale hyggelighed og medarbejderskab går tabt. Det kan ikke undgås, at sammenlægningerne i en overgangsperiode griber ind i balancen, og det må være en opgave for ledelsen at tilpasse de nye størrelser efter tidens krav. Vi må håbe, at vi har langsynede mænd nok til at lede de store foretagender, der i virkeligheden kræver særdeles meget af deres bestyrelser. Men ikke alt egner sig til stordrift, også her må man finde balancen.

Sådan kunne man fortsætte, og de fleste vil indrømme, at balancen er en såre vigtig ting, men den skal begynde i det enkelte menneskes sind, derfra udgår alt.

Det vi kalder kultur hos mennesker er i virkeligheden samspillet mellem det *materielle* og det *åndelige*, hvormed jo ikke alene forstås det religiøse, men alt det medmenneskelige.

Historien viser, at det er meget svært at opnå balance mellem de to kategorier. Vi har haft perioder, hvor det næsten udelukkende var religiøse og åndelige spørgsmål, der optog sindene, fulgt af bispevælde og religionskrige, der udmarvede folket, så det gik udover arbejde og produktion. I dag kan vi tænke på *Irland* og andre lande (raceadskillelse m. m.). Selv om nogle mennesker vandt deres sjæl, var det alligevel galt.

For tiden dyrker man i høj grad det materielle, og hvis der ikke opnås en bedre balance mellem det materielle og det menneskelige,

vil det ende galt. Vi er blændet af statusjageri, vi interesserer os for meget for det *uvæsentlige*, for *indholdsløse* ting, fordi alt for mange tror, at materiel velfærd fører til lykken. Kampen om dem og mod dem medfører splittelse, frygt, oprør, brug af nervepiller og hash. Landet er ikke værst i så henseende, vi tager jo ikke nogen ting så voldsomt som i byerne, men vi må ikke glemme, at tilværelsen består af både materielle og åndelige værdier (det der ikke kan måles i penge), thi så glemmer vi den ene halvdel af livet.

Balancen mellem de materielle og åndelige bestræbelser er forrykket. Vi mangler livsvisdom – kultur. Kultur kan ikke købes for penge eller skabes af et kulturministerium. Hvor får vi den fra? I gamle dage var det højskolen, digtningen og den folkelige forkyndelse, der lærte os at leve. I dag har vi kundskaber nok, men allerede *Christen Kold* skrev: »*Hvis vi bare stadser de unge op med kundskaber, så giver vi dem rovdyrklør.*« Man kan ikke demonstrere sig til toppen ved ødelæggelser m. m., det kræver en mægtig opbyggende indsats. Man skal kæmpe sig til indflydelse.

Vi må igen se at få skabt balance mellem det materielle og det åndelige. Mister vi det folkelige og åndelige livssyn, bliver vore vurderinger for usikre, og det vil tilsidst gå udover produktionen og dens planlægning – altså også det materielle, thi som *Johns V. Jensen* synger:

»*Hvad hånden former, er åndens spor.*«

De hjerteligste hilsener til gamle elever med ønsket om en god jul.

L. Lauridsen.

Kapitalbehov ved en produktionsudvidelse

Skal jeg udvide min produktion, eller skal jeg lade være? Det spørgsmål funderer mange selvstændige landmænd over. En produktionsudvidelse kan give en bedre harmoni i bedriften, og den kan give et bedre samlet driftsresultat.

Men – kan jeg skaffe tilstrækkelig kapital til denne udvidelse? Ikke bare til opførelse af bygninger, men også til at få produktionen i gang. De første måneder efter produktionsudvidelsen skal man af med mange penge. Indtægterne derimod kommer først senere. En produktionsudvidelse vil altid kræve et stort kapitalbehov i den første tid.

I det følgende vil vi prøve at udregne kapitalbehovet ved en produktionsudvidelse på en gård efter den såkaldte udbetalings-indbetalings-metode, som bruges meget ved planlægning af udvidelser inden for industri og handel.

Vi vil tage et praktisk eksempel inden for svinehold. Tilsvarende eksempler kan gives for andre produktionsgrene.

Det tænkte eksempel:

Vor mand har nu 32 årssøer, grisene sælges ved 20 kg. Han har i de senere år produceret 15 20 kg's grise pr. årssø, d. v. s. 480 pr. år eller 40 pr. måned.

Han ønsker i 1971 at bygge en ny fedestald og selv opfede de producerede smågrise.

Vi fastlægger først den forventede produktionseffektivitet. Tilvækst pr. fedesvin 65 kg ($20 \div 85$ kg). F.e. pr. kg tilvækst 3,4. F.e. pr. gris 221 f.e. ($65 \times 3,4$), der fordeler sig med 40 kg proteintilskudsfoder og 181 kg byg. Dødeligheden sættes til 2,5 %, d. v. s. 12 pr. år eller 1 pr. måned.

Sætter vi de forventede priser ind får vi følgende dækningsbidragskalkule.

Tabel 1: Dækningsbidragskalkule for fedesvineproduktion.

Indtægter:	
1 slagterisvin á 60 kg (sl. vægt) á 5,60 kr.	336 kr.
Efterbetaling 60 kg á 0,30 kr.	18 kr.
	<hr/>
Ialt indtægter....	354 kr.
Variable omkostninger:	
1,025 20 kg's gris á 144 kr.	148 kr.
40 kg tilskudsfoder á 0,95 kr.	38 kr.
181 kg korn á 0,52 kr.	94 kr.
Andre var. omkostninger (dyrlæge o. lign.)	4 kr.
	<hr/>
Til dækning af faste omkostninger (dækningsbidraget) ...	70 kr.

De faste omkostninger vil være husleje, arbejds løn, elektricitet, vand o. lign. + renter for de penge, der er bundet i grise og foder. Hvad der bliver til rest vil være fortjeneste.

Der er ikke regnet med foder til de døde grise (de dør i almindelighed tidligt i vækstperioden). På grund af dødelighed skal der, hver gang der produceres 1 slagterisvin, bruges 1,025 stk. smågrise.

Der bygges en stald til 160 grise (288 m²).

Byggepris 288 m ² × 300 kr.	86.400 kr.
deraf eget arbejde	11.400 kr.

At betale exclusive moms	75.000 kr.
Moms 15 % af 75.000	11.250 kr.

Ialt at betale inclusive moms	86.250 kr.
------------------------------------	------------

Stalden skal stå færdig 1/7 1971.

I maj og juni sælges der ingen smågrise, således at der 1/7 vil være 80 grise at sætte ind i den nye stald. Stalden vil være fuld 1/9. De første grise vil kunne leveres i september måned.

I tabel 2 er vist kapitalbehovet i de nævnte perioder. I denne tabel erlægges alle indbetalinger og udbetalinger kontant, og der er ikke optaget lån af nogen slags. Denne tabel skal kun opfattes som den indledende.

I tabellen er kun medtaget de ind- og udbetalinger, der ændrer sig ved produktionsudvidelsen. Hvad der sker i den øvrige bedrift er denne tabel uvedkommende. Det vi vil undersøge er kun produktionsudvidelsens kapitalbehov.

Forklaringer til tabel 2:

- ad 2. Efterbetalingen udbetales i februar for de grise, der er leveret i det foregående kalenderår.
- ad 3. Fra 1. maj kan vor mand ikke sælge sine smågrise. Altså får vi her en negativ (manglende) indbetaling til os.
- ad 4. Denne bliver i de første måneder negativ. Vi får ikke moms på de grise, vi ikke sælger.
- ad 5. Regnskabsåret går fra 1/7, d. v. s. at momsafregningen for maj og juni sker i december og marts. Momsafregningen for andet halvår 1971 sker i juni og september 1972 o. s. v. Til og med 3. kvartal 1972 vil produktionsudvidelsen give en momsrefusion.
- ad 7. Betaling for bygningen sker som vist i tabellen.
- ad 8. I de første 4 måneder (maj-august) er der regnet med følgende tilvækster: I den første måned 5 kg (grisene er i gennemsnit startet midt i måneden, tilvækst i første måned 10 kg, $10 : 2 = 5$). I den anden måned 14 kg, i den tredje 17 kg og i den fjerde 20 kg. D. v. s. at der i maj produceres 195 kg tilvækst, $5 \text{ kg} \times 39 \text{ svin}$, i juni 741 kg, $(5 + 14) \times 39$, i juli 1404 kg og i august 2184 kg. Hver kg tilvækst kræver 3,4 f.e. Den gennemsnitlige pris for foderet er ca. 60 øre pr. kg. Fra september, når stalden er fuld vil den månedlige foderudgift være 5.148 kr. ($39 \times 132 \text{ kr.}$, se tabel 1).
- I eksemplet er kornet indkøbt. Måske har han før produktionsudvidelsen et overskud af korn, d. v. s. at han efter udvidelsen opfodrer dette i stedet for at sælge det.
- Ligemeget hvorledes forholdene ligger, bør man dog, når det gælder økonomi og kapitalbehov, sætte kornet til sin handelsværdi, for at få et sandt billede af produktionsudvidelsens virkninger.
- ad 9. For nemheds skyld er det sat til 160 kr. pr. måned lige fra begyndelsen.
- ad 11. Først i 1. halvår 1971 bliver udgående moms større end indgående moms. D. v. s. at der i 4. kvartal 72 og i 1. kvartal 73 skal indbetales moms til toldvæsenet.
- ad 13. Forskellen mellem linie 6 og linie 12. I de første 4 måneder skal tallene lægges sammen, da indbetalinger er negative.
- Tallene angiver de enkelte perioders kapitalkrav.
- ad 14. Her opsummerer vi tallene fra linie 13. Den ene periodes kapitalkrav forsvinder ikke, fordi vi kommer ind i den næste

Tabel 2: Produktionsvidelsens kapitalbehov ved kontant betaling.

	Maj 1971	Juni 1971	Juli 1971	August 1971	September 1971	4. kvartal 1971	1. kvartal 1972	2. kvartal 1972	3. kvartal 1972	4. kvartal 1972	1. kvartal 1973
Indbetalinger til os:											
1. Slagtesvin					13.104	39.312	39.312	39.312	39.312	39.312	39.312
2. Efterbetaling						2.808					8.424
3. Smågrisesalg	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 17.280	÷ 17.280	÷ 17.280	÷ 17.280	÷ 17.280	÷ 17.280
Indbet. excl. moms	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 5.760	÷ 5.760	7.344	22.032	24.840	22.032	22.032	22.032	30.456
4. Udg. moms	÷ 864	÷ 864	÷ 864	÷ 864	1.102	3.305	3.726	3.305	3.305	3.305	4.568
5. Refunderet moms						5.907	5.907	1.576	1.576		
6. Ialt indbet.	÷ 6.624	÷ 6.624	÷ 6.624	÷ 6.624	8.446	31.244	34.473	26.913	26.913	25.337	35.024
Udbetalinger af os:											
7. Bygningen	45.000	20.000	10.000								
8. Foder	398	1.512	2.864	4.455	5.148	15.444	15.444	15.444	15.444	15.444	15.444
9. Dyrlæge m. v.	160	160	160	160	160	480	480	480	480	480	480
Udbet. excl. moms	45.558	21.672	13.024	4.615	5.308	15.924	15.924	15.924	15.924	15.924	15.924
10. Indg. moms	6.834	3.251	1.954	692	796	2.389	2.389	2.389	2.389	2.389	2.389
11. Moms at betale											1.127
12. Ialt udbet.	52.392	24.923	14.978	5.307	6.104	18.313	18.313	18.313	18.313	19.440	19.440
13. Indbet. ÷ udbet.	÷ 59.016	÷ 31.547	÷ 21.602	÷ 11.913	2.342	12.931	16.160	8.600	8.600	5.897	15.584
14. Indbet. ÷ udbet. opsnummeret	÷ 59.016	÷ 90.563	÷ 112.165	÷ 124.096	÷ 121.754	÷ 108.823	÷ 92.663	÷ 84.063	÷ 75.463	÷ 69.566	÷ 53.982

periode. Denne linie angiver altså det samlede kapitalbehov fra begyndelsen til de enkelte perioders slutning. F. eks. vil alle indbetalinger ÷ alle udbetalinger til og med 4. kvartal 1971 være 108.823 kr., hvilket er kapitalbehovet.

Vi vil se at kapitalbehovet vokser indtil vi begynder at levere svin. Vi kan også se, at vi skal helt hen til slutningen af 3. kvartal 72 (17 måneder efter starten) før kapitalbehovet bliver lig med det beløb, vi har betalt for bygningen (excl. moms).

Der er i tabel 2 ikke taget hensyn til udgifter til elektricitet, vand, vedligeholdelse af bygning o. lign. Ejheller er der taget hensyn til indvirkningerne på skattebilletten.

Hvis vor mand har en lille kasse med 124.000 kr. er der ingen problemer, og jeg kan slutte artiklen.

Vor mand har imidlertid ikke mange penge i sin kasse, så han er nødt til at låne og købe på kredit for at få en sådan udvidelse i gang.

Tabel 3 vil mange praktiske landmænd nok nikke mere genkendende til. Forudsætningerne er følgende:

Banken vil yde en byggekredit fra 1/4 1971 – 1/9 1971 på max. 75.000 kr. D. L. R. vil give et lån på pålydende 120.000 kr., et 7 0/0's 30 års lån. Gården er altså ikke før udvidelsen belånt op til skorstenen.

D. L. R.-lånet er hjemme 1/9 1971 med et nettoprovenu på 75.000 kr. udrgenet således:

120.000 × 66 ¹ / ₂ (kursen) . . .		79.800 kr.
Indskud 2 0/0 af 120.000 . . .	2.400	
renter i 2 mdr.	1.400	
administrationsbidrag 0,3 0/0	360	
låneomkostninger	640	4.800 kr.

Nettoprovenu 75.000 kr.

På udgifter til foderstoffer og dyrlæge m. v. kan vi få 3 måneders kredit. Renten er 1 0/0 pr. måned.

Forklaringer til tabel 3:

ad 21. Indbetalinger til os er de samme som i tabel 2. Her er kun angivet indbetalinger ialt.

ad 22. Udbetalinger til foder, dyrlæge m. v. er overalt 3 måneder forsinket, d. v. s. at foderudgiften for maj skal betales i au-

*Tabel 3: Produktionsudvidelsens kapitalbehov ved byggekredit,
D. L. R.-lån og 3 måneders kredit på foderstoffer og dyrlæge m. v.*

	Maj 1971	Juni 1971	Juli 1971	August 1971	September 1971	4. kvartal 1971	1. kvartal 1972	2. kvartal 1972	3. kvartal 1972	4. kvartal 1972	1. kvartal 1973
21. Ialt indbetalinger til os:	÷ 6 624	÷ 6.624	÷ 6.624	÷ 6.624	8.446	31.244	34.473	26.913	26.913	25.337	35.024
Udbetalinger til os:											
22. Foder				398	1 512	12.467	15.444	15.444	15.444	15.444	15.444
22. Dyrlæge m. v.				160	160	480	480	480	480	480	480
24. Udgående moms			11 250	84	251	1.942	2.389	2.389	2 389	2.389	2.389
25. Moms at betale										1.127	1.127
26. Renter på foderstof + dyrlæge m. v.				19	58	447	549	549	549	549	549
27. Renter + afdrag på bygningen					2.000			6 560		6.484	
28. Ialt udbetalinger			11.250	661	3.981	15.336	18.862	25.422	18.862	26.473	19.989
29. Indbet. ÷ udbet.	÷ 6.624	÷ 6.624	÷ 17.874	÷ 7.285	4.465	15.908	15.611	1.491	8.051	÷ 1.136	15.035
30. Indbet. ÷ udbet. opsummeret	÷ 6 624	÷ 13.248	÷ 32.122	÷ 38.407	÷ 33.942	÷ 18.034	÷ 2.423	÷ 932	÷ 7.119	÷ 5.983	÷ 21.018

gust, foderudgiften for juli, august og september i 4. kvartal o. s. v.

- ad 24. Momsen på byggeudgifterne dækkes ikke af byggekredit eller senere af D. L. R.-lån. Da bygningen står færdig 1/7 er hele momsudgiften sat på juli måned.
- ad 25. Alle momsafregningerne med toldvæsenet er uændrede fra tabel 2.
- ad 26. Der er taget 3 % af det beløb (inclusive moms), der er betalt i perioden.
- ad 27. De 2.000 kr. i september måned er renter på byggekrediten. De andre poster er renter og afdrag på D. L. R.-lån.
- ad 29. Forskellen mellem linie 21 og linie 28.
- ad 30. Her får vi de opsummerede tal fra linie 29. (Se under ad 14).

Det højeste kapitalkrav ud over opnåede lån og kreditter falder her, som i tabel 2, i august måned. Derefter falder det, og nærmer sig 0 i 1. kvartal 1972. Renter og afdrag på D. L. R.-lånet, der skal betales i 2. og 4. kvartal, gør dog, at der ikke bliver meget tilovers før vi kommer ind i 1973. Først på dette tidspunkt kan der blive tale om at betale foderstofregningen kontant.

Til finansiering af kapitalbehovet i 1971 må vi håbe, at vor mand har nogle rede penge, eller at der er »plads« på kassekrediten. En sidste mulighed er, at han på sit slagteri kan få kontrakt på egne grise. Det vil løbende kunne give et lån på ca. 16.000 (160 grise á 100 kr.). Omkostningerne vil her være ca. 5 kr. pr. leveret gris.

Tabel 2 og 3 viser kapitalbehovet ved produktionsudvidelsen, og ikke noget om økonomien. Vender vi tilbage til tabel 1, kan vi igen se på økonomien, når vi tager hensyn til husleje og betalte renter på foderstoffer m. v.

Vi ser på hele kalenderåret 1972, hvor produktionen er ialt 468 slagterisvin.

	ialt	pr. gris	
Dækningsbidrag (se tabel 1)			70 kr.
Renter på foderstoffer m. v.	2.196	5 kr.	
Renter + adm.bidrag til D. L. R. . .	9.044	19 kr.	24 kr.
Dækningsbidrag ÷ betalte renter . .			46 kr.
Afdrag på D. L. R.-lån	4.000		9 kr.
Dækningsbidrag ÷ renter og afdrag			37 kr.

Ser vi rent økonomisk på det, er det endelige tal 46 kr. Afdrag på gæld er en formueflytning (opsparing), der ikke har med økonomien at gøre. Taler vi om likviditet skal afdraget trækkes fra, og vi kommer ned på de 37 kr.

De resterende penge (46 eller 37) skal bruges til dækning af arbejds løn, elektricitet, vedligeholdelse og forrentning af den kapital, vor mand selv har sat i det. Endelig skulle der gerne blive noget tilovers til fortjeneste.

At foretage den omtalte udvidelse vil være et stort skridt at tage for vor landmand. Det er måske kun hvert 5. eller 10. år, han indlader sig på noget sådant.

En nøje planlægning og analyse af produktionsudvidelsens virkninger på såvel økonomien som likviditeten vil være nødvendig. Når vor mand ser analyserne på et stykke papir, vil han måske blive betænkelig, tælle sine penge og sige: »Den kan jeg ikke klare«.

Det er der ikke sket noget ved. Han kan endnu fortryde, uden at det koster penge.

Springer vor mand i stedet lige ud i det uden at have analyseret problemet tilstrækkeligt, vil han måske hen på sommeren 1971 bitterligt fortryde, at han gik i gang med udvidelsen. Men nu hjælper det ikke, at han siger: »Den kan jeg ikke klare«. For nu er investeringen foretaget, og der er ingen vej tilbage.

En analyse af en produktionsudvidelses økonomi og kapitalkrav skal først og fremmest bruges til at danne grundlag for landmandens dispositioner. Skal – skal ikke. Desuden vil en sådan analyse være god at have med, når der skal tales med banken og andre, der skal tage del i finansieringen.

Nogle praktiske landmænd vil måske sige, at det er umuligt at lave en kapitalbehovsanalyse, man selv vil tro på; selv om man tager konsulenter og andre sagkydige til hjælp. Det vil være vanskeligt at forudsige produktionseffektivitet og priser 2 år frem i tiden. Er det umagen værd, at regne så meget på det?

Enhver oplysning om en driftsændrings virkninger på økonomi og likviditet vil dog, når oplysningerne granskes med fornuftige øjne, være en hjælp, når den store beslutning skal tages.

Th. Brusck.

Hvad gør vi ved affaldet og resterne?

Jeg har ved tidligere lejlighed gjort opmærksom på, at kemikalier til bekæmpelse af plantesygdomme og skadedyr skal bruges med forsigtighed. Det drejer sig i langt de fleste tilfælde om stoffer, der er så giftige, at de ved letsindig omgang kan forvolde uoprettelig skade på både dyr og mennesker.

Fra lovgivningsmagtens side er man opmærksom på faren ved brug af disse midler, og vi har i dag en kemikalielov, der, hvis den overholdes, skulle gøre anvendelsen af kemikalier mulig uden større risiko for mennesker og dyr. Ingen kemikalier må således markedsføres uden at være forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn godkendt etikette, hvorpå der gives anvisning på opbevaring, anvendelse og beskyttelsesforanstaltninger. Endvidere vil det af etiketten fremgå, hvilken modgift man skal anvende, om uheldet er ude.

Holder man sig disse forskrifter efterrettelig, skulle risikoen ved anvendelse af midlerne altså være begrænset til det mindst mulige. Men stadigvæk gælder dog tommelfingerregelen: Er du i tvivl, om det kan betale sig at bruge et eller andet bekæmpelsesmiddel, så lad være. Som tidligere nævnt, – der er en risiko ved brugen. Det mest sikre ved kemisk bekæmpelse af skadedyr er vel, når alt kommer til alt, at midlerne koster penge og skal betales.

Desværre er der ikke på etiketterne givet anvisning på, hvordan man skal forholde sig med hensyn til evt. kemikalierester samt gamle dunke og beholdere, der har været anvendt. På mange ejendomme hover denne emballage sig op og kan blive et stort problem for den landmand, der er sig sit ansvar bevidst. Til gengæld findes der landmænd, som behandler dette affald med en rystende letsindighed. Det er artige ting, man kan finde i folks mergelgrave og affaldspladser.

Det synes ligefrem, som om mange landmænd er uvidende om, at

giftnævnet har udarbejdet en pjece med råd om, hvordan man bør forholde sig, når det drejer sig om bortskaffelse af tom emballage og kemikalierester, samt hvordan rengøring af sprøjter og andet forurenede materiel bør foretages.

Denne vejledning siger bl. andet:

A. Bortskaffelse af tom emballage.

Sørg for at tømme emballagen helt, når det sidste af indholdet skal anvendes.

Ved tilberedning af sprøjtevæsker bør den tomme emballage, hvis den tåler vand, skylles flere gange for at få hele indholdet med i sprøjten. Det er også det mest økonomiske. Emballagen skal alligevel uskadeliggøres, og dette bør ske straks. Hvis det ikke kan ske omgående, skal den tømte emballage opbevares lige så forsvarligt og på samme måde som fuld eller delvis tømt emballage. – (Selv om det kun for X-midlerne forlanges, at de skal opbevares i aflåset rum, bør andre bekæmpelsesmidler også opbevares i et særligt rum, som kan aflåses, og hvortil uvedkommende ikke har adgang).

Afskylles stærkt forurenede emballage udvendigt eller indvendigt, skal dette foregå på et sted, hvor skyllevandet ikke kan forurene brønde, vandløb, søer, drænledninger og lign.

Bortskaffelse af den tomme emballage bør ske efter følgende retningslinier:

- 1) *Brændbare emballager* (papir, pap, finer, plastfolie) brændes, og det brændte nedgraves på et passende sted (se under punkt 2). Afbrændingen bør ikke foregå, hvor røgen kan genere. Ved afbrænding af større mængder emballage, der har indeholdt hormonmidler til ukrudtsbekæmpelse, bør det ske på en sådan måde, at røgen ikke driver hen på planter, der er følsomme for virkningen af disse midler.
- 2) *Mindre, ikke-brændbare emballageformer*, f. eks. glas og blik, nedgraves. Hullet skal være mindst 3 fulde spadestik dybt ($1\frac{1}{2}$ m). Emballagen kastes i hullet, glasflasker knuses, blikemballage ødelægges med spaden, og hullet kastes til. Nedgravningsstedet skal ligge mindst 50 m fra brønde, vandløb, søer og drænledninger og skal være således placeret, at det er usandsynligt, at der vil blive gravet på det pågældende sted i den nærmeste tid, – heller ikke af børn. Der må tages hensyn til, at visse af midlerne kan være skadelige for planter og træer.
- 3) *Større mængder tom emballage*, som under særlige forhold kan

have ophobet sig, bør nedgraves på losseplads, hvor dette er tilladt. *Oplysninger herom søges hos kreds-lægen.* Emballagen bør i sådanne tilfælde ødelægges som tidligere omtalt og nedgraves ved foden af nedstyrtnings-skrænten, således at det jordfyldte hul snarest bliver dækket af skrald.

4) *Returnering af emballage* vil sjældent være muligt og altid kun efter aftale med fabrikanten. Det er i sådanne tilfælde særlig vigtigt, at emballagen rengøres omhyggeligt, ligesom den skal være omhyggeligt lukket. Det samme gælder, hvis emballagen overlades til anden person til bortskaffelse. Dette må kun ske efter særlig aftale, og såfremt der ikke hersker tvivl om, at vedkommende bortskaffer emballagen på forsvarlig måde.

5) *Anvendelse af emballage til andre formål* må frarådes, da der ikke kan gives sikre retningslinier for rengøring af brugt emballage. Hvis brugt emballage alligevel overdrages til andre, skal det oplyses, at den har været anvendt til bekæmpelsesmidler.

B. Bortskaffelse af restbeholdninger.

Rester af bekæmpelsesmidler, f. eks. sådanne, der er blevet for gamle, kan, *hvis det drejer sig om små mængder op til ca. 1 kg,* nedgraves som beskrevet under punkt 2. Valget af et passende sted er i dette tilfælde særlig vigtigt.

Indholdet af emballagen tømmes i hullet, hvorefter emballagen ødelægges. Parathion eller andre fosforholdige forbindelser bør ødelægges ved overhældning med stærk sodaopløsning, salmiakspiritus eller læsket kalk. (Ætsenatron og natronlud er virksomme, men frembyder sådan ætsningsfare, at særlige foranstaltninger må træffes. *Udhældning i kloak må aldrig finde sted.*

Rester af bekæmpelsesmidler i større mængder bør nedgraves på losseplads efter indhentet tilladelse hos embedslægen.

C. Rengøring af sprøjter og andre redskaber.

Sørg for at beregne mængden af sprøjteopløsning således, at alt kan sprøjtes ud før middagspausen eller inden arbejdsdagens slutning. Er der rester tilbage, bør indholdet sprøjtes ud på en brakmark eller på en afgrøde, som midlet er tilladt til ifølge etiketten, under overholdelse af en eventuel sprøjtefrist. Husk, at sprøjter og andre redskaber, der ikke er rengjorte, frembyder en fare f. eks. for børn, og der-

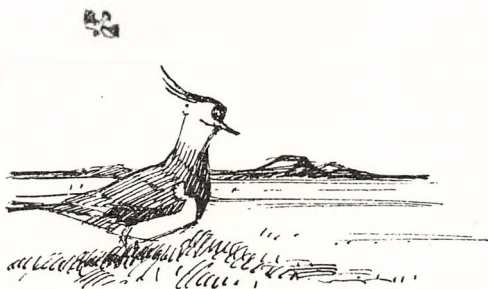
for ikke må henstilles i middagspausen eller efter arbejdsdagens afslutning på steder, hvor der er nærliggende mulighed for, at uvedkommende kan komme til redskaberne.

Rengøring bør ske ved anvendelse af rigelige mængder vand. Skyllevand må ikke løbe i kloak, dræn, gadekær, vandløb og lign. Husk på, at hvis man i længere tid benytter samme skylleplads, vil skyllevandet efterhånden kunne kanalisere jorden, således at vandet kan bane sig vej til fjerntliggende brønde og dræn.

Vejledningen er, som man kan se, ret udførlig. Der er da heller ingen tvivl om, at det i praksis kniber med at overholde alle de givne forskrifter.

Men hvorfor overlader vi dog ikke ansvaret og besværet, der er forbundet med destruktion af dette affald, til de fabrikker, der har fremstillet varerne. Landmændene er så gode kunder hos kemikalieindustrien, at vi sikkert godt kunne gennemtvinge et sådant forlangende.

Chr. Gedbjerg.

Kan vi øge motivationen?

Forhåbentlig bliver man ikke misforstået med overskriften til de følgende betragtninger om undervisning af elever på landbrugsskolen. Motivation er ikke noget nyt fremmedord i dansk sprogbrug og det, det kunne stå for her, nemlig skabe bevæggrunde for, eller, udtrykt på en anden måde, at tilskynde elevernes erhvervelse af faglig viden, er lige så gammel som undervisningen på landbrugsskolerne og evig aktuel.

En skoles lærere er jo, skønt vel sammenarbejdet, ikke nogen homogen flok og har hver for sig sit tag på undervisning, også ud over den som forskelle i fag betinger. Set fra elevernes side vil jeg sige – gudskelov for det. Men det kan da også være med til at begrunde at vi på skift prøver at fortælle lidt om undervisningen, sådan som man er med til at praktisere den på landbrugsskolen.

Med en del af sit fagområde i tankerne, kunne man måske nok stille spørgsmålet, om det kunne have interesse at læse pædagogiske betragtninger om noget så prosaisk som gødningsanvendelse og ukrudtsbekæmpelse. De fleste læsere vil nok mene, at de til daglig har et andet og mere kontant syn på disse sager.

Og så alligevel. Det var dog kun at håbe at en landmand i praksis hele tiden er motiveret til at tage sin gødnings- eller sprøjteplan til revision. Lære af sine og andres resultater, følge nye forskningsresultater og lade sådant være med til at forbedre resultatet. Den landmand, der slavisk planlægger udfra det, der sikkert var det aktuelle, da han i sin tid var på landbrugsskole, men i øvrigt uden skelen til siderne, levner jeg ikke mange chancer for prædikatet: Effektiv landmand.

Og her er vi ved det aktuelle i spørgsmålet i ovreskriften. Denne tilskyndelse til at følge viden op, skulle skoleopholdet helst være med

til at udvikle. Vi bestræber os på det og jeg tror at kunne sige – i højere grad idag end i tidligere tiders landbrugsskole.

Udtrykt på en anden måde. Hvor der overhovedet er mulighed derfor, underviser en lærer i dag efter princippet: Her har vi et problem – og her har vi materialet til hjælp (grundfagsviden, erfaring, forskning, m. v.). Skal vi prøve at finde spørgsmål og løsninger? Dette frem for ensidigt at køre efter den mere autoritære: Her er problemet – værsgo, her har du løsningen.

Vi kan blot tænke på faglige områder, som de tidligere nævnte, gødskning og anvendelse af bekæmpelsesmidler. Under ét kan det vel betegnes kemikalieanvendelse. Hvor har man ofte i de sidste år fået ændret i det, der er problemer og løsninger. At få vænnet elever til brug af de værktøjer, hvor ny viden kan hentes, er en lige så væsentlig ting, som at få dem tanket op med det, der er gængs viden i dag.

Det giver for begge parter en morsommere undervisning og dermed chance for større udbytte.

Den langt stærkere holddeling, vi nu om stunder kører med på skolen her, hjælper i høj grad med til at aktivere eleverne. På det lille hold, hensigtsmæssigt placeret i lokalet, er læreren nem at få kontakt med og, hvad der måske er lige så væsentlig, læreren føler sig ligesom siddende ved samme arbejdsbord.

At beskrive en typisk time i f. eks. gødningslære vil være vanskelig. Den varierer let i form efter emne og hold. Skulle dette lyde lidt tilfældigt må dog retfærdigvis tilføjes, at man selvfølgelig som lærer har noget man vil nå i timen. En målsætning som det hedder. Vi er ikke helt på den linie, som visse andre skoleformer, hvor eleverne helt og holdent selv skal bestemme hvad de gider arbejde med og hvormeget. Vi påvirkes selvfølgelig af moderne undervisningsformer og -midler og vi har også indført dem i det omfang, vi mener, det virker som forbedring. Men et 9 måneders landbrugsskolekursus er trods alt et koncentreret kursus. Der skal nås noget og det er også det langt hovedparten af eleverne vil. Givet er det for indlæringen, at skal den være tilfredsstillende, må lærer og elev arbejde efter samme målsætning, hvem der end har udformet den.

I faget gødningslære vil man uvægerligt en dag være nået til at behandle spørgsmålet om kvælstofanvendelse til afgrøderne. Med det emne er det ihvertfald givet, at eleverne møder med en erfaring – og den kan være både indgroet og farverig. Men erfaring skal der bygges på, og den kan i mange tilfælde være lærerig for både lærer

og andre elever. Jeg ville betegne det noget i nærheden af dødens pølse, hvis man som lærer tog fat på dette spørgsmål ved at servere en færdig opsætning, der, forhåbentlig korrekt og bedømt ud fra utallige forsøg, sagde, at de og de mængder under de og de forhold vil være at anbefale, hvilket, mine gæve elever, vil være at følge, når I udfærdiger jeres opgaver. Det er rådgivning mere end undervisning.

Hellere må man som elev selv være med til at finde problemerne og de spørgsmål, der skal besvares. Såvidt muligt ud fra de driftssituationer, som man senere kan tænkes at blive engageret i. Derefter, måske i fællesskab, og ved hjælp af vore mangeartede hjælpemidler at finde de nødvendige svar.

De timer, hvor man som lærer blot har været hjælperen, eller om man vil, olien, der fik maskineriet til at fungere, har ikke været de ringeste med hensyn til indlæring.

Har man så også engang imellem som elev måttet prøve hos sig selv at ændre en mere eller mindre konservativ holdning eller opfattelse, måske ud fra konklusioner, man selv har været med til at drage, ja, så har eleven vel blot prøvet, hvad han senere hen i tilværelsen hele tiden bør være motiveret for.

Anton Mortensen.

En studierejse til Frankrig

Igen i år har Tuborgfondet bevilget penge til en studierejse, som i år gik til Paris og Normandiet. Jeg var så heldig at være blandt de 20 deltagere. Vor leder var konsulent T. Petersen-Dalum. Turen var tilrettelagt af Det Danske Selskab's repræsentant i Rouen, som også var vor tolk under hele turen.

Vi skulle mødes på hotel Saxildhus i Kolding mandag d. 3. august, til en kop kaffe inden afrejsen med toget sidst på eftermiddagen.

Vi ankom planmæssig til Gare du Nord, Paris tirsdag formiddag, hvor vi skulle møde vor tolk samt en bus, som var reserveret til os i de næste 10 dage. Vi fandt ret hurtigt både chauffør og tolk og begav os straks ud i trafikken, som ubetinget bør karakteriseres som værende umulig. Vor chauffør havde aldrig før kørt i Paris, men tog det hele med et stort smil og et utal af armbevægelser. Tilsyneladende var han den eneste i bussen som bevarede roen, selv om han ofte var skyld i trafikpropper. Vor rundtur var på 2½ time og den gik stort set i trafikken, men forbi byens mest kendte turistattraktioner.

Om eftermiddagen havde vi vort første besøg på en maskinstation vest for Paris. Det bedste sammenligningsgrundlag må være Statens Redskabsprøver, Bygholm.

I alle OECD-lande har man samme måde at afprøve traktorer på, d. v. s. at er en traktor afprøvet i et OECD-land, er den udfærdigede rapport gældende i alle OECD-lande. Den station vi besøgte, var en OECD prøvestation, og det var interessant at se, hvordan man nærmest mishandlede traktorerne for at få et ærligt billede af traktorens såvel ydeevne som sikkerhedsmæssige udstyr.

På stationen udøvedes endvidere en kursusvirksomhed for folk, som søgte en højere uddannelse inden for maskinbranchen samt en form for efteruddannelse.

Om aftenen var hele gruppen inviteret til middag hos statskonsulent Georg Gram i udkanten af Paris. Vejret tillod os at spise i den store park, som hører til statskonsulentens hus, og ikke mindst det var medvirkende til at gøre aftenen særdeles hyggelig. Da aftensmaden var sat til livs, var der lejlighed til at stille spørgsmål til Georg Gram. Disse drejede sig naturligvis om statskonsulentens arbejde, fællesmarkedsproblemer, fransk landbrug m. m.

Onsdag d. 5. august så vi de nye Rungis haller, som modsvarer vore auktionshaller. Disse haller er ganske nye, (indviet i marts 1969), og de er en udflytning af de tilsvarende »Les Halles«, der blev bygget for ca. 100 år siden, og som efterhånden var kommet til at ligge midt i Paris. Hele området dækker et areal på 200 ha. Man holdt ikke auktion over varerne, men på en TV-skærm kunne man se gårsdagens gennemsnitspris, som var vejledende den følgende dag. Grøntsager beslaglægger størst areal. Herefter mejeriprodukter, fisk, blomster, potteplanter m. m. På vor tur rundt stoppede vi ved hallen med mejeriprodukter; til vor store skuffelse var dagens salg netop afsluttet, men vi fik et imponerende indtryk af hele systemets afvikling.

Vort andet formiddagsbesøg gjaldt forsøgsstationen Bressauvillier, som i hovedsagen arbejder med tre emner:

1. Tvillingefødsler.
2. Brunststyring.
3. Levering af så homogene forsøgsdyr som muligt til andre forsøgsstationer.

Størstedelen af Bressauvillier's sortbrogede besætning kan føres tilbage til et køb af 100 kvier fra danske afkomsprøvestationer. Alle tyrekalve blev opfedet, og som en kuriositet kan nævnes, at tyrekalve faldet efter de danske sortbrogede, havde haft en daglig tilvækst på 1600 g, hvorimod tyre faldet efter hollandske »kun« havde en tilvækst på 1200 g, hvortil yderligere kom at sidstnævnte var blevet for fede.

Årsagen til forsøgene med tvillingefødsler må søges i det forhold, at fællesmarkedet har overskud af mælk, men underskud af kød. Kan antallet af tvillingefødsler øges, kan kødproduktionen selvfølgelig øges uden en tilsvarende stigning i mælkmængden. Gennem udvalg og avl kan en øget tvillingehyppighed opnås, men udviklingen vil utvivlsomt gå hurtigere ved gennem hormonale behandlinger at øge antallet af ægløsninger ved hver brunst. – En anden måde at øge antallet af tvillinge-trillingefødsler på er gennem indoperering

af befrugtede æg i koens æggeledere, hvorefter disse på normal vis skulle udvikles i koens bør. Set fra et avlssynspunkt rummer metoden store muligheder; særdeles gode køer skulle være »ægproducenter«, medens køer uden avlsmæssig interesse skulle udvikle og føde kalvene.

Det andet store forsøgsled var brunststyring. At kunne styre køernes kælvingstidspunkt kan begrundes i flere forhold. Om brunstregulering skulle foregå gennem indsprøjtninger, gennem foderet eller

Triumfbuen for enden af Champs Elysées.

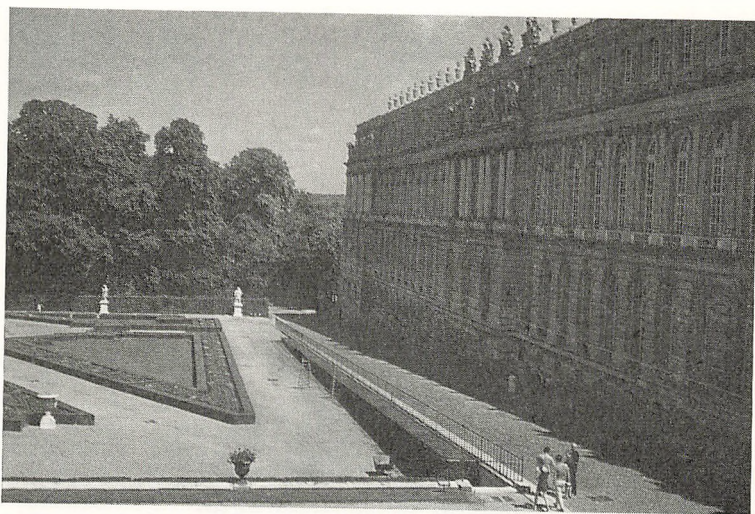
på anden vis, var endnu ikke afklaret, men de foreløbige resultater synes gunstige, idet der var opnået høje drægtighedsprocenter efter første inseminering, hvilket også er en betingelse, såfremt de fastsatte kælvingstidspunkter skulle overholdes.

Eftermiddagens besøg var hos en utraditionel ung fransk landmand, som havde indrettet en tappcentral i hans malkerum, hvorfra han selv distribuerede upasteuriseret plasticemballeret mælk til byen. Landmanden, eller måske nærmere handelsmanden, slog meget på, at være praktisk, så han sagde, at nu vi kører alligevel, hvorfor så ikke have kyllinger med. Han havde indrettet kyllingehus med en årlig produktion af 36.000 slagtekyllinger, som alle blev solgt gennem eget udsalg. Det var dog ikke så god forretning som mælken, sagde han. Kørne, som gik i løsdrift (80 stk.), var meget højtydende; da vi besøgte ham, havde han en daglig mælkemængde på 1200 kg, og det

var hans krav året rundt for at han kunne beholde sine faste kunder, ellers skulle han købe mælken fra andre mejerier, og det var ikke den store fidus. Ifølge hans kontrolregnskab havde flere af køerne da også årsydelse op til 9000 kg mælk.

Til alle disse entrepriser var beskæftiget 12 mand. To til køerne, 1 til kyllingeproduktionen, 2 i marken (80 ha) og 7 mand kørte i hans egne vogne og solgte produkter fra ejendommen.

Om aftenen var der bustur til Montmartre, hvor kunstnere tjener

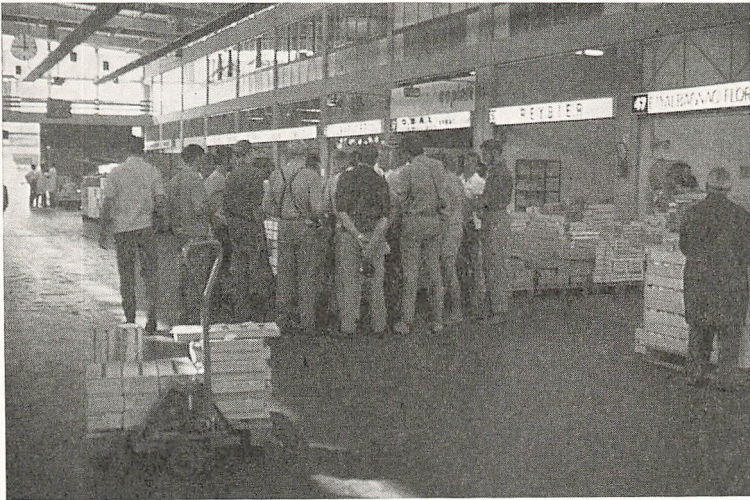
Fra det imponerende Versailles slot.

store penge på at tegne mere eller mindre vellignende portrætter af turisterne, som også medlemmer af gruppen måtte erfare.

Torsdag d. 6. august besøgte vi en landmand, som havde forpagtet en gård på 160 ha., og hvor driften var lagt an på plante- og ægproduktion. Markskiftet var hvede, kartofler, raps og majs. Han havde 12.000 æglæggende høns, som omsatte hele majshøsten + en stor del af hvedehøsten. For et år siden havde han taget et nyt hønsehus af typen med batteribure i brug; (denne type er forbudt i Danmark). Hønsene går i små bure på netbund og kun 3 stk. pr. bur. Byggeomkostningerne var stort set de samme som traditionel byggeri, men det var betydelig lettere med pasning og kontrol med hønsene. Han havde det sidste år haft 220 æg pr. årshøne, men prisen på æg havde været for ringe, så han var lidt bekymret over, hvordan fremtiden ville blive. Hans forpagtningsafgift var på 230 kr./ha. ÷ jordskat-

Fransk landbrugsejendom.
Forreste bygning, kostald. – Bageste, stuehus.

Fra markedet i Rouen.

ten, som var på ca. 100 kr./ha. På ejendommen var der 4 helårsansatte + enkelte sæsonarbejdere og ferieafløserne. Den normale timeløn var 5,70 kr. pr. time, og han kunne sagtens få folk nok. Arbejdskraft var tilsyneladende ikke noget problem for landbruget i Frankrig, for på alle vore besøg var der mange om arbejdet og arbejdsgiverne var ikke vant til selv at deltage i arbejdet.

Om eftermiddagen var vi på Versailles slottet, som oprindeligt var bygget som jagtslot under Ludvig d. 13. Utallige senere tilbygninger

Fra turistbyen Dieppe ved den engelske kanal.

fra bragt slottet frem til det verdensberømte museum, det står som idag. Mange beslutninger, megen pragt og mange intriger er foregået i disse imponerende sale, som tusinder dagligt vandrer igennem for at høre og se om en periode i fransk historie og kultur. – Også i den nyere tid har slottet dannet rammen om historiske begivenheder, idet den så sørgeligt berømte Versailles-fred efter krigen 1914-18 blev underskrevet i Spejlsalen. Der var afsat 1 time til rundgangen på slottet og den skulle overholdes, da vi havde et besøg på en forsøgs gård.

Også dette besøg gjaldt kvægavl, idet man her har indrettet en tyre-stald efter samme system, som dem vi i Danmark kalder en dren-gestald. Der blev arbejdet stort set efter samme linie, som der bliver her i landet, hvorfor jeg vil undlade at berette herom.

Fredag d. 7. august flyttede vi fra Paris, idet residensen skulle

forlægges til Rouen i Normandiet. På vej dertil skulle vi besøge formanden for distriktets mejeri. Han drev 90 ha. og havde en besætning på 60 køer af Normannerracen, hvilket er en malke race med et betydeligt islæt af kødproduktion, idet ikke så få køer af racen når op på en vægt af 800 kg. Køerne gik i løsdrift med selvfodring fra en lang plansilo. Han havde selv bygget det hele, – primitivt – men det så ud til at fungere udmærket og formentlig uden de store renter og afdrag. Besætningen havde en årsydelse på 4300 kg mælk

Køer af Normannerracen.

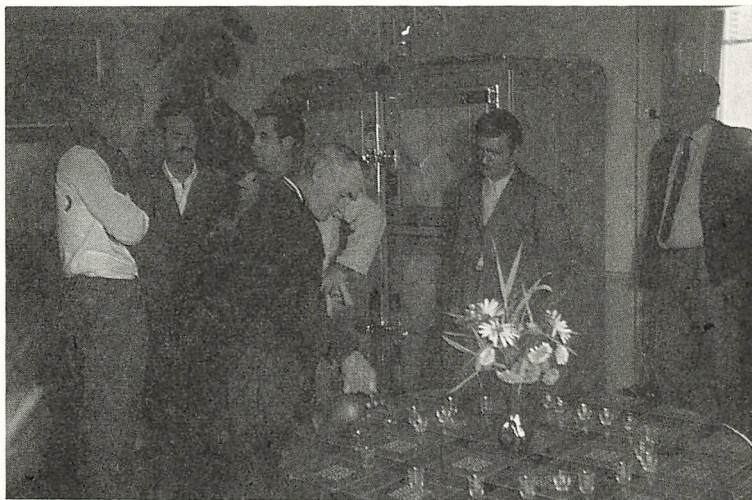
med 4,10 % fedt, hvilket ligger væsentligt over racens gennemsnit.

Godt middag var vi nået til Rouen, hvor vi skulle besøge Credit Agricole banken – en bank, som er oprettet af landmænd for landmændenes penge og som selvfølgelig kun låner penge til landmænd. Banken havde fået lavet en støtteordning med den franske stat, så den kunne få tilskud til at holde renten på langfristede lån nede på omkring 4 % p. a. Samtidig havde banken fået en ny ordning m. h. t. generationsskiftet, hvad enten det drejede sig om køb eller forpagtning, at var låntageren over 35 år, kunne der lånes op til 75 % af det nødvendige beløb til 7 % rente; var han under 35 år kunne der lånes op til 80 % med en rentebelastning på 4 % til kurs 100. Landbruget i Frankrig har så absolut en særstilling med renteomkostninger i forhold til andre erhverv. I 1969 kostede det staten 7 milliarder franc at holde renten nede til landbruget. – Det var også ind-

trykket at Credit Agricole banken ikke var populær i andre bankkredse idet landbrugslånene kun kunne fås gennem landbrugsbanken, hvilket samtidig medførte alle landbrugets øvrige bankforbindelser.

Lørdag d. 8. august var vi alene turister i Rouen. Vor leder fik arrangeret en sejltur på Seinen og om eftermiddagen så vi på byens vigtigste seværdigheder og fik også tid til enkelte indkøb.

Søndag d. 9. august besøgte vi formanden for landbrugskammeret, som i øvrigt også var borgmester og sidst men ikke mindst en god

Landmanden skænker Calvados – en hjemmelavet brændevin.

praktisk landmand. Han ejer 83 ha. Driver gården med fedesvin og kører i løsdrift. Han havde store arealer vedvarende græs, hvor han om sommeren gennemførte stribegræsning. Vinterfodringen bestod af majsensilage. Alle pattedgrisene blev hentet fra en stald med plads til 300 søer, som han sammen med 5 andre ejede i fællesskab. Fedesvinene blev slagtet ved 95 kg levende vægt og til en pris af 450 kr. Han oplyste, at han havde 3,7 kg foder/kg tilvækst, så han har haft en ganske lønnende forretning på hans svineproduktion.

Om eftermiddagen var vi i byen Dieppe, som ligger helt op til den engelske kanal, hvorfor den har fået betegnelsen som udpræget fransk ferieby. Efter programmet var der afsat 1 time til en svømmetur i kanalen, men søndag var en af de få dage, hvor varmen ikke just forfulgte os, så tiden blev brugt på gaderne og i de små hyggelige fortovsrestauranter.

Mandag d. 10. august så vi det største mejeri i distriktet. Det var startet på grundlag af en ny lov i Frankrig om at byer med over 20.000 indbyggere skulle have pasteuriseret mælk. Byens borgmester var hovedmanden bag oprettelsen af mejeriet, hvorfor han også havde fået bevilget penge fra den franske statssygekasse (bekæmpelse af TB), UNICEF (FN's børnehjælpeorganisation) og fra Marchalhjælpen (amerikanske penge til genopbygning af Europa efter anden verdenskrig).

Fra Rungis marked.

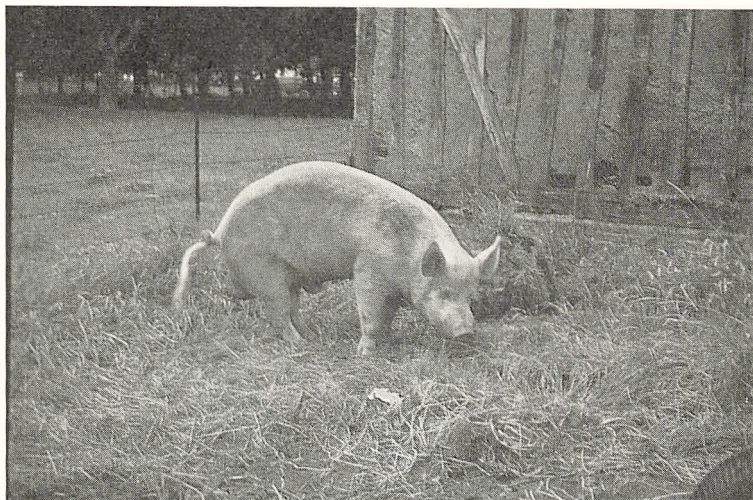
Til mejeriet hører 1700 leverandører, som årligt leverer 110 mill. kg. Mælken gik hovedsageligt til konsumsalg i Rouen, og den resterende del blev brugt til fremstilling af surmælksprodukter. Mejeriet fremstillede i øvrigt yoghurt med ikke færre end 15 forskellige former for smag. Mælken blev afregnet udelukkende efter fedtprocent, (65 øre/kg maj 70).

Næste besøg var hos en forpagter med sortbrogede køer. Han foretrak denne race frem for det lokale normannerkvæg, fordi der var større ensartethed både hvad ydelse og størrelse angår. Dette besøg var mest for at gennemskue forholdene i en forpagtning, som er meget anvendt og er den største fordel rent økonomisk for forpagteren.

I udkanten af Rouen så vi en opskæringsfabrik med eget slagteri. Fabrikken er privat ejet og køber direkte fra landmændene. Denne

form er, set med en fransk landmands øjne, den eneste måde at handle på. Om det er manglende forståelse eller troen på slagteriet skal være usagt. Fabrikken modner kødet, hvorefter det bliver skåret ud og vakuumpakket, prismærket og datostemplet lige til supermarkedets køledisk.

Tirsdagens besøg var på en camembertfabrik tilhørende samme mejeri som gårsdagens besøg. Her blev årligt indvejet 13 mill. kg, som udelukkende blev brugt til produktion af camembertost. Mejeriet

Orne af Yorkshireracen.

havde en daglig produktion af 20.000 stk. færdige oste. Mælken blev afregnet til samme pris som til konsummælksmejeriet.

Dernæst så vi en ciderfabrik, som fremstillede en i Frankrig nok så populær æblevin. (Æblemost med lavt alkoholindhold.) Æbler havde før i tiden været hovederhvervet for mange landmænd, men efterhånden som arbejdslønnen er steget, har fabrikken selv måttet holde størstedelen af plantagerne for at holde produktionen igang.

Senere på dagen besøgte vi en landmand som havde været avler til ciderfabrikken, men havde fældet størstedelen af sine træer til fordel for en mælkeproduktion. Dog fremstillede han selv æblevin og en endnu stærkere æblebrændevin, som hele gruppen blev budt på en smagsprøve af. En fin brændevin, men med en alkoholprocent nærmere kogesprit. Han ville ikke sælge æbler til fabrikken, som han

mente afregnede til en for lav pris, som ikke engang kunne betale arbejdslønnen til plukning.

Onsdag d. 12. august. Besøg på et kommunalt ejet slagtehus af samme størrelse som herhjemme. Da det ikke var et andelsforetagende, fik vi oplyst, at slagteriet forlods tager 27 øre pr. kg slagtet kød. Slagteriet havde selv repræsentanter, som af handelsmændene opkøbte levende kreaturer.

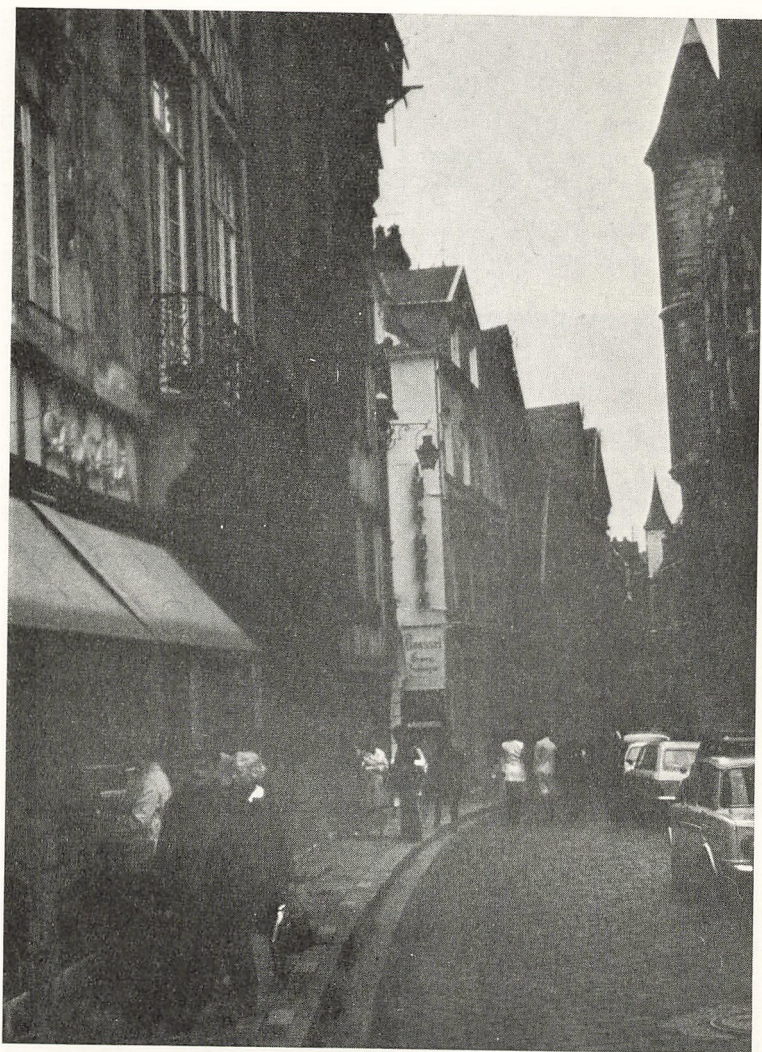
Om eftermiddagen besøgte vi formanden for en kooperativ svine-

Nybygget goldstald i det fri.

avlsforening. Medlemmerne ejede 45 % af slagteriet i Seine Maritime. Han havde 80 søer af fransk oprindelse, men han brugte orner af Yorkshire racen. Som selvbyggeri var lavet en farestald udelukkende af træ. Goldsøerne havde han i en slags løsdrift i det fri. Vinteren var aldrig strengere end begge dele kunne accepteres. Alle smågrise blev fravænnet ved 6 uger. Ifølge hans regnskab havde han 17,5 fravænnet gris pr. årssø. Hovedparten af svinene i Frankrig produceres i Bretagne og i egnen op mod den belgiske grænse. I Seine Maritime-distriktet hvor vi var – har landmændene tilsyneladende satset mere på kød- og mælkeproduktion frem for en svineproduktion; det satte også sit præg på vor tur, hvor stort set alle havde køer og kun et fåtal havde svin.

Herfra gik turen til vort sidste besøg, en tyrestation, som udelukkende havde tyre af Normannerracen. Stationen havde 40 fastan-

Fra den gamle by i Rouen.

satte inseminører, som foretager 165.000 inseminationer årligt. Tyrene gik i halvåbne bokse, men vinter fandtes der heller ikke meget af på den egn. På stationen havde man indkørt et system, som skulle sikre fremgang i avlen. De unge tyre blev brugt til 300 køer, hvorefter de gav sæd til dybfrysning indtil afkommet var prøvet både for kød og mælk. Et system, hvor en matador eksteriørmæssigt ikke får chancen for at forringe racens gennemsnit ydelsesmæssigt. Sta-

tionen havde 100 tyre, som virkede meget rolige af temperament.

Torsdag d. 13. august var vor sidste dag i Frankrig. En fritime blev brugt på markedspladsen rundt i byen. Markedet ligner meget et dansk grønttorv med faste standpladser som lejes for en vis afgift. Ved middagstid var vi gæster hos borgmesteren på byens rådhus. Der blev takket fra begge sider og straks herefter gik bussen mod Paris, hvor vi skulle med toget til København samme aften.

Fredag d. 14. august ankom vi til København. På hovedbanegården blev vi modtaget af fuldmægtig Busch fra Tuborgfondet. På Tuborg var vi til afskedsreception; en særdeles fin smørrebrødsanretning og selvfølgelig husets egne specialiteter. Herefter skiltes vi for – efter en god og interessant tur – at tage hver til sit.

Jørgen Frisbjerg.

Elevmødet 1970

Igen i år holdt vi et velbesøgt elevmøde, i strålende solskin.

Inden elevmødets begyndelse var vi samlet i den gamle foredrags-sal, til afsløring af et billede af tidligere forstander L. Lauridsen.

Det glædede os gamle elever, at vi på den måde kunne udtrykke os med en tak til Lauridsen, for mange års dygtigt arbejde for Gråsten Landbrugsskole.

Billedet er malet af malerinden Fransiska Clausen.

Jeg vil samtidig, på elevforeningens vegne, sige gamle elever, som hermed har fulgt vor opfordring, og sendt os et pengebeløb, tak.

Efter afsløringen begyndte elevmødet med morgensang, og derefter fortalte Karlskov, på den altid interessante måde, om skolens drift og virke.

Så kom turen til elevforeningens generalforsamling, som gik på samme gnidningsløse måde, som tidligere år, trods det, at der var et brandkatuelt emne på i år, nemlig forhøjelse af elevskriftsprisen fra 8 kr. til 10 kr.

Der var valgt af 3 mand, det var: Jørgen Vehl, Tandslet, P. Trier Hansen og undertegnede, som alle blev genvalgt.

Det sidste kvarter inden middag, holdt den nye lærer, Jens Stisen, foredrag for os over emnet: Ventilation, hvilket altid er og stadig-væk bliver aktuelt.

Så ringede klokken til middag, hvor alle 4-500 mennesker gik til bords, for at blive mætte og veltilpasse. Tak for det, fru Margrethe.

Kl. 13,00 startede vi på mark- og staldtur, hvor vi med interesse fulgte Karlskovs levende fortælle-måde, og kunne konstatere, at alt var til næsten ug i stalden, og marken tror jeg heller ikke man er blevet skuffet over.

Efter hjemkosten fra marken, stod kaffen klar, så vi igen kunne

være parate til næste foredrag. Taleren var dir. Karl Krøyer. Dir. talte om moderne og salgbare levnedsmidler. Et ualmindeligt interessant foredrag, som var blevet til, formentlig på grund af et samarbejde mellem dir. Krøyer og FSA (Fusionen af sjællandske andelslagterier.) Det var stof til nogen eftertanke.

Da talen var slut, var der hyggesnak med kammeraterne, og selve elevmødet var slut. Om aftenen var der arrangeret en komsammen med 10-års jubilarer og med Karlskovs som værter. Det var en hyggelig og rar aften.

Mads Schmidt Eriksen.

Tak!

Elevforeningen og de mange gamle elever, som med et bidrag gjorde det muligt, at der kunne ophænges et maleri af mig i den gamle foredragssal, hvor også malerier af *Hans Hansen*, *Onkel Hans* og *Mads Gram* hænger, bringer jeg min hjerteligste tak.

Håndslaget gjorde mig godt.

L. Lauridsen.

Mejetærsker eller grønthøster?

Der har været talt og skrevet meget om kornetørring og -opbevaring, siden mejetærskeren holdt sit indtog i dansk landbrug. Fra at man opbevarede kornet i sække, gik det i stor udstrækning over til, at man leverede det til kornhandleren og fik piller i bytte. Så blev der bygget tørre- og opbevaringssiloer på gårdene. Men vil det nu gå sådan, at græstørrerierne vil overtage noget af både høstningen og tørringen af kornet?

Det er vel ca. 2 år siden, der var en artikel i Landsbladet om, at mejetærskerens dage var talte, for nu skulle man høste kornet med grønthøster, tørre det hele og derefter rense kernerne fra. De fleste tog vel let på den artikel og mente, at det var noget, der lå langt ude i fremtiden, men det er måske senere, end man tror.

En tørrestation har i år høstet en del byg med udlæg af ital. rajgræs eller kløvergræs med grønthøster og tørret det hele, og ejeren har fået kornet hjem med 10 % vand, halmen har tørreriet beholdt og lavet i piller, som indeholder op til 10 % protein. Det har man så blandet med andre græspiller, som har haft et for højt proteinindhold, så man har fået den ønskede blanding.

Medlemmer af tørreriet har fået høstet og tørret for 80 kr./ha. + halmen og ikke medlemmer har givet 100 - 120 kr./ha. + halmen og så skal de selv afhente kornet, som ikke er afkølet, d. v. s. at det har en temp. på ca. 70°, så tørresiloen skal bruges til kølesilo.

Systemet rummer en mængde fordele: Høsten kan foretages i al slags vejr, den kan foretages i gulmodenhedsstadiet (tidlig binderhøst) derved bliver efterafgrøden større, der er ingen drysrespild og spildet ved selve høsten er meget lille, og det er vel altid ved mejetærskning af udlægskorn, man kører med det største spild.

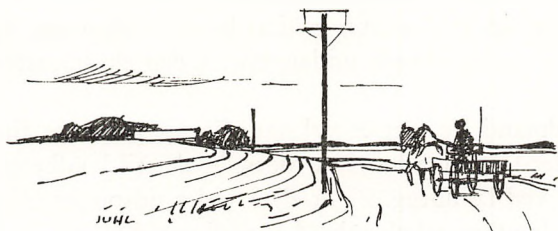
Prisen for høst og tørring er mindre, end det koster at få meje-

tærsket; men man skal jo kunne undvære halmen, for skal den også samles hjem, er måden nok ikke konkurrencedygtig endnu. Et andet spørgsmål er nok – hvor meget grønttørrerierne er i stand til at bruge af halmpiller. Det kan sætte grænsen for, hvor mange der kan få høstet til den billige pris.

På grund af den tøje temp. kornet har været opvarmet til, er spireevnen tabt, men foderværdien skulle være upåvirket ifølge forsøg med svin.

Selv om ovennævnte fremgangsmåde – grønthøstning og højtemperaturtørring af korn kan lyde lidt underligt, må vi vel indrømme, at det passer bedre til det danske klima end mejetærskning.

Jens J. Bonde.

Hvordan bliver man landmand?

Et ungt menneske ønsker at blive landmand. Hvordan bliver man det? Havde det været en håndværkeruddannelse eller at læse til et eller andet, havde der ikke været tvivl. Så skal der en lære- eller læsetid til, og der skal sluttet med at bestå en eksamen, ellers er der ikke tale om en anerkendt uddannelse. Uden eksamensbevis kun en fuser i faget.

Men landmand. Ja, det er vel naturligt at prøve at finde beskæftigelse på det felt, man har lyst til, og er det til landbrug, så er man beskæftiget ved landbrug. På et eller andet tidspunkt bliver der nok tale om et landbrugsskoleophold. Landbrugsskoleelever møder med ret forskellige forudsætninger, så undervisningen er nødt til at begynde med helt elementære fag. Efter landbrugsskolen bliver der måske tale om ejendomsovertagelse. Hele tiden har der været tale om en landmand. Har man måske foruden landbrugsskolen også været med til den erhvervsprægede ungdomsskoles 2×144 timer, og har man arbejdet en tre år ved praktisk landbrug, også med husdyr, så kan det lade sig gøre at få det grønne bevis. Et bevis for at have en landbrugsuddannelse, og med de økonomiske fordele der er knyttet dertil.

Det er så såre ligetil at blive landmand; det er bare at give sig til det. Hvor evner og vilje også har været tilstede, er der da også blevet mangan en god landmand ud af det.

Indførelsen af det grønne bevis skete for kun 5 år siden, og betegner på en måde noget helt nyt i vort ældste erhverv. Landmandsuddannelsen bliver også stadig bedre, ikke mindst hvad angår tiden på skoler. Dog er kravene for det grønne bevis så lempelige, og der skal ikke opnås nogen karakter af en bestemt størrelse, at så langt den overvejende del af de unge landmænd uden videre besvær kan

få beviset. Kravene til landmandsuddannelsen er ikke skærpet; nærmere er der tale om at konstatere allerede bestående forhold.

	1967	1968	1969	1970
Antal grønne beviser udstedt	826	776	748	793
I % af årets landbrugsskoleelever . . .	60 %	58 %	66 %	70 %

At de unge ønsker og har brug for mere og mere uddannelse er sikkert. Mulighederne for de kommende årtiers landmænd vil blive store, om de selv, og også det bestående landbrug og samfundet i øvrigt, kan leve op til det.

Skal der både en god grundlæggende praktisk og teoretisk uddannelse og en videregående driftslederuddannelse til, skal de år, der bruges til det, anvendes med omtanke, men muligheden og tilbuddet om uddannelse skal også være til stede. Både unge og ældre landmænd skal vide og forstå, hvad der gemmer sig bag al snakken om uddannelse.

Hvilke muligheder er der for de helt unge, de som for kort tid siden er blevet færdige med folkeskolen?

Unge, som står helt uden forhåndskendskab til landbrug, kan begynde med 3 mdr. forskole. Ellers – og det gælder alle – er der nu i efteråret 70 startet 3 mdr. grundskolekurser på 8 skoler fordelt ud over landet. Den erhvervsprægede ungdomsskoles 2×144 timer gennemføres i år kun med sidste del, således at de, der har fået de første 144 timer sidste år, kan få de afsluttende timer i år. Derefter forsvinder 2×144 timer helt, så hedder det 3 måneders grundskole.

Grundskolen betegner på flere måder et stort fremskridt. Der er tale om flere timer med tilsvarende mere omfattende og grundig undervisning. Pensumplanen er ensartet og fast for alle skolerne, så der er ingen hvívl om, hvad eleverne har gennemgået under skoleopholdet. Der undervises i de rent elementære grundfag og i praktiske fag. Fag som eleverne kan magte på det alderstrin og som har en direkte betydning for forståelse og håndlag i det praktiske arbejde. De unge mennesker bliver mere værd som landbrugsmedhjælpere.

Når grundskolen er færdig, og der kommer nogle år som landbrugsmedhjælpere, behøver de unge ikke skøtte sig selv. De fleste steder i landet er der muligheder for, sideløbende med det praktiske arbejde, at deltage i forskellige kurser og aktiviteter.

Det er et område, som overvejende varetages af ungdomskonsum-

lenterne og landboudomsarbejdet i samarbejde med de forskellige fagkonsulenter.

Mange steder er forskellige konkurrencer, bl. a. traktorpasningskonkurrencen, velkendte. Noget som har været ganske udmærket for at få en traktor rigtig passet og behandlet.

Konkurrencerne er nu ved at være et overstået stadium, når det er som led i uddannelsen. Nu drejer det sig om at tilbyde en række kurser som et led i uddannelsen samtidig med det praktiske arbejde. Vel at mærke ikke kurser i den betydning at det strækker sig over f. eks. 3 dage, men kurser der består i bl. a. at der med passende jævne mellemrum holdes nogle timer f. eks. en aften. Lad det være sagt endnu engang, rent faglige kurser, som intet har med konkurrencer at gøre.

Hver sommer arrangerer ungdomskonsulenterne et kursus i plantekendskab. Det omfatter kendskab til 20 kulturfrø, 10 græsser, 10 bælgplanter, 5 kornarter uden aks og 10 ukrudtsplanter på sprøjtestadiet.

I løbet af nogle kursusaftener gennemgår og lærer deltagerne disse ting at kende. Der arbejdes så vidt muligt med levende plantemateriale.

Endvidere arrangeres et kursus i plantesundhed, ukrudtsbekæmpelse, kemikalier og gødning.

Det omfatter kendskab til 10 skadedyrsangreb, 10 plantesygdomme, 10 spørgsmål om ukrudtsbekæmpelse, 10 spørgsmål om landbrugskemikalier og 10 spørgsmål om gødninger og deres anvendelse.

Det er 2 gode kurser, som giver deltagerne en tilbunds gående og ganske betydelig basisviden, sammen med et godt og aktuelt kendskab til dyrkning og pasning af planteafgrøder.

Disse 2 kurser afholdes i løbet af forsommeren, og planteavlskonsulenterne er lærere.

Endvidere tilbydes følgende 4 kurser:

»Sommerhalvårets redskaber og maskiner«, et kursus for den unge landmand, der er beskæftiget helt eller delvis med markarbejde.

»Vinterhalvårets redskaber og maskiner«, et tilsvarende kursus, blot over vinterhalvåret.

»Kvægets pasning«, et kursus som starter ca. 1. november og strækker sig over et halvt år. Det kan evt. fortsætte også den følgende sommer. Flere steder har man opgivet fodermesterkonkurrencen og

indført dette kursus i stedet. Kurset henvender sig til de, som helt eller delvis er beskæftiget med pasning af kreaturer.

»Svinenes pasning«, et kursus der får samme tilsnit som »Kvægets pasning«. Kursusmaterialet er endnu ikke helt færdigt. Det kommer ud i løbet af 1971.

Fælles for disse 4 sidstnævnte kurser er, at de strækker sig over $\frac{1}{2}$ år, at de har en opbygning, hvori indgår, at der føres notater om arbejdet, at der jævnlige i løbet af en kursusperiode gives timer nogle aftener, evt. midt på dagen for fodermestre, at der ca. 3 gange i løbet af det halve år aflægges et lille besøg hos deltagerne af ungdomskonsulent og fagkonsulenter, som er med i arbejdet.

De nævnte 4 kurser løber parallelt med det praktiske arbejde. Den grundlæggende undervisning, som er givet på grundskolen, følges op og repeteres. I kursustimerne behandles og drøftes dels de arbejder, der har været udført, og dels de arbejder der står for døren.

For kurserne gælder også, at de hver især dækker en del af landbrugsarbejdet. Det være sig arbejdet i marken med jord og afgrøder, eller en husdyrgren. Det er helheden, og de enkelte arbejders og redskabers plads og formål i helheden, det gælder. Man har jo f. eks. ikke en traktor for blot at pleje og passe den. Man har den som et redskab. Et redskab skal både passes og bruges på en forsvarlig måde, for at der kommer det ønskede resultat ud af en afgrøde.

Noget meget væsentligt ved kursusmaterialet er, at det i udformning og anvendelse er udformet i overensstemmelse med bidragsregnskabet. Flere skemaer og afsnit til optegnelser er materiale fra bidragsregnskabet, og resten er udformet, så det passer ind i systemet.

Denne opbygning indebærer, at en arbejdsgiver direkte kan bruge medhjælperens notater til sit bidragsregnskab. Samtidig stifter den unge landmand allerede lidt bekendtskab med omtalte regnskabsform, før han kommer på landbrugsskole.

Samtlige kurser kan afsluttes med en frivillig prøve. Prøverne i forbindelse med de 4 kurser, der strækker sig over et halvt år, består af en praktisk og en teoretisk del. En prøve er bestået, når der opnås mindst 60 % af det maximale antal points. Beviserne for bestået prøve passer ind i det grønne bevis.

Ved afslutningerne på sommerens kurser er deltagerne blevet spurgt om en række ting, dels i form af spørgeskemaer og dels ved diskussioner.

Så godt som enstemmigt har de været glade for at deltage og ikke mindst for undervisningstimerne. Ligeledes har de spurgt efter fortsatte aktiviteter af lignende karakter.

Det viste sig, at adskillige af deltagerne var blevet opfordret af kammerater til at tage med. De havde ikke selv lagt mærke til annoncer og reklamer. Det tyder på, at det almindelige kendskab til, hvad der er af muligheder, ikke er udbredt nok.

Arbejdsgivernes interesse for, og viden om, hvad medhjælperne var med i for at dygtiggøre sig, var meget forskellige. Nogle arbejdsgivere var meget interesserede og opfordrede til deltagelse, enkelte havde endda ladet deltagelse være en betingelse for overhovedet at ville fæste medhjælperen. Andre havde end ikke kendskab til, at kurserne eksisterede, og at deres medhjælper deltog.

Perspektivet i hele denne uddannelse forud for landbrugsskolernes driftslederkurser er, at mens der hidtil har været anvendt det meste af et par måneder på rent elementære grundfag, før det kunne tages hul på de mere driftslederbetonede fag, så vil der om få år møde et hold unge, som i forvejen har de elementære kundskaber og dertil har kendskab til bidragsregnskabet.

Når eleverne møder med betydelige og ensartede kundskaber, kan landbrugsskolen arbejde længere og grundigere med driftslederfagene. Det er ikke blot en mulighed, det bliver også et krav.

Uddannelsesmulighederne for unge landmænd eksisterer. Skal de udnyttes fuldt ud, er det tvingende nødvendigt med kendskab dertil og forståelse derfor, og det ikke mindst blandt de unge selv og blandt de etablerede landmænd.

Skulle der blandt landmænd stadig findes enkelte, som spørger om, hvad en medhjælper skal have i løn, men samtidig glemmer at forhøre sig om, hvad den unge mand har deltaget i som led i uddannelsen, så er det tid at erindre sig, at den dygtige og interesserede let bliver den billigste i længden.

Arbejdsgiverne har en direkte interesse i, at de unge landmænd får den bedst mulige uddannelse. Med den meget lille tilgang af unge til landbruget er der brug og muligheder for de meget dygtige som i næppe noget andet erhverv. For ikke mange år siden var landbrugs-erhvervet i miskredit i vide kredse. Nu er det ved at blive til velvilje. Om få år bliver det nok ligefrem eksklusivt at være landmand, og det kan en ung sådan kun glæde sig over.

H. J. Schrøder.

Holland - Belgien - Tyskland 1970

Søndag d. 24. maj kl. 7,00 startede vi i L. I. Lauridsens busser fra Gråsten Landbrugsskole med kursen mod Hamborg og videre over Bremen til den hollandske grænseby Denekamp.

Efter en velfortæret middagsmad kørte vi kl. 17,00 videre gennem Holland, hvor vi især lagde mærke til de mange landmænd, som udførte malkningen ude på marken ved hjælp af håndkraft. Efter en lang dags kørsel nåede vi Putten kl. 19,00.

Mandag d. 25/5 gik turen mod Zeudersøen, hvor vi skulle se to gårde i Østflevolandpolderen. Den blev færdig i 1957, hvorefter staten dyrkede jorden i de næste 5 år med tagrør og raps for at få jorden i kultur. Nu er 75 % af jorden inddelt i gårde på 45 ha., der så er blevet forpagtet ud til de dygtigste landmænd. Resten er plantage, byer, veje, m. m.

Vort første besøg var hos forpagter J. N. J. Voos. Gården var på 45 ha. med et sædskifte $\frac{1}{4}$ kartofler – $\frac{1}{4}$ sukkerroer – $\frac{1}{4}$ vinterhvede – $\frac{1}{4}$ byg, havre, ærter eller græsfrø. Udbyttet var i kartofler 350-450 hkg, vinterhvede 55 hkg og sukkerroer 600 hkg pr. ha. Gården blev drevet med en deltidsarbejder, og der var udelukkende egne maskiner dog enkelte i fællesskab. Forpagtningen var 300 gyl-den/ha. og 100 gyl-den/ha. for bygningerne, som dog blev reguleret hvert 5. år. Hans nettofortjeneste var ca. 1000 gyl-den pr. ha. Voos havde selv bygget en ladebygning til 40.000 gyl-den for egen regning. Trods en forholdsvis stor forpagtningsafgift var gårdene alligevel eftertragtede; der var ca. 10 ansøgere til hver ejendom.

Næste besøg var hos H. Gren, der havde forpagtet en ejendom på 34 ha., der udelukkende blev drevet som kvægbrug med en besætning på 40 køer og 35 stk. opdræt. Ydelsen lå på 6000 kg mælk med 4,15 % fedt. Mælken blev afregnet med 40 % efter protein og 60 % efter fedtindhold. Foderet bestod af ensileret sukkerroeffald, græs-ensilage og hø. Markplanen var 17 ha. 1 og 2 årigt græs + 17 ha.

sukkerroer og kartofler. Græsset blev sået uden kløver i september uden dæksæd og blev gødet med 400 kg N pr. ha. Forpagtningsforholdene var her 270 gylden pr. ha. for jorden og 200 gylden/ha. for bygningerne og hans indkomst lå på 48.000 gylden.

Om eftermiddagen besøgte vi forsøgsgården C. R. Waiboerhoeve i Millingen syd for Arnhem, hvor Ing. Snejder bød velkommen. Forsøgsgården ejes og drives af 7 landbrugsinstitutter, der hovedsagelig har forsøg med byggeri og forskellige driftsformer.

Øst-Flevolands unge agerjord.

Forsøgsgården dækker et areal på 180 ha., som er delt op i 5 sektioner. De første 4 var alle med malkekøer, hvor forskellen bestod i byggeri og staldmekanisering. Desuden var de enkelte sektioner baseret på 1 eller 2 mands bedrifter, afhængig af hvor stærkt de var mekaniseret. Som yderpunkter kan nævnes en træækket sengestald, hvor køerne selv hentede ensilagen i en køresilo og blev malket i malkestald, og så en stald hvor køerne var på stald hele året. Foderet bestod her af briketter, grønpiller og kraftfoder; malkningen foregik med 2 maskiner direkte i spand. I den sidste sektion var der fedning af tyre. De bedste blev slagtet ved 12 måneder, og dem med den ringeste tilvækst ved 24 måneder.

Vi fik nogle blandede indtryk med herfra, men set med hollandske øjne kunne en landmand komme og se hvilken mulighed, der passede bedst for hans økonomi og forhold i øvrigt.

Kl. ca. 17 tog vi fra Millingen med kurs mod Broek im Vaterland, hvortil vi ankom med ca. 2 timers forsinkelse. Vor popularitet blev ikke just øget derved, men vi fik dog indtaget vor ration bønner, hvorefter turen gik ud i byen for at nyde det gode vejr og det gode øl.

Tørsten må åbenbart have været ret udbredt hos nogle af gutterne, for på vej hjem til vandrerhjemmet kom en af dem på en »ufrivillig botaniktur« i noget ikke just helt rent kanalvand.

Tirsdag d. 26/5. Vi startede ved 8 tiden mod Amsterdam, hvor

En af H. Gren's sortbrogede.

vi skulle se Vicon-fabrikken, som ligger lidt syd for Amsterdam. Vi ankom ca. kl. 9, hvor vi straks blev budt på en kop kaffe. Derefter var der rundgang på fabrikken, hvor vi fik lejlighed til at se både monteringshaller og jernstøberiet. Fabrikken fremstiller i øvrigt også byggematerialer af plastic og balsatræ. Derefter var der afprøvning af maskinerne på fabrikkens forsøgsmarker, hvor vi så deres pendulspredere, spadeplø og vibrationsharve i arbejde.

Efter demonstrationen sluttede vi af med en fin frokost, hvorunder vi fik en mængde oplysninger om fabrikken. Den beskæftiger ca. 2200 mand på fabrikker rundt om i verden; herunder bl. a. en fabrik i Indien, hvor de laver J. F. mejetærskere på licens. Den årlige produktion andrager ca. 50.000 gødningsspredere og 30.000 river. Til slut takkede Mortensen og Bonde af på et meget fortrinligt »internationalt« sprog, som fik vor fulde tilslutning.

Herefter satte vi kursen mod den hollandsk-belgiske grænse, men forinden gjorde vi et kort ophold i Rotterdam, hvor vi fik lejlighed til at bruge de sidste gylden. Efter at have passeret den belgiske grænse kom vi forbi nogle fantasifuldt byggede rigmandsvillaer, der ejedes af folk hjemvendt fra de belgiske kolonier.

Efter ca. en times kørsel nåede vi Bruxelles ved 18 tiden, hvor vi skulle overnatte. Vandrerrhjemmet lå midt i byen, men efter nogen

Fra rundturen på Vicon.

rundkørsel og flittig benyttelse af Mortensens udmærkede kundskaber i det flamske sprog, ankom vi »med kun 1 times forsinkelse«.

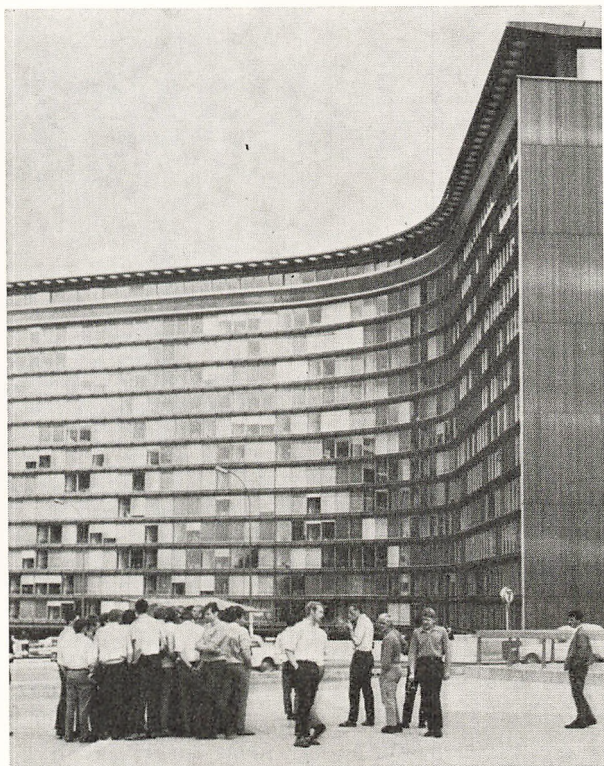
Onsdag d. 27/5. Efter morgenmaden var indtaget, hvorunder Bruxelles natteliv var blevet livligt diskuteret, ankom ambassadesekretær Iversen kl. 9,15 til ungdomsherberget.

Han gav først en kort redegørelse om forholdene i fællesmarkedet, hvorefter han kom ind på Danmarks optagelse og chancer for at klare sig i et forenet Europa. Senere i foredraget berørte han Mansholt-planen, som bl. a. forudsætter en halvering fra 10 til 5 mill. brug og en gennemsnitsstørrelse på 60-70 ha. inden 1980.

Efter orienteringen blev der stillet mange gode spørgsmål, som ambassadesekretæren besvarede på en fortrinlig måde.

Kl. 10,45 tog vi afsked med ungdomsherberget og kørte til fællesmarkedets hovedkvarter for at få et indtryk af bygningen.

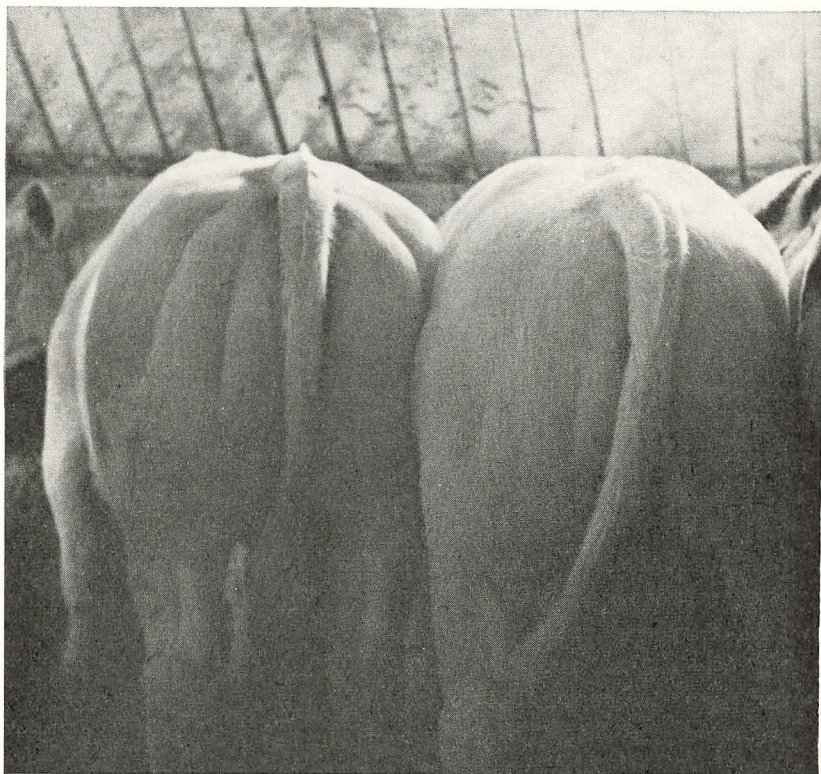
Fra Bruxelles gik turen gennem det smukke landskab til tyrestationen i Namur. Her blev vi budt velkommen af præsidenten for selskabet, Francois Beauvois, samt en konsulent og frue Mr. & M.M.E. Jean Cordewiner, som bl. a. skulle virke som tolk. Efter en kort gennemgang af tyrestationens arbejde, fik vi lejlighed til at se tyrene,

Små danskeres konfrontation med det store fællesmarked.

som alle var af den blåbrogede race, som er en krydsning mellem det engelske Durham kvæg og det lokale kvæg. I tilknytning til stationen var der 13 inseminører, som havde ca. 50.000 køer at inseminere årligt. Den blåbrogede race er delt op i to linier – en efter kødproduktion og en efter mælkeproduktion.

Efter at have set tyrestationen besøgte vi Francois Beauvois gård. Den var 750 år gammel og med et areal på 125 ha., hvoraf de 80 var under plov og 45 ha. vedv. græs. Besætningen var på 50 køer, der først og fremmest var baseret på kødproduktion, hvilket også fremgik af ydelsen, der kun var 3400 kg mælk med 3,50 % fedt.

Væsentlige sider ved de blåbrogede.

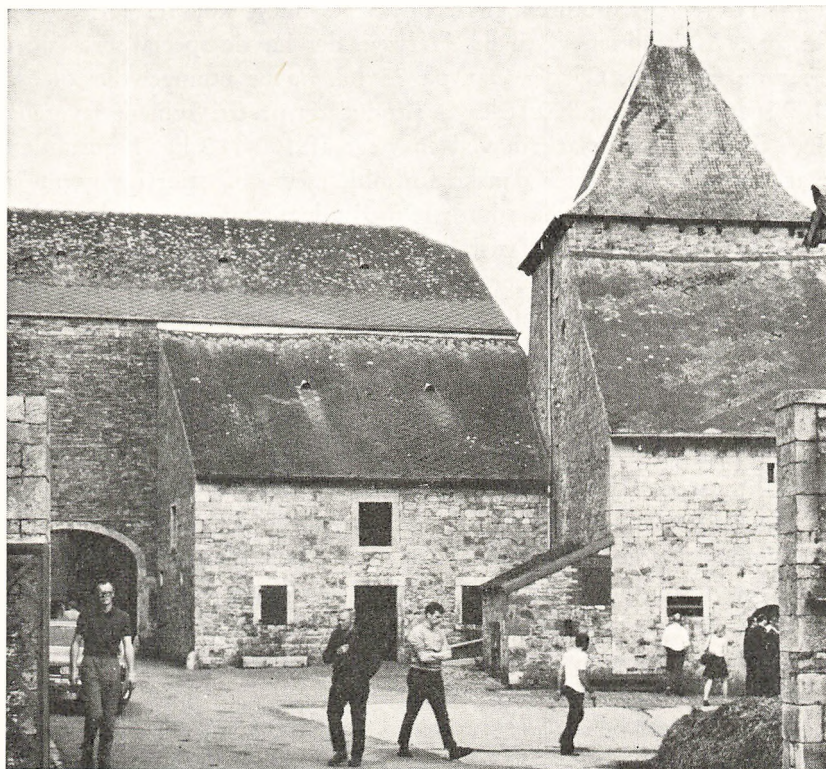
De bedste af ungdyrene gik til avl og de andre til slagtning ved en vægt af 600-800 kg. Beauvois oplyste at tyrekalve, der havde anlæg til mælkeproduktion, kunne han sælge for 12.500 B. Fr. og dem til kødproduktion for 25.000 B. Fr.

Efter dette interessante besøg gik turen til Neuss, hvor vi skulle overnatte.

Torsdag d. 28/5 skulle vi tilbringe på DLG-messen i Köln. Udstillingsarealet, der var på 23 ha., bestod af 1403 maskinstande, ca. 150 kreaturer og 20-30 søer og lige så mange orner.

Som det fremgår af det store antal maskinstande, var der lagt større vægt på maskinudstillingen end husdyrbrugsudstillingen. Maskinerne var for en stor del specielle og komplicerede, og var fortrinsvis fremstillet til større brug. Der var mange forskellige firmaer repræsenteret, herunder flere kendte danske mærker.

Udstillingen af husdyrene var forholdsvis nem at overskue. Der

Fra besøget på den gamle belgiske opdrættergård.

var bl. a. kvæg af Rødbroget højlandskvæg, Tysk brunkvæg, Sortbroget lavlandskvæg, der er Tysklands førende race og udgør ca. 80 % af den samlede kvægbestand, samt en del Rødbroget lavlandskvæg. Af udenlandske racer kan nævnes Aberdeen Angus, Charolais samt Hereford.

De få søer og orner der var udstillet gav os ikke ligefrem det bedste indtryk af de tyske svin. De var gennemgående meget tungere og kortere end vore svin herhjemme.

Skal der gives et helhedsindtryk fra udstillingen i forhold til et dansk dyrskue, kan vi vist roligt fastslå, at vi lægger meget større vægt på avlsarbejdet herhjemme, hvorimod det er maskinerne der har førsteprioritet i Tyskland.

Kl. 16,15 gik turen atter tilbage til Neuss, hvor vi skulle overnatte igen.

Fredag d. 29/5. Kl. 8,30 tog vi afsted fra Neuss og satte kursen

mod Herford. Køreturen gik gennem et smukt kuperet terræn, og kl. ca. 12,00 ankom vi til hr. Helweg, der havde specialiseret sig i søer og fedesvin. Gården var på 35 ha. og besætningen bestod af 100 søer, 3 orner og 800 fedesvin produceret pr. år. Svinene leverede han til det lokale marked, ved en vægt af 100-110 kg. Farestalden var indrettet som efter danske forhold, med små stier og varme i gulvet, og goldsøerne gik i løsdrift med adgang til græs. Fedestalden var indrettet med automatisk fodringsanlæg og spalter i rensegangen. Der var ingen vinduer og krybber, og grisene fik foderet serveret 4 gange pr. døgn midt i stien.

Hr. Helweg regnede med et foderforbrug på 3,5 f.e. pr. kg tilvækst, hvilket må siges at være tilfredsstillende, eftersom de opfodres til 110 kg. Grisene kunne han sælge for 2,50 DM pr. kg levende vægt. Efter gennemgangen af stalden var der lejlighed til at stille spørgsmål, hvorefter Mortensen til slut takkede for besøget.

Herfra kørte vi videre til Einbeck gennem et skønt landskab i udkanten af Harzen. I Einbeck skulle vi se Klein Wanzleben – en forædlingsstation for sukkerroer. Efter Hans Georg Grotzner's rundvisning, blev vi budt på kaffe og så samtidig en film om virksomhedens arbejde, som foruden forædling af sukkerroer også beskæftiger sig med majs, byg, græs og kartofler.

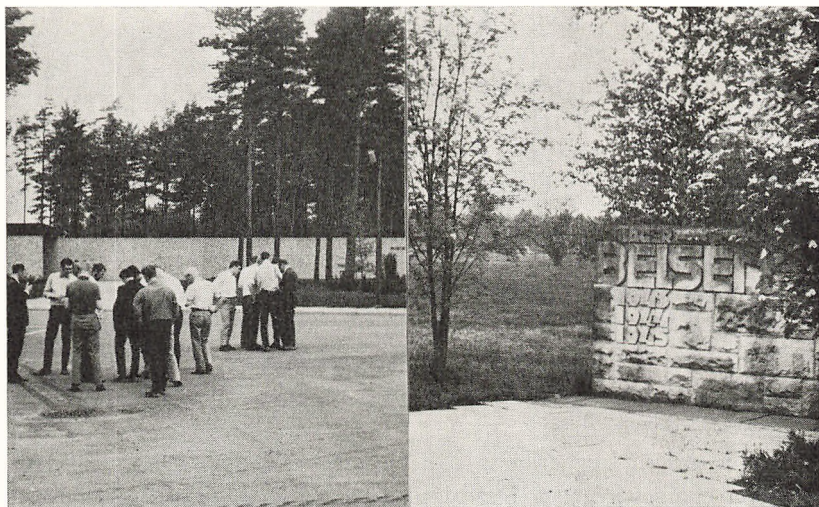
Klein Wanzleben blev oprettet i midten af det forrige århundrede, men blev flyttet fra Øst- til Vesttyskland efter krigen. Virksomheden er privatejet og er den største forædlingsstation i Tyskland, med en omsætning på 106 mill. DM. Efter dette besøg fortsatte vi til Braunschweig, hvor vi skulle overnatte.

Lørdag den 30/5 satte vi kursen mod Gråsten Landbrugsskole. Turen gik over Bergen Belsen, hvor vi så de uhyggelige minder fra krigens tid. Derefter kørte vi mod Hamborg, hvor vi spiste vores madpakke og gjorde de nødvendige indkøb. Herfra kørte vi til en forsøgsgård ved Bad Segeberg, som ejedes af et foderstoffirma »Schamman«. Vi blev budt velkommen af en ghaneser, der var dyrlæge på gården.

Den var på 200 acres, hvoraf de 160 var med majs, byg og hvede. Majs blev ensileret i 4 store Harvestore-siloer. Husdyrholdet bestod af 130 malkekøer som var delt op i 3 stalde efter tidspunktet i laktationsperioden. Den første var en kælvestald, hvor køerne kom ind 14 dage før kælving – 50 dage efter kælving blev de så overflyttet til en malkestald, hvor de gik i løsdrift. Sidst i perioden kom de ind i en goldstald, hvor de stod til ca. 14 dage før kælving.

Mælken fra kælvestalden blev kun brugt til kalvene, mens mælken fra malkestalden blev pakket på stedet og sendt til Hamborg. Køernes gennemsnitsydelse lå på 5800 kg mælk med 3,00-3,20 % fedt.

I svinestalden gik der 300 søer, hvoraf man udtog SPF grise. Søerne blev kunstig insimineret med sæd fra egne orner, og de fleste af søerne gik til slagting efter første kuld, men der var dog intet

Bergen-Belsen.

i vejen for, at man kunne udtage flere. Alle grise blev fedet op og slagtet på eget slagteri.

Efter dette interessante besøg gik turen videre til Slesvig, hvor vi spiste middag og straks herefter fortsatte vi mod grænsen, og var hjemme på Gråsten Landbrugsskole kl. 20,00.

Som optakt til vores forhåbentlig snarlige optagelse i Fællesmarkedet, har denne tur i mange henseender givet os et indtryk af, under hvilke forhold vi kommer til at konkurrere. Fagligt set har turen været meget udbytterig, og set med vore øjne har disse besøg ikke mindsket vore forventninger om at komme til at drive landbrug under lige vilkår med landmændene i Fællesmarkedet.

Til slut en tak til Stigsen, Bonde og Mortensen for en godt tilrettelagt tur, samt det gode humør de havde med under hele turen.

Jes Sørensen og Jørgen Frisbjerg.

At være selvbygger

Med de finansieringsforhold og priser på arbejdskraft der råder i dag, øges flokken af selv- eller medbyggere stærkt. En del typehusfirmaer der tilbyder huse, hvor bygherren selv kan udføre større eller mindre dele af arbejdet, har efterhånden en stor del af produktionen baseret på dette system.

Det kan være vanskeligt forud at bedømme om man nu også kan gennemføre et sådant byggeri, men i reglen er det sådan at firmaet er villig til at træde til hvis man kører fast, så risikoen for kun at få en halvfærdig bygning ud af det er begrænset.

I det følgende vil jeg fortælle lidt om egne erfaringer, som selvbygger af et parcelhus.

Før et sådant byggeri kan påbegyndes, er der en del formaliteter der skal bringes i orden. Det vigtigste er en byggetilladelse fra kommunen. Før der kan indsendes tegninger og ansøgning om en sådan, skal man af kommunen have opgivet koter, byggelinier og afløbsforhold for grunden. Derefter udfærdiges der tegninger med husets placering på grunden, med angivelse af højdekoter for gulvplan, afløbsplan fra huset med rørstørrelse og kote, samt tegninger der viser husets konstruktion.

Ekspeditionstiden for en byggetilladelse varierer meget fra kommune til kommune, her tog det ca. 14 dage.

Påbegyndelse af et byggeri før tilladelse foreligger, er helt på eget ansvar.

Allerede ved udgravning for fundamentet meldte der sig et problem, idet det næsten ikke var til at få spaden i jorden, så hård og tør var det. Arbejdet lettedes betydeligt ved at fylde vand i grøfterne for hvert spadestik nedad.

Støbningen var baseret på færdigbeton, og der anvendtes fundamentblokke over jorden. Færdigbeton har sine fordele, men også sine ulemper. Selvbyggeri må i reglen udføres uden for normal ar-

bejdstid, men da kan man ikke få leveret beton. Et andet problem er, at der helst ikke leveres mindre end 3 m³ ad gangen. 3 m³ er meget når det helst skal forbruges inden for et par timer, for ikke at blive for tørt. I forventning om en arbejdslettelse fik jeg stillet en silo til rådighed, så betonen kunne tappes direkte i trillebør. Men det blev ingen succes, da betonen ikke kunne løbe ud ved egen hjælp, efter blot en halv times forløb.

Det er vigtigt at fyldsandet i fundamentet bliver godt faststampet. Det anbefales i reglen at vibrere det med en vibrator. Nu er det jo ikke enhver beskåret at besidde en sådan. Det er heller ikke rart at gøre det med håndkraft, især ikke hvis det drejer sig om et tykt lag som i dette tilfælde, da det helst skal stampe for hver 10-15 cm der kommer på.

Problemet blev her løst ved længst muligt at bevare en passage gennem soklen, og så bruge bilen til at køre sandet sammen med, hver gang der var fyldt et passende lag på. Det gav kun en smal strimmel ved ydersiderne som måtte tages med håndkraft.

Under støbningen er det vigtig jævnlige at kontrollere målene, da der under arbejdet let kan forskubbes en galge, så snorene flyttes.

Efter at firmaet havde opstillet vægelementer og spær, var næste punkt lægning og oplægning af tagplader.

Det væsentligste problem er at få pladerne lagt lige. Her gælder det om at den første række ligger helt lige, det lønner sig at ofre megen omhu på denne. Får man startet skævt, bliver det let værre og værre og er vanskeligt at rette. I kraftig blæst kan det være vanskeligt at arbejde med vat som mellemlæg mellem pladerne. Det er langt lettere med nogle tynde selvklæbende strimler, som kan købes i metermål. Det at få tag på og dermed blive uafhængig af vejret er noget af en milepæl.

På et eller andet tidspunkt under byggeriet skal kloakeringen bringes i orden. Det er et punkt hvortil kommunen stiller strenge krav, og som skal udføres efter byggetilladelsens anvisninger. Dette arbejde skal særskilt synes og godkendes af kommunen. Det kan ofte være et stort arbejde, da det drejer sig om både regnvandsledninger og kloakledninger. Det er her en betydelig arbejdslettelse at anvende GT rør, hvilket vil sige rør med gummiringssamling, så undgås det besværlige arbejde med pakkegarnet ved samlingerne.

Under et sådant byggeri opstår der mange problemer, hvoraf nogle i første omgang synes ret uløselige for en amatør. Materialerne kom i dette tilfælde i tre leverancer efterhånden som de skulle bruges.

Efter en sådan leverance er situationen ret uoverskuelig, med hensyn til hvad der skal bruges til hvad. Men ved først at anvende det man kan se hvor skal bruges, falder brikkerne efterhånden så nogenlunde på plads. At vælge den rigtige størrelse søm og skruer til de forskellige ting, kan, i hvert fald i begyndelsen, volde nogen hovedbrud. Faren for at bruge for få og små søm er dog vist ikke stor. Jeg vil tro man nærmest går den anden vej, af skræk for at det ikke skal holde.

Det er med sådan et arbejde, som med andet nyt, at det er begyndelsen der er vanskelig; at montere den første dør eller lægge gulv i det første værelse, tager forholdsvis lang tid, og volder ofte en del kvaler, samtidig med at evt. fejl ofte bliver placeret her. Det kan friste til at starte et stykke arbejde et sted, der ikke lige er for øjet af enhver besøgende. Men de øger samtidig faren for et naturligt »pultekammer«.

Småoverraskelser må der også være plads til, som da det viste sig at vandet løb den forkerte vej i en af tagrenderne, fordi firmaet havde nummereret rendejernene forkert.

Der melder sig hele tiden to spørgsmål under sådan et byggeri: Er det udført godt nok og ser det ordentligt ud.

Det er især det første spørgsmål man må stille sig selv, det andet vil der i reglen hurtigt komme reaktioner på fra anden side i familien. Kvaliteten af arbejdet kan være vanskeligt at bedømme uden at kunne sammenligne med tilsvarende arbejde, udført af håndværkere. Men det er lige ved, at der stilles større krav til en selvbygger. Alle de »tilsynsførende« i bekendtskabskredsen, vil nok være ekstra opmærksomme, for at se om det nu ikke er noget »makværk« han der laver. Og derforuden ved man ganske nøje selv hvor der er evt. skønhedspletter eller fejl. Det bedste er, ikke at fortælle det til nogen, da det så sjældent opdages. Besøgende plejer jo ikke at gå rundt med tommestok og vinkelmaal.

Et byggeri ser forholdsvis let ud, når man ser en flok håndværkere udføre det. Men som selvbygger viser det sig hurtigt at være et stort og ofte besværligt stykke arbejde. Det skal dog ikke afholde nogen fra, at gå i gang, da det samtidig er et meget interessant arbejde efterhånden som det skrider frem. Og den dag man tager det i brug, er det ikke noget nyt og fremmed, med noget meget bekendt, man har jo haft hver eneste søm og skrue i hånden, og ved hvor der sidder een der bøjede af i utide, og helst skal glemmes.

Jens Stisen.

Landbrug og sociologi

I omtalen af det moderne samfund støder vi stadig på fremmedord, der vinder mere og mere indpas i sproget. Et af dem er sociologi.

Slår man ordet op i et leksikon, står der en meget lang forklaring – men stort set kan sociologi vel siges at handle om menneskers indbyrdes forhold til og afhængighed af hinanden.

Jeg indrømmer gerne, at det ser lidt besynderligt ud at skrive om så stort et problem i dette lille bidrag til årsskriftet, men emnet er valgt dels for – ganske kort – at pege på nogen af de problemer, det samfundsmæssigt og menneskeligt indebærer for landbobefolkningen, dels for at gøre opmærksom på den meget store undersøgelse, som Socialforskningsinstituttet i dette efterår har offentliggjort vedrørende dette emne.

Grunden til, at de sociologiske problemer i dag mere end før sættes i forbindelse med landbrugserhvervet er tydelig nok, idet landbruget i moderne tid – særlig de sidste 10 år – har været inde i voldsomme strukturelle omvæltninger.

Denne omstrukturering af landbruget giver sig mange udslag. Det gælder på de økonomiske og erhvervsmæssige områder, men den fører også i stigende grad mange menneskelige problemer med sig. Problemer af vidt forskellig art. Som eksempler kan nævnes den stærke bundethed ved husdyrenes pasning – manden eller konens deltidsarbejde uden for bedriften – fuldstændig eller delvis overgang til andet erhverv – sammenligning af egen indtjeningssevne med andre befolkningsgruppers – skiftende vismænds udtalelser om landbrugets placering i vlefærdsstatens samfundsmønster o. s. v.

Den indvirkning det moderne samfunds struktur har på landmandsfamiliens hverdag er nok større end nogensinde før. Vi har vistnok i landbruget været tilbøjelige til at betragte socialforskning

som noget, der ikke angår os, men de senere års vanskeligheder har i nogen grad ændret dette. Man har fundet ud af, at et godt miljø ikke blot er noget, der skal være i orden for dyrenes vedkommende, men også for menneskenes. Det er ikke noget, der kommer af sig selv, men noget man skal gøre en indsats for at skabe, og denne indsats bliver ikke mindre, når det er en velfærdsstat, man lever i. Et godt miljø vil jo ikke blot sige, at ernæringen er i orden, og at omgivelsernes temperatur- og fugtighedsforhold også er det, – men at man har en tryghedsfølelse i forholdet til hinanden og til omgivelserne.

Man forstår meget vel, at det kan være særdeles vanskeligt for en ældre landmand at vænne sig til den livsform, der er nødvendig på en gård i dag, når han sammenligner med den, der var gældende i hans unge dage. Mange forhold er i det daglige totalt ændret. Den mest slående forskel er vel, at landmanden og hans familie i dag står ene med drees bedrift, hvor de før – selv på forholdsvis små gårde – havde folk til at udføre næsten alt det manuelle arbejde.

Alene dette forhold indebærer mange ændringer i indstilling og i livsform – især selvfølgelig hos de ældre landmænd, der før i tiden ikke har gjort ret meget af det praktiske arbejde selv. Moderne landbrug stiller – på trods af den stærkt forøgede anvendelse af mekaniske hjælpemidler – store krav, både til udøverens manuelle arbejdskraft og dermed hans fysiske sundhedstilstand, hans evne til at tilrettelægge driften rigtigt og hans evne til – rent menneskeligt – at finde sin plads i samfundsmønsteret.

Mange har peget på, at miljøet for de mindre børn i landbohjemmene er blevet forringet på grund af den tekniske udvikling. Det kan muligvis være rigtigt, hvis man sammenligner med fortiden, men sammenligner man med andre erhverv i dag, mener jeg, at landbo-børn stadig har fordele, som ikke let opnåes andre steder. Det er jo trods alt stadig sådan – også når man fjerner det romantiske slør, man fra mange sider prøver at lægge over landboernes tilværelse – at børnene på en gård kan vokse op i nær kontakt med forældrene, arbejdet i bedriften og med naturen.

På trods af dette forhold må vi vel alligevel erkende, at børn i landdistrikterne i dag kan have et ganske særligt behov for at komme i en børnehave, fordi der stadig bliver længere og længere mellem landbrugsejendomme i drift, og børnene derved fratages de legeomuligheder med andre børn, de ellers ville have haft. Når dertil kommer, at far og mor, når de er alene om arbejdet på en moderne,

veldrevet gård, ikke altid har tid tilovers til at beskæftige sig med børnene – eller måske endda har arbejde uden for bedriften – kan det betyde, at barnet hæmmes i sin udvikling.

Disse problemer får ekstra betydning, når vi fra psykologer og læger får at vide, at de grundlæggende træk i vor personlighed dannes i de tidligste leveår – allerede før den skolepligtige alder.

Når man vil danne sig et billede af de rent menneskelige problemer i samfundet, er det meget vanskeligt at finde en undersøgelsesform, der kan give et nogenlunde klart billede af de faktiske forhold. Det er f. eks. meget vanskeligt ved hjælp af statistik at sige noget om, hvorvidt mennesker er tilfredse eller om de har mange problemer.

Læge Peter Skytte, Bøvlingbjerg, der praktiserer i et udpræget landdistrikt, hvor de 522 af ialt 641 landejendomme hører til hans praksis, har prøvet. Han har fundet, at der på 163 af disse ejendomme var problemer, der havde sin rod i det pres, som arbejde og samfund udøver på familien. Han har delt brugene op efter størrelse og kommer til følgende resultat:

Antal ha.	Antal ejendomme		
	Ialt	Med problemer	% med problemer
0-5	63	12	19
5-10	103	36	36
10-20	174	83	50
20-30	91	28	30
30-40	35	2	6
40-50	27	1	4
over 50	29	1	3

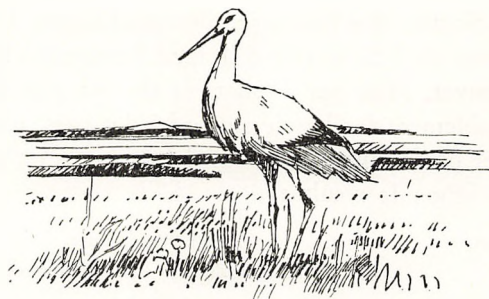
Det vil vel altid være vanskeligt at skønne noget afgørende ud fra et lille materiale som dette – og det kan vel også diskuteres, hvorvidt det er rigtigt at opdele tilfældene efter ejendommens arealtiliggende – men tendensen i retning af, at det særlig er familiebrugene, det går ud over, er sikkert rigtig.

For mange landmænd bliver problemerne så store, at de vælger at forlade erhvervet, men ser vi sociologisk på denne for landmanden ret så store omvæltning, så er det givet, at vanskelighederne ved erhvervsskiftet lettest overvindes, hvis de familier det drejer sig om, kan blive boende i landdistriktet i stedet for – som i gamle dage – at flytte ind til byen. Det vil gøre miljøændringen noget mindre. Det er her egnsudviklingen – hvis den ellers fungerer – kan få stor betydning.

De voldsomme ændringer i livsform og livsopfattelse som vor dynamiske samfundsudvikling fører med sig, skaber selvfølgelig også problemer i alle andre samfundsgrupper, men man er selvfølgelig altid særlig interesseret i undersøgelser, der fortrinsvis beskæftiger sig med den befolkningsgruppe, man selv tilhører. Lad mig derfor slutte disse få betragtninger med en opfordring til at studere den store undersøgelse som Socialforskningsinstituttet netop har offentliggjort nu først i dec. 1970.

Alle kan have udbytte af at læse den – det gælder ikke mindst kommunal- og amtsrådsmedlemmer.

P. Trier Hansen.

Årets gang

Elevholdet 1969–70 blev – trods den fortsatte nedgang i de unge landmænds tal – et stort hold på Graasten Landbrugsskole. Vi havde tilmeldt 97 elever – alt hvad skolen kan rumme med de nuværende værelsesforhold – desværre måtte et par af de tilmeldte elever i sidste øjeblik melde fra, da det ikke var lykkedes at få anden medhjælp hjemme. Med de 95 elever har vi haft rundt regnet hver tiende af den årgang af unge, vordende landmænd på skolen her. Vi føler det som et stort ansvar at skulle give ikke mindre end 10 % af den kommende tids landmænd den nødvendige teoretiske uddannelse og oplæring. De fleste af dem vi nu har på skole, vil jo endnu være landmænd i deres bedste alder, når vi passerer år 2000. Nu vil en uddannelse jo aldrig være afsluttet, bestandig efteruddannelse og supplerer er nødvendig og bliver det desto mere jo hurtigere og mere omfattende forholdene veksler, men det er dog det fundament, fremtidens supplerende uddannelse skal bygge på, de får lagt med deres landbrugsskoleophold. Derfor er vi glade for, at en stadig større del af eleverne foretrækker 9. mdrs. kursus. For dette skoleår blev der 16 på 6. mdrs. holdet og altså 79 på 9. mdrs. holdet.

Hvad undervisningen angår, da søger vi bestandig at justere den

ind efter de krav udviklingen medfører. Gennem et stort antal lærermøder gennemgår vi alle fagene, udskyder hvad vi mener kan udelades og trækker andre fag stærkere frem. Jævnfør omstående må de grundlæggende fag have deres rimelige plads på timeplanen, men derudover er det driftsøkonomi og -tilrettelægning, der stiller krav om stadig flere timer. Grundigt kendskab til økonomi og overblik med hensyn til at administrere og tilrettelægge er fundamentale nødvendigheder for fremtidens landmand. Bidragsregnskabet giver et godt grundlag for at kunne kalkulere de økonomiske virkninger af driftsændringer. Takket være velvilje fra gdr. Hans Staugård, Snogbæk, fik vi lov til at gennemanalysere driften af hans to gårde og ud fra hans bidragsregnskab prøve at kalkulere virkningerne af en lang række tænkte produktionsomlægninger og investeringer. Fremover vil vi kunne få en hel del materiale til denne undervisning fra vort eget landbrug, idet vi er gået over til at foretage den nødvendige »indre« kontrol med foderomsætning m. v., så der kan udarbejdes bidragsregnskab på grundlag deraf.

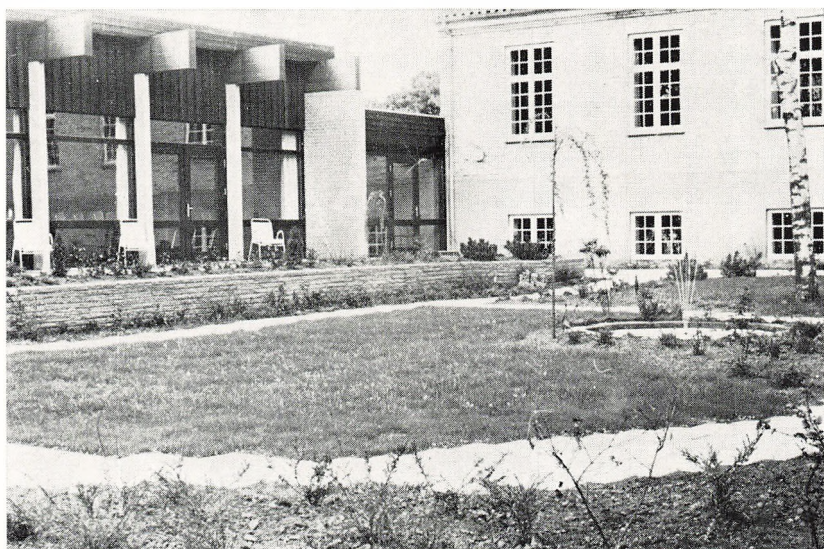
Fra dagbogen tager vi nogle udpluk, der viser lidt om livet på skolen uden for undervisningstimerne:

Nov.: Martin A. Hansen-aften ved forstander Rasmussen, Danebod Højskole, Grønlandsaften ved Busk Petersen, Rinkenæs, filmaftener med »Africa 61«, »Den tredje mand«, »Danfos«. Endvidere deltog eleverne i Svinekontrolassistenternes årsmøde på skolen. Der var foredrag af forsøgsleder K. A. Jacobsen, København samt konsulent Arne Drewsen, Slangerup. L.O.K. kursus, oplæsningsaftener v. Trier Hansen.

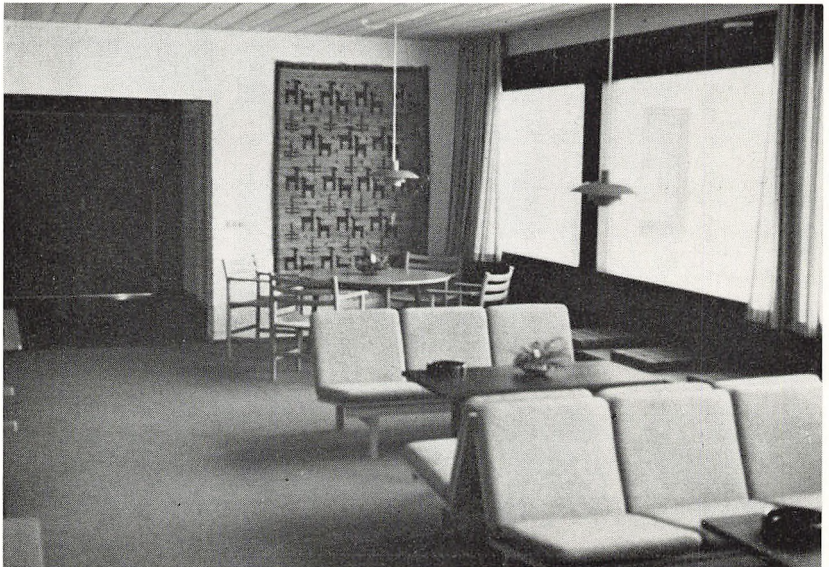
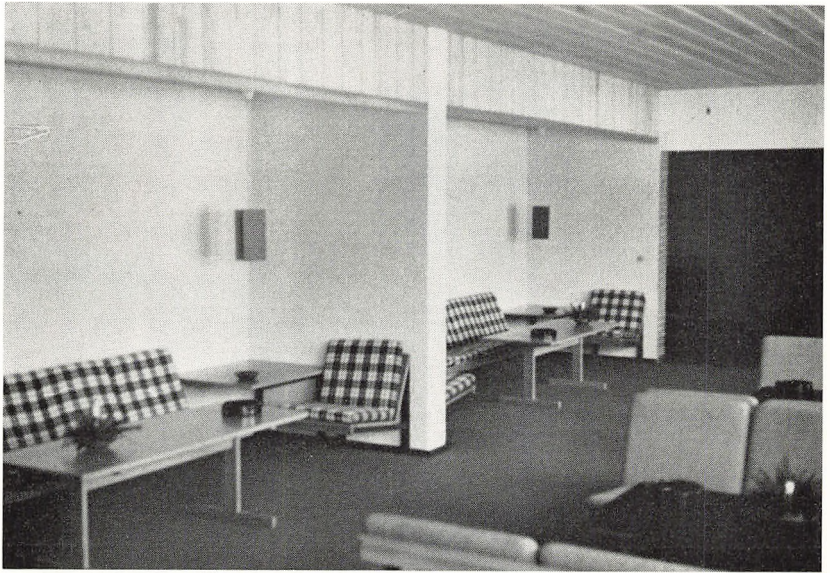
Dec.: Filmaftener med »Vi behøver hinanden« og »Skæbne eller skabervilje«, elevdiskussioner, Indien-aften ved lærer Th. Bruschi, L.O.K. kursus, julebal, der samtidig var indvielsesfest for den nye spisesalsfløj. I den anledning var der ikke alene inviteret damer til festen, men desuden deltog skolens og elevforeningens bestyrelse med damer samt enkelte af skolens venner. Vi begyndte med middag i den festligt pyntede spisesal, derefter underholdt skuespillerinde Asta Esper Andersen. Aftenen sluttede med dans i den nye sal. Den sidste aften før juleferien havde vi som sædvanlige »julemøde«. Ca. 100 elevforældre og gæster deltog. Pastor Christensen, Nordborg, holdt juletalet og jeg læste julelegender.

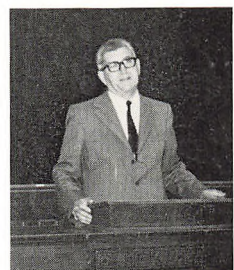
Jan.: Oscar Hårder, Rønshoved Højskole, holdt foredrag om Østafrika, Australienaften ved elev Bent Johansen, Ruslandsaften ved lærer Bruschi, filmaftener bl. a. med »Sælernes Ø«.

Fra den nye gårdhave

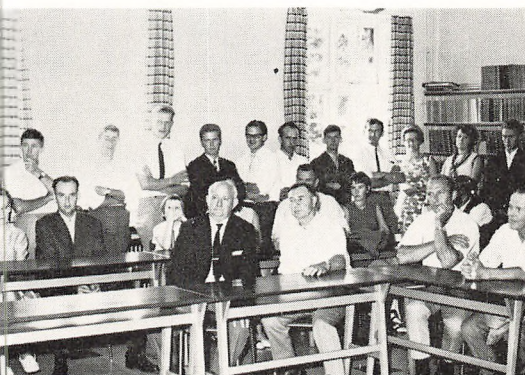
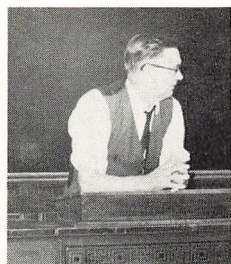

Den nye opholdsstue

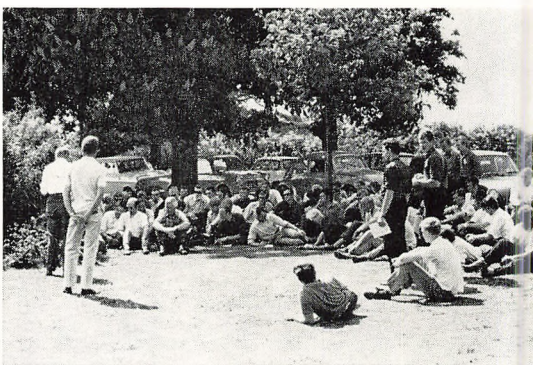

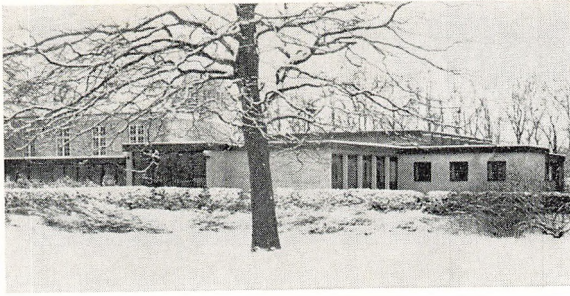
*Fra afsløringen
af
Lauridsens
billede*

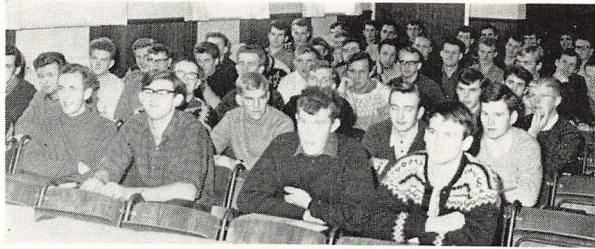
*Glimt fra et par af besøgene
i sommeren 1970*

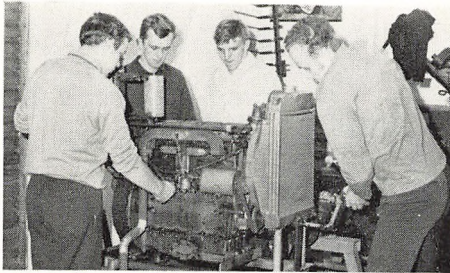

*Da vinteren knugede,
hyggede man sig
indendørs*

Profilier 1969-70

*Ind på livet
af problemerne*

Fra husdyrbrugsturen

Febr.: Møde sammen med de tre ldbf. på Als og Sundeved med Anders Andersen. Foredrag fra østlandene af statskonsulent Brahe Petersen. Film fra besættelsestiden: »De fem Aar«, »Nålen«, »Mand og Dreng«, »Støt står den danske sømand«. Israel-aften ved Tage Albrektsen, Stubbæk. Forårsfest. Gymnastikopvisning, elever opførte Soya's: »En ærgrelse på vandring«, instruktør Trier Hansen. Dans til Kryhlmands orkester.

Fra biblioteket.

Marts: Jagtfilmen, oplæsning v. Trier Hansen, forskellige film. Foredrag af Tage Albertsen Stubbæk. Indtryk fra Japan ved Tage Sams.

April: Besøg af Brooksby Agricultural College, Grevskabet Leister-shire, 33 elever plus et par lærere, kontroleksamen og afslutning med 6.erne. Tryllekunstneren Mr. Miller optrådte.

Maj - juli: 4. maj-aften, festfyrværkeri og fakkeltog i Graasten. Frederiksborg Højskole. Sønderjydsk elevstævne her, foredrag kons. Kjærbøl, Svendborg, Sv. Duedahl Vesterlund, Odense, konsulent Vibe, Hadsten, gdr. Knud Friis, Rinkenæs. Sommerbal med bål i haven samt »Mannequin-opvisning«. 11. juli til fest på Dybbøl i anl. af 50-året for genforeningen. Vi havde Elevforeningens fane med. Forældredag hvor noget over 100 forældre glædede os ved at være

med. Vi havde mark- og staldvandring, jeg talte, Buchreitz, Ribe, læste op. Ved aftenkaffen underholdt elever med en fornøjelig dialektoplæsning. Slægtsgårdsforeningen for Aabenraa, Sønderborg amter + nogle fra Tønder amt, holdt deres årsmøde hos os. Folketingsmand Chr. R. Christensen og kons. Balle talte.

Elevmødet er omtalt andetsteds i årsskriftet, men dagen forud havde vi jubilæumsmøde med 25. og 40. års jubilarerne, og elevmødedagen hvade vi 10. års jubilarerne samlet ved aftensmaden og kaffen. Begge disse sammenkomster bekræfter sammenholdet om skolen og værdien af skoleopholdet.

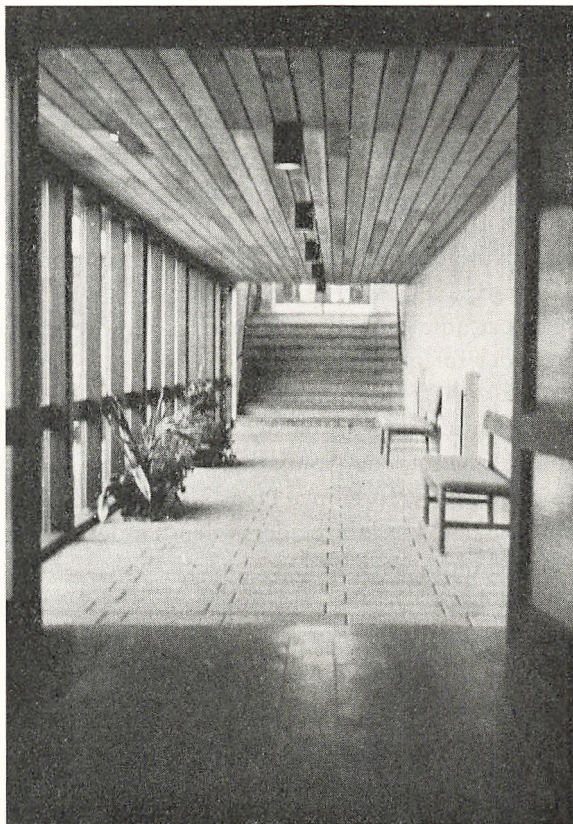
Af ekskursioner havde vi mange i årets løb. I flæng kan nævnes: Graasten Andelsslakteri, Tyrestationen, Dybbøl, J.-F. fabrikken, Sønderborg, Svineforsøgsstationen »Sønderjylland«, Rødekro, Andelsmejeriet Bov, Kruså, Holmegårds Rugeri, Ragebøl, Frederik Møller, Blans, hvor vi så automatisk svinefodring, Svend Nissen, Ø. Gejl, hvor det gjaldt mekaniseret stald (selvbyggeri), Peder Christiansen, Todsbøl, ko- og svinestald m. v. (selvbyggeri), Bejstrupgård, Københoved, hvor vi især studerede de nyopførte avlsbygninger (opført efter brand). Endvidere besøgte vi afkomsprøvestationen Brøstrupgård pr. Rødding, Thomas Thomsen, Tandsryd (løsdriftsstald og rationel græsinsilering) samt Poul la Cour Møller, Bispegården, Ketting, hvor vi så grisesøer og diskuterede økonomi. Statens Forsøgsstation på St. Jyndevad var naturligvis også på vort ekskursionsprogram som så mange gange tidligere og med Hardy Knudsen som leder. Avlscentret Langdel, Augustenborg, Hans Staugård, Snogebæk, Sydslesvigturen, Laurits Nielsen, Buskmose er »faste« besøg på sommerskolen. Endelig var vi i Bedsted Lø, hvor vi studerede en fælles sostald opført af 4 gårde i fællesskab, på samme tur besøgte vi Hans O. Petersen, Skibelundgård, Branderup, hvor vi diskuterede forpagter-vilkår.

Ud over disse ekskursioner, der almindeligvis gennemføres på en ugentlig eftermiddag, deltog vi naturligvis i Det sønderjydske Fællesdyrskue i Aabenraa samt Ungskuet. I forbindelse med Ungskuet havde vi tilrettelagt specialiserede tre dages ekskursioner: Et hold elever studerede kvæghold herunder fedekvæg, et andet hold studerede især svineproduktion og et tredje hold bygninger, staldmekanisering m. v.

Den store ekskursion gik i år til Holland, Belgien og Vesttyskland. Beretning fra turen findes andet steds i årsskriftet, så her skal der ikke berettes om denne udbytterige tur til vore – måske? – kom-

mende makkere i det europæiske markedsfællesskab. Et lille antal af eleverne ønskede ikke at deltage i denne tur, men foretrak en studierejse inden for landets grænser. De fik en god tur, der gik over dele af Jylland, Fyn og Sjælland under Trier Hansens ledelse.

Som det vil fremgå af denne kortfattede og summariske opremsning,

Forbindelsesgangen mellem nye og gamle bygninger.

kommer skolen med dens elever og lærere gennem et sådant 9 mdrs. skoleår i berøring med overordentlig mange mennesker, mange hjem og institutioner. Det er en enestående imødekommenhed og gæstfrihed, vi møder. Takket være disse mange »åbne døre« og den diskussion med erfarne landmænd, fabrikanter, direktører o. s. v. der følger med, knyttes undervisningen nær til avanceret praksis. Det giver et perspektiv i uddannelsen, som er overordentlig værdifuld, og vi takker på det hjerteligste alle, der muliggør dette for os.

I årets løb har vi her på skolen haft et betydeligt antal besøgende. I flæng kan nævnes: Sundeved Husmandsforening, byggedag, en delegation af embedsmænd fra Landsregeringen i Kiel, Den tyske efterskole i Tinglev med elever og lærere. Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Brooksby Agricultural College, Leistershire elever og lærere, Mittelbare Landbouwschule, Leuwardenden, Holland, elever og lærere. Hønefoss Landboforening, Norge, med deres kvarterværter i Aabenraa Amts Landbof. Vis Herreds Landboforening, markvandring, en svinekontrollforening fra Sydslesvig på staldvandring, Nr. Gymnasium, København, ældste klasse, Aabenraa og Sønderborg amters Husholdningsforeningers årsmøde, ca. 300 husmødre til heldagsmøde, Landbrugskammeret i Kiel, studierejse for embedsmænd m. fl. fra Landsregeringerne i Kiel, Hannover, Münster og Bonn. Jeg holdt foredrag om den danske landbrugsuddannelse og besvarede spørgsmål. Derefter besigtigelse af skolen. Udover disse besøg, har et stort antal enkeltpersoner eller mindre selskaber besøgt skolen gennem det forløbne skoleår.

Af kurser har vi haft de to allerede nævnte L.O.K. kurser, endvidere ugekurser for dels 1. og dels 2. trin af den erhvervsprægede ungdomsskole, Aabenraa og Sønderborg amter. I samarbejde med Landbrugets arbejdsgiverforening, Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund samt Specialarbejderskolen Sønderjylland, Aabenraa holdt vi to kvægholdskurser på hver en uge, og eet svineholdskursus på to uger. Disse kurser havde et deltagerantal på 12 i gns. En ledig lærrebolig gav husly til disse kursister.

SKOLENS AVLSBRUG

Det forløbne år har ikke budt på de store forandringer hvad angår avlsgårdens drift, men et mærkeligt år har det alligevel været. Vi fik som alle andre kornet og roerne sent i jorden. Først den 4. maj var vi færdige med kornsåningen og en uges tid ind i maj blev roerne sået. Det er den seneste såning, jeg har oplevet på Graasten Landbrugsskole, og da både kornet og roerne spirede langsomt og uens, havde vi næsten på forhånd afskrevet muligheden for en nogenlunde god høst. Nu gik det imidlertid ikke så galt, som vi ventede. På vore stive jorder klarede vi junitørken nogenlunde, og navnlig roemarkerne rettede sig pænt i varmen. Vi undgik næsten helt gengrovnig i kornmarkerne, men de så noget »tynde« ud sommeren igen-

nem. Den 17. august kunne vi rykke ud med mejetærskeren, og ejendommeligt nok, var det hvedemarkerne, der var de førstmodne. Vi havde Cato-hvede, som havde været noget angrebet af rust og sne-skimmel. Forventningerne var altså ikke overvældende. Dette taget i betragtning, var vi godt tilfredse med udbyttet, der blev på 45 hkg pr. ha., tørret og rensat korn. Hveden gav i gennemsnit 53 hkg, byggen 40 og havren 42. Kvaliteten blev udmærket for hvedens og byggens vedkommende, hvorimod havren, i hvert fald den sidst høstede del havde en del spirende kærner.

Græsmarkerne var længe om at komme i gang, men udbyttet blev ret tilfredsstillende efterhånden.

Roemarkerne gav et pænt udbytte, men aldrig har vi haft et lignende besvær med at bjærge rodfrugterne som i år. Endnu da dette skrives den 20. november mangler vi en del af fodersukkerroerne og 3 tdr. land fabriksroer. Det er over een måned siden vi sidst har kunnet køre i fabriksroerne, hvorimod vi ind imellem har fået slæbt en del foderroer af marken, så vi nu har disse hjemme. Årsagen til vore vanskeligheder på dette område skal søges i den »regntid« vi har haft i den seneste tid. Ikke mindre end 198 mm har vi fået i de sidste 4 uger, ovenpå en nedbør i oktober, der også lå et godt stykke over normalen. Vi nåede at få de sidste roer i sidste uge af nov.

Vi har i dette efterår fået tørret en del eftergræs, som er presset i grøn-briketter. Nu skal vi så i vinter prøve at fodre med dette foder. Vel er det dyrt at få en afgrøde tørret og presset, men med den pris oliekager efterhånden er kommet op i, og med det arbejdsproblem, der er forbundet med at få græsensilagen ud af siloerne, er det et spørgsmål, om der ikke efterhånden er basis for dette nye grovfoder. Vi har nu i efteråret ydermere fået demonstreret, at det ikke er nok at have mange f.e. i marken af alm. grovfoder. Det er kun de gennem husdyrene udnyttede f.e. der tæller. Der er en stor »tabsprocent« undervejs, det gælder såvel roer som ensilage. Det traditionelle grovfoderudbytte overvurderes givetvis mange steder.

Hvad besætningen angår, da går alt tilfredsstillende. Vi har haft visse vanskeligheder med at køer, der af inseminøren var erklæret drægtige, alligevel viste sig ikke at være det. Dette har sat nogle af vore gode efterårskælvere en del tilbage med kælvetid. Ydelsen blev ret tilfredsstillende. De »røde« kom på 253 kg smør i gns. mod 259 i fjor. De sortbrogede steg derimod en smule fra 228 kg til 233 i år.

På Fællesskuet i Aabenraa udstillede vi i år 2 kosamlinger og 2 kviesamlinger samt een enkelt ko. Alle fik 1. præmie. Den tyr vi i

fjor solgte til Skiveegnens kvf. stod i år på fløjen på det jydsk ungskue med 23. points. Dette gav 4.000 kr. hjem i vilkårspenge.

I svinestalden går det fortsat godt. Vi er nu oppe på godt 50 grise-søer og er helt selvforsynende med grise. Sygdomme har vi stort set været forskånet for siden vi »lukkede« besætningen.

Klassificeringen er meget fin. I de første 11 mdr. af 1970 har vi haft 82 % i A1, 16 % i 1. kl. og kun 2 % i 2. kl. Siden oktober har der som bekendt været en »ekstra«-klasse af A1-svinene. Af de svin, vi har leveret siden 1. oktober har 37 % af alle vore opnået denne fine klassificering, som betinger et tillæg til prisen på A1 på 20 øre pr. kg.

Af større investeringer på avlsgården i det forløbne år kan nævnes, at vi har udskiftet skillevæggene mellem stierne i den gamle svinestald, vi har opsat en stålpladekværn i forbindelse med foderblandingsafdelingen til kostalden, så vi fremover kan henholdsvis male eller valse korn og hestebønner til denne afdeling. Vi har tidligere haft besvær med at anvende hestebønner i kostalden, da disse ikke kan valses. Endelig har vi udskiftet vores mejetærsker til en større.

BYGGEARBEJDER M. V.

Ovenpå det store byggeri i fjor har vi sluppet lidt af i år. Vi har begrænset os til forbedringer af elevværelser m. v.

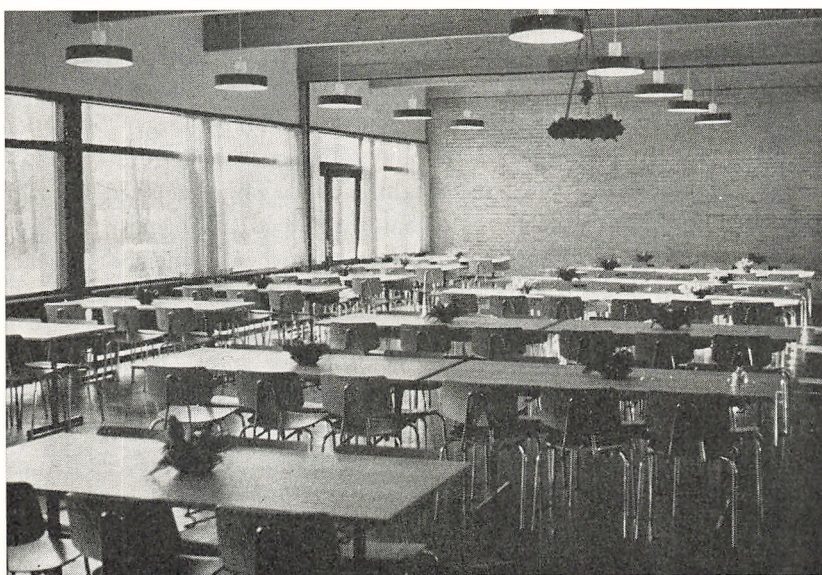
På 2. sal på hovedbygningen er der i de resterende værelser installeret håndvaske samt nyindrettet et antal af de tidligere 2 mands værelser til eneværelser med faste skriveborde m. v.

På Langelinje og trappegangene dertil har vi nu i efteråret – forsøgsvis – lagt tæpper på gulvene. Det føles behageligt at gå på og er meget støjdæmpende. Vi håber, det også vil være muligt at holde dem rene. I så fald påtænker vi at gå videre med tæpper på de andre gange og trapper. Antallet af brusebade-kabiner har vi yderligere forøget.

Det nye bibliotek er nu færdigindrettet og et betydeligt antal bind af faglitteratur er indkøbt. Mere vil følge efter. Lokalet ved siden af, det tidligere annex til spisesalen, er ved at blive indrettet til tidskriftlæsestue, her vil tillige blive opstillet regne- og skrivemaskiner til brug for eleverne. Dette lokale vil være permanent åbent, medens selve biblioteket med udlån af bøger vil få faste åbningstider. Lærerne skiftes til at være bibliotekarer. Lærer Th. Brusich har udført et me-

get stort arbejde i forbindelse med opbygningen af biblioteket. Vi påskønner dette meget.

Udendørs har vi fået have og anlæg omkring nybygningen færdig, det er blevet smukt og tager sig godt ud. Endvidere har vi fået en dejlig lille gårdhave med et smukt springvand mellem den nye spisesalsfløj og maskinhallen. Dette blev muliggjort ved, at vores velgører, der i fjor skænkede skolen 10.000 kr. til biblioteket, i år har

Spisesalen ved adventstid.

givet os yderligere 5.000 kr. til dette anlæg, som vi er meget glade for. Vi takker hjerteligt for gaven og den medhu, den er udtryk for.

Ved elevmødet blev der, som nævnt andet steds i elevskriftet, afsløret et maleri af forstander L. Lauridsen. Ved afsløringen talte elevforeningens formand, Mads Schmidt Eriksen, Broballe, på elevforeningens vegne, endvidere folketingsmand Joh. Philipsen, Lundtoftbjerg og malerinden Franciska Clausen, Aabenraa, der har malet billedet. På familiens vegne takkede Lauridsens datter, fru Inge Teichert, Nordisk Landboskole, Odense. Jeg modtog på skolens vegne med tak maleriet, som nu har fået sin plads i vores »billedgalleri« i skolestue A, den gamle foredragssal. Disse malerier minder os, der nu viderefører skolen, om det grundlæggende arbejde disse mænd har udført

for og på den skole, vi alle holder af. L. Lauridsens virke for skolen og dansk landbrug fortjener den største anerkendelse. Vi glæder os derfor over, at han ville lade sig male, så hans billede nu kan få en varig plads her på skolen. Hans virke har båret frugt.

PERSONALIA M. V.

Inden for lærerkollegiet er der i det forløbne år sket den ændring, at vi ved sommerskolens ophør måtte tage afsked med lærer Hans Jørgen Schrøder, der har virket ved skolen siden han blev færdig med studiet ved Landbohøjskolen for tre år siden. Hans Jørgen Schrøder er nu ansat ved Danmarks Landboudom og skal søge at tilrettelægge arbejdet med hjemstedskontakt med de unge, et særdeles vigtigt og betydningsfuldt arbejde. Samtidig med at vi takker Hans Jørgen Schrøder for dygtigt og godt arbejde her gennem de tre år, ønsker vi ham og hans kone lykke til arbejdet med Danmarks Landboudom på det andet felt.

Fra 1. april ansatte vi Jens Stisen som ny lærer. Jens Stisen er agronom fra 1965. Han var derefter i 2½ år assistent i Holbæk amts Landboforening og ledede i den tid landboudomsarbejdet i området. Fra 1. nov. 1967 til 1. april 1970 var han lærer ved Landboskolen i Middelfart. Jens Stisen og hans kone er faldet godt til i kredsen og vi tror, vi i ham har fået en dygtig lærer. Fra 1. nov. i år har vi yderligere udvidet lærerstaben, idet vi har ansat Christian Ermose, der er agronom fra 1962. Efter soldatertjeneste blev han lærer på Korinth Landbrugsskole i tiden 1. nov. 1963 til 1. nov. 1966. Efter en studierejse til U.S.A. og et ophold på lærerkurset på Askov Højskole sommeren 1967 har han siden været ansat af Bredania, hvor han har vejledet købere rundt om i Europa og Nordafrika af dansk avlskvæg i pasning og fodring af dette kvæg og indretning af stalde. Vi glæder os også til samarbejdet med Christian Ermose. Ud over disse ændringer fortsætter hele den faste stab heldigvis. Dette gælder både avlsleder Frede Henningsen, svinefodermester Knud Larsen og fodermester Gunnar Nielsen. På alle tre områder er alt således i de bedste hænder.

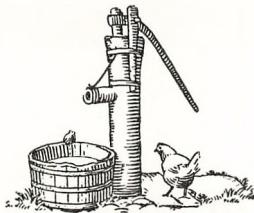
I køkkenet er kokkepige Inger Madsen fra 1. nov. rykket op som køkkenleder. Såvel pedelparret som gartneren fortsætter også, ligesom tre af de andre unge piger. November-flyttedag blev således en meget rolig dag her på skolen.

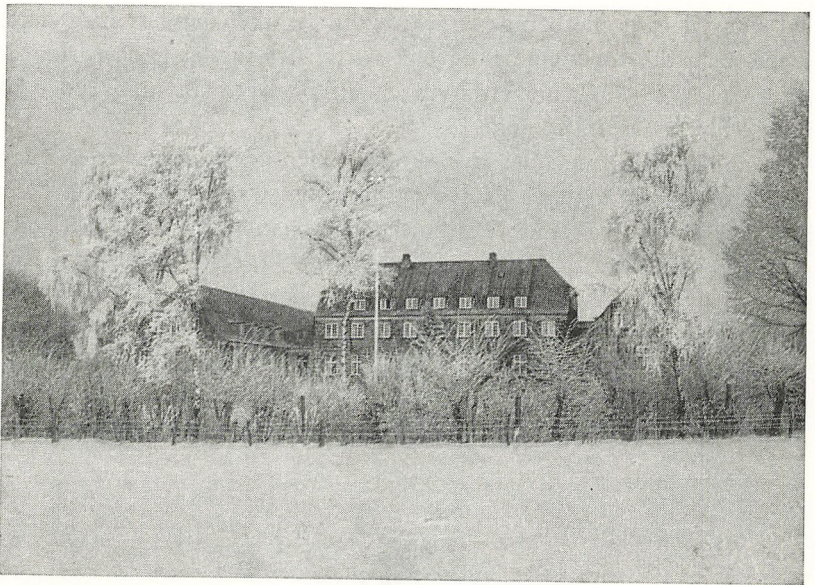
Til slut vil vi gerne bringe en varm tak til alle, der har haft deres virke her i det forløbne år, og har medvirket til det gode forløb af skoleåret 1969-70. Kun når hver enkelt på hver sin plads yder sit bedste bliver resultatet godt.

Så er vi igang med det nye skoleår. Her på skolen glæder vi os meget over igen at have skolen fyldt trods stadig tilbagegang i det samlede elevtal på landbrugsskolerne. Vi havde tilmeldt 100, men en enkelt faldt fra den 3. nov., så der blev 99, eller alt hvad vi kan rumme, og dette endda kun fordi et par bor hjemme.

Hermed de bedste hilsener til alle gamle Graasten-elever og venner af skolen med ønsket om en god jul og et på gensyn ved elevmødet til sommer.

Margrethe og Sv. Karlskov Jensen.

Julehilsen

Gamle Graasten elever og skolens øvrige venner sendes de bedste ønsker for julen og det kommende år.

*Margrethe og Svend Karlskov Jensen
Jens Erik*

*Else Marie og Anton Mortensen
Tyge, Lone, Britta, Marianne og Tine*

*Asta og Christian Gedbjerg
Peter, Anne Mette og Helle*

*Ulla og Thorkild Brusck
Alida*

*Lis og Jens Jacob Bonde
Jørgen, Kristian og Aase*

Hans Jørgen Schrøder

Asta og Poul Trier Hansen

Foreningen Graasten elever

Almindelige oplysninger.

Foreningens medlemstal var pr. 1. juni 1970 på 3021. Det er en fremgang på 6 medlemmer.

Som det vil ses af nedenstående oversigt over regnskabet, er kassebeholdningen det forløbne år steget betydeligt, men det skyldes i væsentlig grad det store overskud, der er fremkommet ved indsamlingen til Lauridsens maleri, og dette overskud er foreløbig sat hen i en fond.

Foreningens udgifter er stadig stærkt stigende, og det er grunden til, at generalforsamlingen i år vedtog styrelsens forslag om en forhøjelse af kontingentet til 10,- kr.

Vi håber meget at I, til trods for denne forhøjelse, vil modtage det medfølgende girokort på den måde, at I ikke bliver så glade for det, at I gemmer det i skrivebordsskuffen, men indbetaler det hurtigst muligt. – På forhånd tak.

Regnskabet.

Oversigt over regnskabet fra 1/6-69 til 31/5-70.

<i>Indtægter:</i>	<i>Udgifter:</i>
Kassebeholdning 1/6-69:	Elevmøde 1969 771,80
Bankbeholdning 19.770,41	Porto 4.394,46
Giro nr. 5 71 12 4.035,86	Årsskriftets trykning 17.592,55
Giro nr. 5 71 12 4.035,86	Tryksager 1.461,83
Kontant 12,67	Adresseskrivning 169,60
2899 kontingenter 24.646,10	Filmudgifter 461,50
Tilskrevne renter 625,47	Rejsehjælp til elever 88,00
Bidrag til Lauridsens billede 11.023,25	Gave til Lauridsen 71,50
	Gave til skolen 1.000,00
	Gave til Karlskov 275,00
	Kontormateriale 105,00
	Sekretærløn 400,00
	Kassebeholdning d. 31/5-70:
	Bankbeholdning 15.101,49
	Giro nr. 5 71 12 13.997,05
	Kontant 175,45
<hr/>	<hr/>
Balance.... 56.065,23	Balance.... 56.065,23

Status:

262 emblemer á 3,50	917,00	Formue pr. 1/6-70	30.190,99
Kassebeh. iflg. regnskab . .	29.273,99		
	<u>Balance</u>	<u>Balance</u>	<u>30.190,99</u>
	30.190,99		30.190,99

Konsulent Hans Hansens legat:

5 % obl. i Sdr. Kreditf. . .	11.500,00	5 % obligationer	11.500,00
Fortj. ved udtrækning . . .	479,10	Udbetalt til elever	700,00
Rentetilskrivning	724,21	Indestående 1/6-70	3.785,96
Indest. 1/6-69	3.282,65		
	<u>Balance</u>	<u>Balance</u>	<u>15.985,96</u>
	15.985,96		15.985,96

Graasten Landbrugsskoles uddannelsesfond:

Indestående 1/6-69	2.055,49	Indestående 1/6-70	2.135,14
Rentetilskrivning	79,65		
	<u>Balance</u>	<u>Balance</u>	<u>2.135,14</u>
	2.135,14		2.135,14

Regnskabet har fået følgende påtegning:

Vi har revideret regnskabet og fundet det i overensstemmelse med bøger og bilag. Beholdningerne er til stede.

Graasten, d. 23/6 1970.

sign. *L. Lauridsen.*

Sv. Karlskov Jensen.

Efter generalforsamlingen d. 9. juli 1970 består styrelsen af følgende:

Mads Schmidt Eriksen, Broballe, Nordborg, (formand).

Jørgen Vehl, Tandslet.

Filt Jensen, Vester Sottrup.

Finn Schou, Lunding, Haderslev.

Gunnar Holm, Langetved, Rødding.

Jørgen Dahlmann, Vandling, Haderslev.

Jørgen Frisbjerg, Gudum, Slagelse.

Jes Sørensen, Sdr. Sejerslev, Højer.

Adressefortegnelse

(Elevholdet 1969-70)

6 mdr.s elever:

Beck, Jens A., Majbøl, 6472 Kirkehørup.
Christoffersen, Søren, Øxenbjerggård,
5641 Horne, Fyn.
Dau, Johan Madsen, Hesselgård,
6440 Augustenborg.
Dinsen, Holger, Fastrup, 6070 Christiansfeld.
Eriksen, Johannes L., Stevelt, 6192 Øsby.
Gregersen Tage, Årslev, 6391 Hjordkær.
Greisen, Niels Peter, Maugstrup, 6572 Simmersted.
Hansen, Nis L., Bjernstrup, 6560 Sommersted.
Iversen Erik, Lille Sottrup, 6560 Sommersted.
Jensen, Niels, Øster Terp, 6252 Bedsted Lø.
Jessen, Asger Bonde, Østervang, Frørup,
6130 Stepping.
Jessen, Christian, Hardeshøj, 6430 Nordborg.
Jochimsen, Hans E., Ustrup, 6180 Marstrup.
Jørgensen Frank, Sindinge, 5781 Espe.
Lund, Jens J., Grønnebæk, 6571 Jels.
Pedersen, Mads Kvist, Lundgård, Vandborg,
7630 Bonnet.

9 mdr.s elever:

Ahm O. Ingolf, Torsted, 6990 Ulfborg.
Autzen, Hans Jørn, Råde, 6192 Øsby.
Autzen, Laue Bruun, Favervrå,
6070 Christiansfeld.
Bager, Knud Aksel, Søgårdsmark, 6381 Klipleve.
Beck, Johannes N., Juellingsholm,
7260 Sdr. Omme.
Beuschau Arthur, Gejlå, 6381 Klipleve.
Blomgren, Preben, Østergade 1, 6310 Broager.
Budach, Peter Carl, 2391 Jaruplund,
Flensborg, Sydslesvig.
Byrialsen, Byrial, Kalbækgård, 9620 Ålestrup.
Callo, Markus, 6541 Bevtoft.
Christensen Jürgen, Frydendal, Skelde,
6310 Broager.
Christensen Mads Videbæk, Fruergård,
6920 Videbæk.
Christoffersen, Ingrid, 8721 Daugård.
Clemmensen, Hans Fr., Frestrup, 6360 Tingleve.
Dall Christen, Snogbæk, 6385 Vester Sottrup.
Degn, Knud Erik, Åstrup, 6100 Haderslev.
Eggertsen Eggert, Knudstrup, 9620 Ålestrup.
Festersen, Hans Heinrich, Hokkerup,
6382 Tørsbøl.

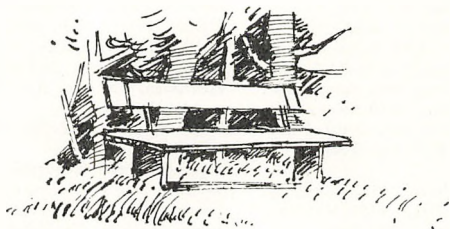
Frisbjerg Jørgen, Gudum, 4200 Slagelse.
Grønvold, Hans Reimer, 6534 Agerskov.
Hansen, Frederik, Lysabildskov, 6474 Skovby
Als.
Hansen, Hans Chr., Lendemark,
6372 Bylderup Bov.
Hansen, Peter, Troldborg, 6440 Augustenborg.
Heissel, Peter, Aller, 6070 Christiansfeld.
Helteborg, Jens, Fjallerslev 7900 Nykøbing Mors.
Henningsen, Peter, Bjernstrup, 6560 Sommersted.
Henriksen, Christen, Asserballeskov,
6450 Fynshav.
Højgård, Kristian Peder, Mjallerup,
9670 Løgster.
Jacobsen, Knud, Løgumbjerg, 6240 Løgumkloster.
Jannsen, Henry, Gaden, 6280 Højer.
Jepsen, Hans L., Nørregade 26, 6280 Højer.
Jepsen, Laurids, Brandsbøl, 6430 Nordborg.
Jessen, Hans Schack, 6776 Roager.
Johannsen, Bent, Engholm, 6254 Øster Højst.
Jørgensen, Anton, Østergade 94, 6560 Sommersted.
Jørgensen, Chresten A., Iller, 6310 Broager.
Jørgensen, Karl, Ø. Hjermitzlev,
9700 Brønderslev.
Knudsen, Åge Holt, Mølholt, Korup,
9560 Hadsund.
Krag, Peter Hår, Elisabethsminde, 6094 Hejls.
Krap, Knud C., Løjt Kirkeby, 6221 Løjt Kirkeby.
Krogh, Bent Peter, Oksbøl, 6430 Nordborg.
Larsen, Erling, Sdr. Sig, 6800 Varde.
Lindholm, Sven-Erik, Klaaborg,
6070 Christiansfeld.
Lønborg, Arne, Lovrup, 6775 Døstrup.
Madsen, Ebbe Nør, Fjeldby, 6474 Skovby Als.
Matthiesen, Matthies, Bylderup, 6372 Bylderup
Bov.
Michelsen, Chresten, Mindebejrg, 6372 Kirkehørup.
Michelsen, Svend, Lysabildskov, 6474 Skovby Als.
Møller, Jens Hansen, Lysabild, 6474 Skovby Als.
Møller, Rasmus, Bovlund, 6535 Branderup J.
Nielsen, Bendix, Harres, 6261 Bredebro.
Nielsen, Bernhard, Hedegård, 7361 Ejstrupholm.
Nielsen, Martin, Søst, 6230 Rødekro.
Nielsen, Tage, Gjærndrup, 6650 Brørup.
Nielsen, Villy Nicolai, Egvad, 6230 Rødekro.
Nissen, Bertram, Hedegård, 6360 Tingleve.
Nørregård, Nis, Oksbøl, 6100 Haderslev.

Olesen, Niels Jørgen, Gesten, 6621 Gesten.
 Olsen, Anders Strårup, Højstrupgård,
 6862 Tistrup.
 Olsen, Henry, Selskær, 6560 Sommersted.
 Pedersen, Kaj Erling, Abildå, 6972 Grønbjerg.
 Pedersen, Svend Dejgård, Møllegården,
 7260 Sdr. Omme.
 Petersen, Hans Peter, Hønkys, 6230 Rødekro.
 Petersen, Jes P., Øbening, 6251 Hellevad.
 Poulsen, Flemming Kristian, Vollerup,
 4792 Askeby, Møn.
 Poulsen, Jørgen Elbjerg, Sønderballe,
 6170 Hoptrup.
 Primdal, Olav, Mølmark, 6310 Broager.
 Rask, Per Poulsen, Thorsted, 7700 Thisted.
 Rasmussen, Svend, Blåkrug, 6225 Varnæs.
 Ravn, Jørgen, Alslev, 6254 Øster Højst.
 Schönefeld, Dieter, Vollerup, 6392 Bolderslev.
 Skov Erik, 6551 Over Jerstal.
 Solmer, Georg, Avnbøl mark, 6384 Avnbøl.

Sørensen, Erik Damgård, Bendslev,
 4250 Fuglebjerg.
 Sørensen, Jes, Sdr. Sejerslev, 6280 Højer.
 Thomsen, Bjarne, Rydgård, 6473 Tandslet.
 Thomsen, Erik F., Herskind, 8463 Skovby
 Århus.
 Vognsen, Frits, Skøvholt, 6170 Hoptrup.
 Aarøe, Peter, Avnegård, Ørby, 6150 Vonsbæk.

Praktikere:

Henningsen, Frede, avlsleder, Slaugård,
 6572 Simmersted.
 Nielsen, Gunner, fodermester, Sejrsmossegård,
 7321 Gadbjerg.
 Larsen, Knud, svinefodermester, Sdr. Sig,
 6800 Varde.
 Jacobsen, Peter Jacob, Strandelhjørn,
 6551 Over Jerstal.
 Petersen, Hans Peter, Ørby, 6100 Haderslev.
 Stenderup, Holger, 5882 Vejstrup.

9 mdr.s holdet 1970.

Vinterholdet 1970-71.

Nyt fra gamle elever

Årgang 1924–25.

Redaktør: *Hjalmar Hansen*, Sejstrup, Gredstedbro.

Ingen indberetning.

Årgang 1925–26.

Redaktør: *Jørgen Thomsen*, Knud, Fjelstrup.

Ingen indberetning.

Årgang 1926–27.

Redaktør *Jens Sandvej*, Holm, Nordborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1927–28.

Redaktør: *S. Støjberg*, Bukshave, Fjelstrup, 6100 Haderslev.

Jeg må desværre meddele, at jeg ikke er i stand til at sende „nyt“. Vort hold er jo nok ved at blive så gammelt, at de fleste er ved at være udenfor de aktives række, men jeg sender en venlig hilsen til hele holdet og beder jer sende et par ord til næste år, selv om det kun er meddelelse om, at I har afstået virksomheden.

S. Støjberg.

Årgang 1928–29.

Redaktør: *Nis H. Callesen*, Leerskov, Rødekro.

Ingen indberetning.

Årgang 1929–30.

Redaktør: *Aksel Nielsen*, Dybbøl.

Så fik vi 40-års jubilæumsfesten fejret. Det var en dejlig dag, og vi takker landbrugsskolen for den smukke fest. Tak fordi I hvert år bliver ved at åbne dørene for os. – Holdet var rigtigt godt repræsenteret hvad billedet, der blev taget, jo også afslører. Da var der sol og sommer. – I dag er det mørkt efterår og smadder. – Et efterår, der efter min mening kun kan sammenlignes med 1923 og 27 i vor landmandstid. – I dag d. 9/11 kan man spørge: Får vi roerne hjem i år? Efter redaktionens slutning sidste år fremkom der 3 breve fra kammerater, og de kan jo så fint komme med i år, da deres indhold er af almen gyldig interesse:

Madum, d. 11/11 1969.

Kære ven. Ja, du må undskylde jeg fik kortet lagt til side, og nu er det vel for sent. Dog gør det ikke så meget, for hvad nyt kan der vel være at fortælle om os gamle dren-

ge, der nu så småt er ved at spænde fra. Jeg har solgt jorden på nær 3800 m². Det går jeg så og laver i have. Det har jeg megen fornøjelse af, og så går tiden på en behagelig måde. Ja, vi har vel 40 års jubilæum i år. Jeg glæder mig til at komme derned endnu en gang og tale med gamle venner. Undskyld at jeg skriver med maskine, men jeg ryster noget på hånden. Med mange venlige hilsener.

Kristian Østergaard.

Ja, hvis Østergaard ryster, kan det jo godt give nogle svingninger ude i periferien, da han jo er ret stor.

Så er der et fra Juelsminde v. Christiansfeld:

Kære Aksel Nielsen. Da du er sognevurderingsmand for Sønderjyllands Kreditforening, er det nok overflødigt at fortælle dig, at jeg fra 1/4-67 blev udnævnt til land-

40-års jubilarene 1970.

brugskyndig kreditforeningsdirektør og dermed har fået lov at træde i Hans Hansens fodspor. Jeg mindes nu ofte de interessante timer vi havde med ham på skolen. – Vi søger imidlertid at tilpasse kreditforeningens virke til tiden i dag, og hvor det er muligt at være med til at lette generationsskiftet, også for vor årgang, der nu står for tur.

Venlig hilsen.

Aage Højer.

Jo, i vurderingssager kan Aage Højer og jeg fodspore hinanden, og engang imellem træffes vi også på åstedet. Det er nu ikke sjovt at tilbyde lån i dag med de kurser, men der er jo ingen vej udenom. Sålænge rentefoden har sin nuværende højde og vor valutabalance er så ugunstig, er der jo ikke lys forude, og kommer det, er det jo så viseligt indrettet, at så stiger ejendomspriserne. – Det gør ondt, hvordan det går.

Det er ikke muligt for redaktionen at følge med i, hvem og hvormange af holdet, der i disse år går på aftægt eller rettere afstår bedriften, det må de enkelte selv indberette, det er mange her på egnen i hvert tilfælde. Selv kan vi endnu ikke bekvemme os til at holde op. Det er stadig lysten og kærligheden til kvæg, svin, jord og afgrøden, der holder gnisten i os, men man er jo meget følsom overfor folkehjælp og sygdom, og skal være taknemlig så længe det glider. Avlscentret er jo gledet ned til prøvecenter, og derfra kæmper vi nu dysten mod stadig stigende barrikader.

Endelig er der en lang hilsen fra Harald Sørensen, Erik Menvedsvej 10, Viborg. Sørensen skriver, at han har været 30 år ved Hedeselskabet. Det har været et interessant

arbejde. Han er ved godt helbred og dyrker stadig gymnastikken. Derimod kniber det mere med konens helbred. Deres to døtre er gifte, dog uden for landbruget. Harald Sørensen efterlyser et par elevskrifter, nemlig i tiden før 1929. Skulle der blandt lærerne være nogle, der kunne hjælpe ham, ville han være taknemlig. Han binder dem selv ind, som den nævenyttige mand han altid har været. Brevet slutter med at fortælle om udenlandsrejser i ferierne og sluttelig en glædelig jul og et godt nytår. Må vi her fra Dybbøl slutte os til disse sidste ønsker til kammerater fra 29-30 og til landbrugsskolen med lærere og forstanderpar. Venlig hilsen. *Mary og Aksel Nielsen.*

40-ÅRS JUBILÆUMSHOLDET

Årgang 1930-31.

Redaktør: *Hans Jepsen*, Rørkær, Jejsing.

Ingen indberetning.

Årgang 1931-32.

Redaktør: *Lorens Lassen*, Ryvang, Tandslet.

Ingen indberetning.

Årgang 1932-33.

Redaktør: *I. Skovmand*, Ringmosegård, Augustenborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1933-34.

Redaktør: *Henrik Thomsen*, Roost, Bramdrup J.

Ingen indberetning.

Årgang 1934-35.

Redaktør: *Andreas Brinck*, Rørkær, Jejsing.

Ingen indberetning.

Årgang 1935-36.

Redaktør: *Markus Lund*, Nørballer, Felsted.

Ingen indberetning.

Årgang 1936-37.

Redaktør: *Kr. Vigen Hansen*, 6223 Felsted.

I år har jeg modtaget to svar på spørgeskort, det er jeg meget glad for. Tak for brevene, de kommer her:

Kære Kr. Vigen Hansen!

Harreby i oktober 1970.

Som gammel redaktør af „Nyt fra gamle elever“ er det næsten ens pligt at give et livstegn fra sig, og det gør man gerne, især når man har haft besøg af sin gamle kammerat vores gæve gymnastiklærer Jens Haunstrup og hans kone. Gensynsglæden var stor, idet vi jo aldrig har set Jens til elevmøderne. De havde solgt deres ejendom nu og har købt hus på Thorsvej 68 i Ry.

Min kone og jeg er flyttet fra gården idet vi fra 1. juni har forpagtet gården ud til vores ældste søn, foreløbig for 3 år. Modsat mange andre er vi indstillet på noget større kvægbesætning og har som noget nyt investeret i en gastæt silo „Assentoft“. Den kan rumme 640 m³ ensilage. Ensilagen er forvejret, og af de prøver vi tog sidste vinter

skulle der fra 2,9 til 3,2 kg til en f. e. Køerne befandt sig godt ved fodringen og kunne æde op til 30 kg, men så så de heller ikke til hø eller halm. Fedtprocenten lå ca. $\frac{3}{10}$ over forrige vinters gennemsnit. Vi har vandingsanlæg og avler temmelig store afgrøder i græs.

Ja, når man nu snart har været selvstændig i 34 år er der jo meget man kan glæde sig over, og da jeg i mange år har været formand for læplantningslauget her i sognet, vil jeg gerne fremhæve de 85 km læhegn og de 25–26 ha små plantager, der er plantet. Læplantningen i sognene her omkring har helt forandret egnen (til det bedre). Desuden har arbejdet med indstilling af lån for Den Vest- og Sønderjydske Kreditforening givet mig lejlighed til at træffe mange fortræffelige mennesker, og jeg håber, at de millioner, der i årenes løb er bevilget, må være til gavn for dansk landbrug.

Min kone og jeg har stadig med en del at gøre, og til daglig hjælper jeg på gården, så tiden går godt, og når helbredet så er nogenlunde, må man være glad.

Vores gamle kammerat, Aksel Mortensen, er i fuld vigør, han er formand for mejeriet Ribehus. Gad vide om han vil med i *M. D.*

En venlig hilsen til skolen og til gamle kammerater fra ham, der „fyrede“.

Erna og Peder N. Pedersen.

Galsted, den 30. oktober 1970.

Først en hilsen til alle kammerater. Der er ikke meget at fortælle, alt går i den gamle gænge, jeg har afstået gården til min ældste søn; er selv fodermester hos ham. Vi må jo ikke standse udviklingen, så de unge skal til, når de har lyst; der er jo nok, der springer fra. Venlig hilsen.

Jens Petersen, Galsted, 6541 Bevtoft.

Peter Petersen, Skovbolmark, og jeg har så i år været en tur „vesterude“, selvom det kneb med at få en lørdag fri til det.

Det går vel de fleste af jer, som det går os; jo ældre vi bliver, jo mere kniber det med at leve op til det, der ønskes af os i vor fritid.

Nu blev resultatet af vore besøg noget af en gentagelse af „stoffet“ fra forrige år.

Først gik turen til „Ellehus“, den tidligere Domænegård, som jo nu ejes af Jens Jensen. Det var meget taget den dag, så vi måtte næsten tænke os til omgivelserne. På gården er der meget store forhold både ude og inde. Varmt og hyggeligt var der i stuen.

Det var så rart og nyt at høre en gårdejer snakke om sine karle og om, hvad de og han talte om under arbejdet. Og høre om, hvordan man gør det pænt og godt for fodermesteren og hans familie. I dette tilfælde var der i fjor bygget et pænt etplanshus lige ved gården, og nu for nylig var der blevet indlagt telefon til dem.

Det er lige som man – selvom alting synes så forandret – aner, at den tid vi husker fra vor ungdom, og som vi holder så meget af at tænke på, endnu holdes „i live“ nogle steder i vort land. Udbygningerne på Ellehus virker store, men pladsen inden i dem synes at være „taget godt med“.

„Jeg er altid parat, hvis nogen vil leje jord ud“, siger Jens Jensen. Både og. Aksel Mathisen som vi derefter besøgte, lader til at have den mening, at den bedste form for jordkontakt, er at stå på den med begge ben.

Ja, vi kom lige fra „Ellehus“ ud til Aksel Mathisen i Udbjerg, fra de høje bygninger til den lavbyggede Vesteregsgård.

Aksel har gjort bygningerne lidt højere, men med nænsom hånd, så selve byggemåden er bevaret. De gamle mure er tildels sat op af munkesten. Der er hyggeligt i den „lange række“ stuer, og rart var det at snakke med Aksel og hans kone ved en kop chokolade / kaffe. Der var ca. 10 tdr. land, som ikke var høstet endnu (ca. midt i oktober), og en del halm på andre arealer skulle endnu bjerger. Det er jo måske hele overskudet for dette år, og måske mere til, der er på spil.

På hjemvejen var vi lige „indom“ hos Johannes Lauridsen på „Holmgaard“ ved Klipelev, igen til højt, slotslignende stuehus, og her er en helt ny staldbygning (bygget sidste år). Der må være forfærdelig meget arbejde på sådan en gård, og her er det jo ikke meningen køerne skal væk; Johannes Lauridsen mener, de er nødvendige for at få det til at gå økonomisk.

Jeg er ikke kommet tilbage til det ny „Samden“, er nu hos ABC Staal, Rødekro. Firmaets motto: Konstruktion, produktion.

Gode ønsker og hilsen sendes.

Metha og K. Vigen Hansen.

Årgang 1937–38.

Redaktør: *Hans Dinesen*, Aller, Christiansfeld.

Ingen indberetning.

Årgang 1938–39.

Redaktør: *Ebbe Poulsen*, Grøngrøft, Felsted.

Ejner Petersen, „Gunneruplund“, Assentoft, driver stadig gården med kvæg og svin, han byggede nye stalde for 3 år siden. Helbredet er i orden skriver han, og jeg har kone og 2 døtre, der begge studerer dels ved universitetet og på gymnasium, så det med landbrug i næste slægtled ligger lidt tungt inden for min familie. Han sender en hilsen til gamle kammerater, endvidere meddeler han, at Henning Nielsen, Hvalløss, der i en årrække har været sognerådsformand og meget andet i sin hjemegn, efter sammenlægningerne er avanceret til borgmester i Hasten storkommune.

Kjeld Posselt, Nimdrup pr. 8740 Brædstrup, har intet nyt at fortælle, men sender en hilsen til alle på holdet

Chr. Petersen, Mølmark, Broager, meddeler, at han stadig bor på Søndergård; han har 29 malkekøer og en fodermester, der den 1/5 70 havde 20 års jubilæum. 2 af hans 4 døtre er gifte. Nr. 3 er på Grundtvigs Højskole, Frederiksborg, og den yngste går i Broager Centralskole, han sender en hilsen til gamle kammerater.

Frede Sørensen, Ravnsbjergvej, Rinkenæs, skriver: Kære gamle kammerater fra en svunden tid! Gad vide hvor mange af jer fra vinteren 1938–39 der ednu fuldt og helt er optaget i landbrugets rækker. Forlængst har jeg overladt slæbet til en anden, og der skal nok være en hel del af jer, der har gjort ligeså. Siden Grænseegnens Landboauktion i Gråsten blev oprettet i 1959, har jeg virket lidt ved den. Det begyndte så småt, så i flere år kunne jeg sagtens klare det + de hjemlige 16 tdr. land med besætning. Auktionerne blev større, og man knoklede videre både her og der. Det blev endnu større, og så bortforpagtede jeg jorden. Vi har nu 2 ugentlige auktioner. Griseauktion om torsdagen og kreaturer og søer om fredagen, de øvrige dage går så med rengøring, vedligeholdelse og reparation af hallen. Ind imellem på kontoret for indmeldelse, så lidt udtagning af jordprøver forår og efterår for landboforeningen, så jeg kan faktisk ikke overkomme mere. Af gamle kammerater her fra egnen ser jeg jævnligt nogle på landboauktionen; om jeg nu lige kan komme i tanker om nogle i en fart. Jo, der er jo først Ebbe, men som redaktør kan han vel skrive selv. Peter Jørgensen, Hokkerup, er ikke blevet mindre i de godt 30 år, der er gået. Chr. Hansen, Bryggergården, Broager, kommer også af og til, hører til dem, der stadigvæk er landmand, mere sjældent kommer Holger Jacobsen (Todbjerg), nu Lysmose ved Løgumkloster, men jeg havde ham i telefonen for ikke så længe siden. Han sagde selv, han havde det godt. Det glæder mig hver gang jeg ser og får en sludder med en af de gamle drenge, så mindes man for en stund den sorgløse tid på Gråsten Landbrugsskole. Glædelig jul.

Frede Sørensen.

Det var sådan hvad jeg har fået samlet sammen. Tak til jer, som har bidraget med „Nyt fra gamle elever“. Her på Grøngrøft er alt vel, og jeg sender en hilsen til alle på holdet.

Ebbe Poulsen.

Årgang 1939–40.

Redaktør: *Hans Asmussen*, Nr. Hostrup, Rødekro.

Ingen indberetning.

Årgang 1940–41.

Redaktør: *Thomas Jensen*, Gabøl.

Ingen indberetning.

Årgang 1941-42.

Redaktør: *Jørgen Festersen, Tumbøl.*

Efter udsendelsen af spørgeskemaer har jeg kun fået et svar tilbage, det var jo ikke meget. Nu er det jo 30 år siden vi var på skolen, så interessen for „Nyt fra gamle elever“ fra den gang, vi var på skolen, er ikke stor, ellers havde jeg nok fået nogle flere svarkort tilbage.

Det ene svar er fra *Jørgen Christensen*, Skovby, Als. Jørgen ønsker mig tillykke som redaktør; jeg takker mange gange. Han skriver, at alt går ved det gamle, jeg har køer og svin endnu. En hilsen til kammeraterne.

Hvad mig selv angår har jeg ikke så meget som Jørgen, kun ca. 25 søer og godt 200 fedesvin, det er en dejlig nem bedrift. Det giver flere penge og mindre arbejde end med køer. I marken skal der kun være byg indtil jeg går af som landmand. Skulle det ikke give så meget denne driftsform, bliver der jo heller ikke så meget til skattevæsenet, den skat kan næsten gøre det af med én; vi skal jo nu allesammen til at betale mere endnu, men jeg synes dog, at det ikke er landbruget, der har lavet underskuddet på handelsbalancen. Nu kommer vi jo snart i Fællesmarkedet, så bliver det bedre, det siges at give 1½ milliard mere til landbruget; jeg tror ikke på det, til den tid er der jo ikke flere køer til eksport. Nej, den tid er forbi, vi skulle have været med i Fællesmarkedet fra begyndelsen. Vores datter er gift med en radiomekaniker, så der er ikke nogen til at overtage ejendommen, og det tror jeg heller aldrig der er nogen, der kommer til med den afgang der er fra landbruget.

Jeg slutter for denne gang med håb om flere svarkort til næste år og sender hermed de bedste hilsener til vor årgang.

Jørgen Festersen.

Årgang 1942-43.

Redaktør: *Arne F. Knudsen, Bovlund, Branderup.*

Kære kammerater!

Det er ikke store sager, jeg har denne gang, og jeg kan se, det er på tide vi får en anden i mit sted; jeg foreslår Niels Aggesen, Maugstrup.

Jeg kan dog meddele, at henholdsvis Hans Oksen, Bjolderup, og Ejner Schultz, Koppersted, har vældig sving i landbruget. H. O. har fordoblet sit areal og Ejners stald har jo været beskrevet i Landsbladet. Ejnar er avanceret til bedstefar. Hvad koner angår, mener jeg at kunne sige, at de er i gode hænder. Parykken hos dem har de kendte dimensioner, der er bare lidt med farven.

Hvis ikke der er forveksling med navne mener jeg ifølge Landsbladet, at Kristian Jørgensen, Dronninglund, er formand for den stedl. landboforening. Hvornår får du og Torp Fris Møller os puttet i én forening? Skal vi melde os ud, for at det kan lade sig gøre? Det kan vi vel heller ikke enes om.

Andr. Mauschül, Gester-Gasse, har solgt sin gård og har spændt fra af helbredshensyn.

Det var, hvad jeg havde i posen, og I får alle de bedste hilsener fra

Arne F. Knudsen.

Årgang 1943-44.

Redaktør: *Nis Jorsal, Vamdrup.*

Ingen indberetning.

Årgang 1944-45.

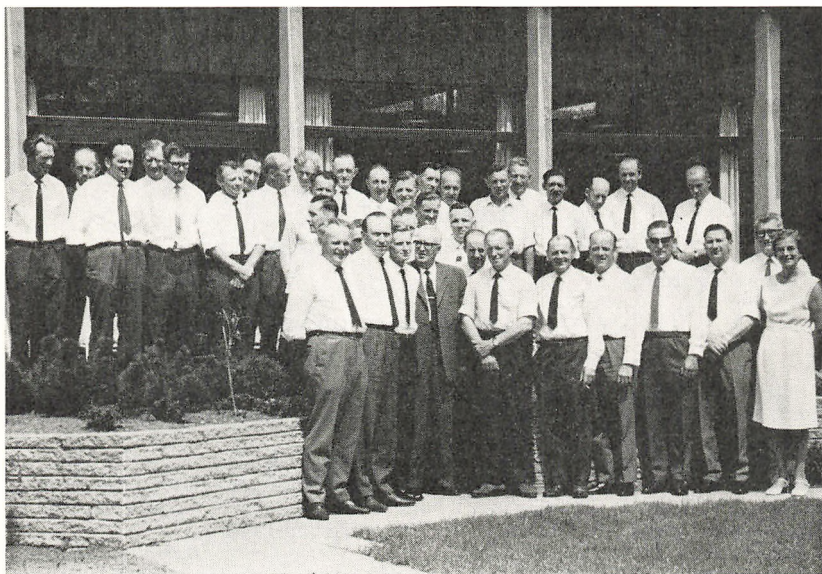
Redaktør: *Iver Kristensen, Rudbølgård, Højer.*

Efter en god jubilæumssammenkomst, hvor så mange af vores årgang fik bekræftet, at Gråsten Landbrugsskole med tilhørende landbrug stadig er en velleddet institution, som har udviklet sig i overensstemmelse med tidens krav, er det beskæmmende så lidt, der er at meddele om gamle kammeraters liv og færden.

Kun 1 – een – har svaret på de udsendte spørgeskort.

Jørgen Michelsen driver stadig sin kones fødegård i Lysabildskov. Han har specialiseret sig i grisesøer og er i gang med at bygge, så der bliver plads til ca. 100. Nogle tillidshverv slip han i forbindelse med kommunesammenlægningen, men er dog stadig i bestyrelsen og sekretær for Den alsiske Landboforening og syntes selv, at det er nok. Han er dog klar over, at det gælder om, at få valgt de bedst egnede til landbrugets ledende poster i denne omstillingstid.

Kristian Hansen, Bramminge, meddelte i et brev, som desværre kom for sent til at komme med i fjor, at han i mange år har arbejdet på Bramminge Jernstøberi, men at

25-års jubilarene 1970.

han er flyttet over til et bygge- og entreprenørfirma, hvor han kan lide igen at arbejde i fri luft.

Med dette beskedne bidrag sender red. de bedste hilsener til holdet.

Iver Kristensen.

25-ÅRS JUBILÆUMSHOLDET

Årgang 1945–46.

Redaktør: *Alfred Lyck*, Varnæs.

Resultatet af spørgeskort til $\frac{1}{3}$ af holdet blev 3. Det er jo ikke overvældende. – Noget af forklaringen herpå får vi måske mellem linierne på brevet fra *Niels Skov Sørensen*, Alslev, der gør opmærksom på, at det nu er 25 års jubilæum for vort hold til sommer. Ellers er der intet særligt nyt, skriver han. Han gør status over, hvad strukturændringer har givet og taget. Jernbanestation nedlagt, ligeså mejeri og kommune-kontor. I stedet er der kommen en afdeling af Ensted værket og en afdeling af Chr. Jørgensens maskinforretning fra Sønderborg.

Fra Sommersted skriver *Nis Riis* og meddeler, at han blev gift i 1954 og overtog sine forældres ejendom på 20 td. land og har forpagtet 5 td. land. Han driver det med 10 kvier, 12–14 grisesøer og nogle fedesvin. Af børn har de kun 1 søn, som skal i købmandslære 1. juli 1971.

Dagmar og Hans Sommerlund, O. Vejrum, Bramminge, melder alt ved. Overtog fødehuset i 1962 efter 10 års forpagtning. Der er 15 ha, som drives med ungkreaturer og fedesvin. Køerne blev solgt i 1965. De passede ikke godt sammen med offentligt arbejde som H.S. kom ind i ved den tid. – Der er fire døtre 22-19-15 og 13 år. Den ældste blev gift sidste år og har lige fået en søn. – Tillykke med det! Lad os se til elevmødet, eller rettere høre, hvor mange bedstefædre der er i vor årgang nu.

Hans Hansen, Sarup, Mommark, traf jeg en søndag i høsten. I Sarup var de tidligt færdig med høsten. De fik ikke regn til grønskad som det meste af landet. Hveden havde givet gevaldig.

Her fra Varnæs føjes hilsener til de andre. – Arbejde og sundhed er der nok af, så vi er tilfredse. For en sikkerheds skyld har vi lavet rørmalkning i kostalden. Der kan jo også blive for meget arbejde. – Tak for hilsener og svar.

Alfred Lyck.

Årgang 1946–47.

Redaktør: *N. P. Bladt*, Lunding, Haderslev.

Ingen indberetning.

Årgang 1947–48.

Redaktør: *Hans L. Clausen*, Elsmark, Nordborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1948–49.

Redaktør: *B. Holstein Jessen*, Brunde, 6230 Rødekro.

Verner Hansen skriver, han har overtaget Vejrbækgården i Tersløse, Dianalund i 1964. Han satte køer ind i 1965, men de blev sat ud igen i 1969 på grund af arbejdsbyrden. Han har nu høns og grisesøer.

Verner Hansen skriver videre, at han på en tur i Jylland har overnattet hos *Peder Schultz* i Stenderup ved Føvling. *Peter Schultz* bygninger var brændt sidste sommer. Havde nu fået bygget en dejlig kostald til 21 køer + opdræt. Stalden var fuld og ejendommens oprindelige 6 ha var udvidet ved samkøb til 19 ha.

Med hilsen.

B. Holstein Jessen.

Årgang 1949–50.

Redaktør: *Chr. Thomsen*, Skelbækgård, Tandslet.

Jeg sendte i år 30 spørgeskort ud, og der kom to tilbage. Det er kedeligt, der ikke er flere, der skriver. Til jul sidder de og læser „Nyt fra gamle elever“ igennem en 2–3 gange.

Tænk på det næste år omkring 1. nov.

Holger Lund skriver: Noget særlig nyt er her ikke at meddele. Her på stedet er der ingen ændringer i bedriften, og arbejdskraften er stadig mest familiens egen. Året, som er gået siden sidste elevskrift, kan dog noteres med bedre priser på vore produkter og vel nok et noget bedre økonomisk resultat, selv om omkostningerne er steget. Jeg har ikke noget nyt om nogen af kammeraterne fra holdet, men håber at høre godt nyt gennem elevskriftet.

Poul Jensen, Bramdrup, Haderslev: Efter en blodprop i hjertet februar 1970 er jeg nu efterhånden så vel restitueret, at jeg omtrent kan klare fuldt arbejde. Den mælkehandel, som jeg ellers har drevet i 11 år, måtte jeg på grund af proppen opgave. Nu passer jeg selv alt arbejdet som kirketjener ved Moltrup kirke. Så jeg kan melde alt vel og hilser gamle kammerater.

Gunnar Petersen, Santa Maria, California 93454, USA, har været i Danmark i sommer. I husker ham som den, der sled med os om morgenen. Han har et privatmejeri derovre, som han ejer selv. Der laves kun flaskemælk, og han har kun en leverandør, der, som Gunnar sagde, skulle behandles reelt, fordi han ellers ville sige farvel og tak og gå over til et andet mejeri.

Mon vore farmere herhjemme nogensinde når så langt.

Her på Skelbækgård er alt ved det gamle. Jeg driver selv ejendommen, 108 td. l., med byg. 550 stk. fedesvin på stald og 3000 høns på loftet. Det havde været dejligt med en dygtig karl.

Hilsen til alle kammerater og ønsket om en glædelig jul.

Chr. Thomsen.

Årgang 1950-51.

Redaktør: *Niels Justesen*, Nygård, Bolderslev.

Grundet manglende stof var der ingen meddelelser sidste år, en enkelt kom, men nogle dage forsent, men er med denne gang.

Jørgen Nielsen har forøget overalt fra 30 til 40 td. land + 35 td. land pagtjord. Driver ellers almindelig landbrug med køer og grisesøer. Formand for kontrolforening ellers ikke andre tillidserhverv, men ønsker heller ikke mere.

Peter Petersen, Højstrup, var i en årrække bestyrer af sit hjem, men købte det for ca. 10 år siden. Der er 55 ha + 16 ha lejet markjord til græsning, så han har stort kreaturhold, og feder 200 svin overvejende af eget tillæg. Lever stadig lykkelig ugift. Hvad han mener er bedre end ulykkelig gift. (Er der nogen, der protesterer).

Paul Hjertbold Pedersen mindes de 20 årgange, som siden er ankommet til G.L. 3.11 hvert år. Har forladt landbruget i 1964, arbejder med fjernvarme og vejanlæg i Gilleleje, er som Peter stadig ungarl.

Kaj Schultz overtog for 5 år siden sin kones hjem i Bramdrup. Har 35 køer + opdræt og svin, har fodermester til kreaturerne og rensning ved svin. Det øvrige arbejde klares ved eget tillæg, 2 drenge, hvoraf den ældste er færdig med skolen næste år og vil være landmand.

Mælken leveres til Haderslev Mælkecentral nu fra 1. oktober, det gav lidt ekstra omkostninger til mæketank og lignende, men opvejes forhåbentlig af en højere mælkepris.

Ernst L. Rasmussen, stadig den stille og beskedne fyr, der ikke mener, der er noget at fortælle, langt mindre leve op til alt, hvad han hørte og læste på G.L. for 20 år siden, men lidt har han dog præsteret. Lån og kassekredit er bleven forøget (hvem har ikke det), desuden er det samlede areal oppe på 57 ha, 40 køer + opdræt (r.d.m.) leveret 450 svin, har i sommer lavet spaltstald til ungkreaturer, har en ung mand, G.E., til hjælp. Alt arbejde udføres med egne maskiner, er måske ikke efter tidens mode, men jeg har jo før været lidt bagefter, skriver Ernst. Har i sommer haft den første ferie, 5 dage i England med Kl. (Hvem er det? red.).

Familien er på 4 personer, en pige på 14 samt 2 drenge på 11 - 9 år.

Svend Nygaard, lever i bedste velgående med kone og 5 børn, drev nogle år 2 gårde med køer og grisesøer, men grundet for meget arbejde solgte han for 2 år siden den ene, tillige samtlige kreaturer, købte i stedet 1 ha elendig strandsand ved Holmsland Klit, og har i sommer opført 5 moderne sommerhuse til udlejning, kan endnu ikke sige, om det er bedre end køerne, brøler ihvertfald ikke om søndagen, hvis fodertiden overskrides, og med hensyn til valutaen mener Lund, det er bedre end smør.

Carl Sørensen, du nåede det Carl, selv om det var på det sidste. Passer stadig kyllinger i Løgumkloster.

Årsproduktion 300.000 - har nu været der i 8 år - har været gift med sin kone i 18 år og har 3 dejlige piger, 16 - 11 - 4 år.

3 kort er kommet retur med adr. ubekendt. Tage Olsen, Sindal, Kai Reinholdt, Sanddal, Taps, Palle Belsted Pedersen, Hvidovre. Eventuelle oplysninger til undertegnede eller P. Trier Hansen.

Tak for de forholdsvis mange og gode breve. God jul.
Venlig hilsen.

Niels Justesen.

Årgang 1951-52.

Redaktør: *Laurits Juul*, Ø. Vamdrup, 6580 Vamdrup.

Kære kammerater.

Det er nu godt 3 år siden, at jeg begyndte en tilværelse som redaktør for vor årgang i „Nyt fra gamle elever“, og jeg kan meddele, at omgangen er nået rundt, jeg har

forsøgt at nå ud til alle adresser og er begyndt forfra, hvilket tydeligt ses på antallet af svarbreve. Det er gået med dem som med foldudbyttet i byghøsten, de er stærkt reduceret, og fortsætter denne udvikling, må jeg vist snart bede om forslag til ny redaktør. Der kom 2 svarkort. Det første var fra *P. Hornhøj Poulsen*, Guldagergård, Holsted. Han fortæller, at han har købt jord ind og driver familiebruget på godt 50 td. ld. sammen med sin kone og 3 børn (fra 1–9 år). Hornshøj har ikke tabt troen på kvægholdet, og han har 22 køer + opdræt samt en del svin. Af bestyrelseshverv er han i mejeri- og kommunalbestyrelse. Sin interesse for ungdomsarbejde har han heller ikke tabt, og han har stadig gymnastik- og spejderarbejde som sit speciale. Hornshøj fortæller videre, at han i sommer var hos *Nikolaj Mathiesen* i Stenderup ved Horsens, hvor han mødtes med *Jakob Kjær* og *Palle Bilsted Petersen* (sidstnævnte fra sommerholdet). Ja, jeg vidste ikke, at Bilsted var på sommerholdet, ellers havde jeg forlængst kunnet fortælle, at han er regnskabskonsulent i Vejle. Red. Nikolaj havde en flok dejlige køer og en flok mindst lige så dejlige drenge, og han havde heller ikke tabt interessen for ungdomsarbejdet på sin egn.

Jakob Kjær lader vi selv fortælle:

Han har nu været lærer på Næsgård i godt 3 år, og han skriver, at det har været et interessant job, men også et slid, og da han nu dernede på Næsgård har hørt forslag om, at lærere på over 40 år bør skydes, så flytter han – for han har kone og 3 børn at tænke på – igen til den mere rolige atmosfære på Tune landbrugsskole. Her får han en ny og større opgave at løse, idet han skal sørge for at få fremstillet evt. selv fremstille undervisningsmaterialer til grundskole, landbrugsskole og bosiddende landmænd og dertil lede pædagogiske kurser for nybagte agronomer, og han glæder sig selvsagt til opgaven. Ja, sørg nu for Jakob at få bibragt dem troen på, at ærligt arbejde altid afføder en ærlig løn – men hvem der så får lønnen, bli'r så en anden sag!

Om mig selv er der ikke meget at berette, jeg driver stadig mit lille landbrug på delvis gammeldags manér, og det går efter omstændighederne, som man siger, ganske udmærket.

Jeg slutter med en hjertelig hilsen til hele omgangen og en tak til dem, der skrev.

Laurits Junl. Ø. Vamdrup.

Årgang 1952–53.

Redaktør: *Laus Alling*, Gelskær, Sommersted.

Kære kammerater.

På åresord, i år var det virkelig min mening at udsende spørgeskort, men så var det umuligt at finde adresselisten. Den er nok smidt væk sammen med ATP, dagpengefond, folketælling og skatteskemaet. Det er da i hvert fald en undskyldning.

Jeg har dog i årets løb mødt et par stykker fra vores årgang. Håret er tyndt, og de fleste har munden fyldt med tænder af tvivlsom kvalitet.

Arthur Jessen, Sofiedal, har husmandsbrug nær grænsen. Er noget af en provo, der medunderskriver på skrappe læserbreve til kommunen.

Tage Benjamin Hansen fra Vinum er blevet en mand af de store linier. Dels udtaler han sig med megen vægt i diverse forsamlinger, dels driver han fremtidslandbrug i stor stil. Det sidste nye er en stor græstørrefabrik. Man har på fornemmelsen, at Lis Groos' datter har haft en god indflydelse på ham. Man mindes jo endnu, at Hansen havde et godt øje til fyren.

Andreas Hartung, Well, stor mand in the States. Ingeniør med mange mand i arbejde. Hus, sommerbolig ved søen, speedbåd o.s.v. Herlig kone, jeg har godkendt hende. Ikke dårligt, vel?

Aksel Petersen har en gård ved Hjortlund ved Ribe. Det siges, at han stadig er en fremragende kortspiller. Har også hørt, at han er sådan en slags livskunstner.

Hans Schött mødte jeg ved en slagterigeneralforsamling i Vojens. Han fortalte, at han havde gård ved Haderslev, husker jeg ret, var den på 20 ha. Mon ikke konen var lærerinde. Sælger dog gården og køber en fiskestang.

Lorry Lund har fundet vand, der sprøjter 15 meter i vejret. Der er skam fut i den dame. Hun skal nu forsyne Broager med denne vædske. Desuden har hun et utal af sommerhuse, vist nok også nogle svin og en søn.

Tage Sams er hjemme igen efter 2 års ophold i Japan. Fra januar træffes han igen som maskinkonsulent i Vejle. I øjeblikket forsøger han at slå konsulenter ihjel, idet

han har fået til opgave at reorganisere hele konsulentssystemet. Han har 3 herlige døtre. Med tiden et godt parti for dem med sønner. Konen er heller ikke dårlig.

Selv har jeg nu, efter at have set den halve verden, kastet alle tovligheder overbord. Helliger mig nu helt familie og landbrug. Har efterhånden skrabt 60 ha. sammen, og på dette areal er placeret ca. 100 kreaturer, et antal svin, et stk. kone + fem!!! børn, fire piger og som rosin i pølseenden et stk. søn. Ikke dårligt præsteret af en gammel højderygsbonde, jeg mener det med sønnen.

Med hilsen.

Laus Aalling.

Årgang 1953-54.

Redaktør: *I. M. Jubl*, Sdr. Vilstrup.

Ingen indberetning.

Årgang 1954-55.

Redaktør: *M. Uldall*, Bramminge.

Sølle 6 besvarelser. 4 renavlede landmænd og to krydsninger. Hvor er *Mads Hansens* ånd egentlig henne? Skriver han ikke i 4. vers „Og hviler jeg en føje stund og tager pen og bog, da kæmper jeg på åndens grund“. Er i ved at blive materialistiske agroteknokrater, der kun går op i produktion og økonomi?

Karl Hansen, Kærgård, Møgeltonder, har haft landbrug i 15½ år. Gårdens størrelse er 30 ha plus 16 ha i forpagtning. 20 køer plus opdræt, 15-18 køer. Vil have stalden mekaniseret. Priserne er blevet bedre, så lysten er blevet større. Han skriver, at han stadigvæk kun har een søn (14 år) og spørger, hvordan jeg fik datteren sidst. Dette er en insinuation, men jeg sender dig alligevel opskriften. Måske skulle jeg aflevere den personligt - du byder jo på kaffe.

Detlef Hongård, Rangstrup, er een af de flittige skribenter til disse spalter. Detlef er stadig hos dyrlægen, nu på 20. år. Han anholder mit udtryk „deltidslandmand“ for hans vedkommende er han „heltidslandmand“ 12-15 timer i døgnet. Det tror pokker, når du skal levere mælk helt til København. Han er gift med Lilian og har intet afkom. Lilian arbejder på plejehjemmet i Toftlund. De arbejder med forskudt arbejdstid. Her kan forklaringen på manglende afkom ligge. Detlef og Christian fra Gangsted er på pen sammen.

Frede Eriksen, Olufskær, skriver, at han ikke har været for flink til at besvare de udsendte spørgeskort. Nu skal det være. Han har købt hans hjem i Sverdrup ved Øsby i 1966 (27 ha.) og forpagtet „Olufskær“ i Lunding fra januar d.å. Frede var bestyrer her siden 1. nov. 1955. Der drives alsidigt landbrug med 45 køer plus opdræt, og der regnes med opfedning af 500 svin. De har fodermester og gift daglejer, som han håber bliver de næste 6 år. De to gårde drives sammen. Maskinparken består af bl. a. 3 traktorer, selvkørende mejetærsker, roeoptager med tank. - Han har en dejlig kone og tre børn, kan ikke komme ned på 40 timers arbejdsuge, har ingen tid til transformatorforeninger, vandværksbestyrelser o.l., påstår at det eneste sted han ikke kan møde kammerater fra holdet er ved elevmøderne.

Eigil Hansen, Irisvej 6, Skjern, er på 9. år stadig agtværdig degn. Har to drenge på 3 og 7 år. Han er glad for, at han sprang fra, ikke fordi han mener, det ikke er godt nok at være landmand, men han har det bedre. - Med dig som pædagog i Skjern er vi sikre på, at der fra dette „Jesper Jensens fjendeland“ ikke bliver klækket ungdomsoprørere og hashrygende Frøstrupboere.

Jürgen Peter Jessen, Schaffelfeld, Flensborg-Land, giftede sig i 1957 med mejeriforvalterens datter. De har en dreng på 10 år. Fra 1957-67 pagtede de forældrenes gård på 20 ha. I 1967 overtog de gården, og der købtes 5 ha. til for 35.000 DM (EWG priser?). Der blev bygget til den gamle kostald sidste år for 30.000 DM. Jürgen har 24 køer, 30 ungkreaturer og 10 søer. Der sluttes med følgende fællesmarkedsbetragtninger. „Michael, du spørger om landbrugets forhold. Ja! ja! som det ses, kan der ikke regnes med en særlig god fremtid“. Hvem skal vi nu tro på, Anders eller Jürgen?

Knud Jessen, Skive. Kan I huske ham? Han er planteavlskonsulent i Skive, og er meget tilfreds med det, og så har medlemmerne også bare at være det. Har 2 drenge

på 8 og 12 år. Kan i huske de højtravende politiske diskussioner mellem ham og Hans Uwe. Vi troede mindst, de ville ende i folketinget. Men jeg vil jo nok indrømme, at de mange gange jeg senere har mødt Knud, er jeg blevet klar over, at så politisk afsporet han er, kommer han aldrig på Christiansborg. Han må nøjes med skolenævn, skolekommission og afvandingskommission i Skive. I relation til det sidste, må vi formode han „går meget i vandet“.

Gunnar Tbomsen, Uldalgård, Vojens, skrev til mig midt på vinteren, så der er da ihvertfald nogen, der er ivrige efter at få en hilsen i elevskriftet. Eller var det, fordi du var lidt for sent på det til det forrige. – Gunnar har haft gård siden 1956 i Lunderup, købte Uldalgård i 1964 og bor nu der og driver gården ved Lunderup kvægløs ved siden af. På Uldalgård holdes 135 kreaturer, deraf 40 sdm malkekøer, ca. 200 svin, 10 søer og ingen høns, 4 traktorer, 12 fods mejetærsker, båsestald, ny lade med siloanlæg og gennemløbstørreri. Produktion: to drenge og to piger fra 2 til 11 år med passende aldersfordeling. Ingen tillidshverv. Indtjeningen har bedret sig i 1969 og synes at fortsætte 1970. Slog spådommen til?

Hilsen til hele holdet fra

Michael Uldall.

Årgang 1955–56.

Redaktør: *Bent Gade Holm*, Borkgården, No, Ringkøbing.

Ingen indberetning.

Årgang 1956–57.

Redaktør: *Poul Jensen.*

Gode kammerater!

Så er det igen tiden at få sendt lidt nyheder. En særlig tak til de to, der har ladet høre fra sig.

Folmer Jørgensen, Tandslæt, fortæller, at han har det godt på Als, blev sidste år selvejer, efter at have haft ejendommen i forpagtning i 6 år. Den er på 35 ha. og drives som alm. landbrug med køer og svin. Fremmed hjælp kendes ikke, så der kan være travlhed.

Ernst Jakobsen, Hårby, starter med at oplyse, at hans 5 år gamle sostald til 150 søer går godt. Stalden kostede dengang 250.000,- kr. at bygge, dyrt efter daværende priser, i dag ville der nok skulle en halv gang mere til. Han har en mand til hjælp, (er det til at køre i banken med grisepenge?).

Midt i sommer har Ernst og to brødre købt en gård på 220 tdr. land, det er i nærheden af Assens. De har lige fået en bestyrer, samt en gift mand, ellers har de klaret den ved hjælp af maskinstation.

Familien består af 2 raske drenge og en pige på et år.

Så var der ikke flere fold at høste, og jeg sender mange hilsner til hele årgangen.

Poul Jensen.

Årgang 1957–58.

Redaktør: *Poul Solmer Frank*, 6500 Vojens.

Kurt Aggeboe, Transbøl, Horne, 6800 Varde. – 10 år er gået, siden ejendom blev erhvervet. Der begyndtes med 42 tdr. land. Siden er tilkøbt og forpagtet, således at der pr. dato regeres over 98 tdr. land. SDM-besætning på 28 køer + opdræt, levering af ca. 240 svin årlig samt en minkbestand pr. 1. okt. på 327 stk. Fra 1. nov. klares arbejdet med kone, datter på 8 og søn på 4 år. Ikke helt efter ønske, men medhjælp o.s.v. – !! Udadtill er der sæde i 6 bestyrelser, og revisorplads indtages i 2 foreninger (Red. anbefaler lidt rationalisering i det vestjyske foreningsliv).

Holger Asmussen, Højrup Skovgård, 6590 Ødis. – Alt virker efter hensigten på den 50 ha store gård. For tiden dog lidt irriteret over vejrforholdene. Medhjælp er mekaniseret bort, men dog stadig en del håndarbejde tilbage med 26 køer, 40 stk. opdræt samt søer og fedesvin. I det daglige følger kone, Birgit og Tove, Knud og Karen nøje med i, hvad der sker. Fællesmarkedet findes der ingen trøst ved længere. Vi kommer for sent med til at kunne høste nogen virkelig fordel. (Red. mener, at Holger vil klare sig, hvilke betingelser der end stilles ham).

Johannes Rosendahl, Helsebakken 6, 7100 Vejle. – Efter afgangseksamen fra Landbohøjskolen 1962 assistent i driftsøkonomi i Vejle og fra april 1970 status som konsulent. Ved hjælp af en samlet stab på 16 mennesker styres 720 landbrugsregnskaber. – Er lykkelig gift, – resultat: 2 døtre og 1 søn. – Med i regnskabskredsen haves *Knud Mols* og *Arnfred Møller*. Begge kører sovejen, førstnævnte har netop lavet kostald om til søer, og sidstnævnte har bygget nyt til 80–90 søer. (Red spørger, om man har et godt slagteri på Vejleegnen?).

Årets 3 besvarere beder mig overbringe hilsen til alle fra årgangen.

Red. takker for bidragene.

Poul Solmer Frank.

Årgang 1958–59.

Redaktør: *N. E. Mathiesen*, Karlsruå, Tinglev.

Kære kammerater! Ja, så er der igen gået et år, og jeg sidder igen her med de indkomne svar på de udsendte 35 spørgeskort.

Ole Jørgensen fortæller, at der er sket en hel del, siden han sidst skrev til elevskriftet. For at begynde, hvor han slap dengang, så kom han tilbage som assistent ved helårssørgene med kvæg, efter at have kørt med rendegraver i 1 år. I 1966 købte han sine forældres gård, som han straks byggede en ny kostald til. Han har nu 35 malkekøer + opdræt, ialt ca. 90 stk., som han selv passer ved siden af at avle gårdens 30 tdr. land + 50 i forpagtning. Han har endvidere fået tid til at finde sig en kone, som er uddannet sygehjælper og har haft arbejde lige siden de blev gift, men holdt op til 1. nov., for helt at hellige sig arbejdet derhjemme hos mand og søn (1½ år).

Åge Kjær fortæller, at han d. 1.10.70 købte sin fars gård på 32 ha., som han nu driver sammen med sin hidtidige ejendom. Har nok at se til til daglig, men prøver at følge med i, hvad der sker og tage stilling til samme.

Knud Pedersen har sendt en fyldig beretning, hvori han fortæller, at han sammen med sin bror for fire år siden købte en lille ejendom, forpagtede deres fars samt endnu een, så de nu ialt har 110 tdr. land, som ligger nogenlunde samlet. Desværre er bygningerne gamle og utidssvarende, hvilket giver en mængde arbejde, som de ingen ting får for. De to brødre er meget glade for samarbejdet, som gør, at de bedre kan indrette sig med fridage, evt. lidt ferie samt at de er uafhængige af fremmed hjælp.

Der er dog noget, de formentlig ikke er fælles om, nemlig Knuds kone og datter (10 mdr.). Konen er sygeplejerske og arbejder på halvtid. Knud tænker endnu med glæde på 10 års jubilæet sidste år og sender hilsen til alle 58'ere. Hvis nogen kommer i nærheden, er man velkommen hos Knud og fam. Adr.: Højvang Farre 7323 Give.

Erik Poulsen fortæller kort og godt, at adr. stadig er den samme (intet nyt er også nyt, måske oven i købet godt nyt, var det ikke sådan, vi lærte hos „milli“?).

Jørn Haabr Udh fortæller, at han på grund af den stadige tilbagegang i koantallet på Sjælland pr. 1.10. i år har opsagt sit arbejde ved mastitisbekæmpelsen og er i stedet begyndt på et ejendomskontor i Korsør med det mål for øje selv at blive ejendoms-mægler engang. Uddannelsen vil tage mindst tre år, og undervisningen foregår om aftenen, så det bliver nok tre drøje år at komme igennem. I april i år blev familien forøget med søn nr. 2.

Desuden er jeg blevet ringet op af *Svend N. Hansen*, som efter en tid på Fyn (Hårby) atter er vendt tilbage til hovedlandet, nemlig til Skjern, hvor han nu arbejder med regnskaber. Han fortalte desuden, at han havde besøgt *Bjarne Christensen*, som sammen med en bror driver stordrift i Gadbjerg, hvor *Svend Aage Nielsen* er blevet hotelmand og ifølge *Svend Hansen* er den fuldendte vært. Det giver måske også større fortjeneste at fodre mennesker end at fodre dyr.

Det var så slut for denne gang, og jeg siger tak for de indkomne bidrag, men vil dog ikke, som mange ordstyrere ved generalforsamlinger og lign. takke, fordi I gjorde mig arbejdet let. Jeg havde ikke haft noget imod at redigere en meget større stak breve, så det kunne fremgå af elevskriftet, at dem fra 58 holdet, det var nu nogle „vakse“ fyre.

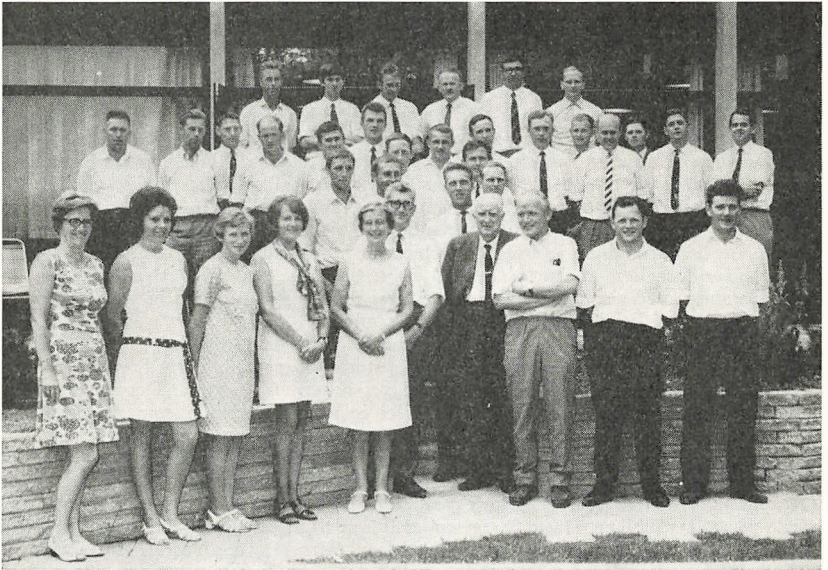
Niels Erik Mathiesen.

Årgang 1959-60.

Redaktør: *H. Schmidt*, Påbyvej 20, Bramdrupdam.

For at begynde med en slags status kan oplyses, at af de 125 elever, som startede på Gråsten Landbrugsskole i november 1959, er der, ifølge sidste adresseliste, endnu 95, der står som medlemmer af foreningen, og samtlige medlemmer har i år fået tilsendt spørgekort. De 95 kort har givet 12 besvarelser, som er følgende:

Ove Raun Buchholdt, Skjern Skole, 8850 Bjerringbro. Hermed et livstegn fra det mørke Jylland, nærmere betegnet Bjerringbro Kommune, hvor jeg sidder med noget af Danmarks jord, ikke som ejer, men som kommunal ansat folkeskolelærer og bruger af

10-års jubilarene 1970.

et frimærkestort stykke havejord sammen med kone og to sønner.

Desværre fik jeg ikke lejlighed til at møde op til det første lille jubilæum sidste sommer – tillykke til os jubilarer. Jeg mindes mange gange tiden på Gråsten Landbrugsskole, det gode sammenhold der var imellem os både i arbejdet og på slap line.

En til to gange årligt får jeg drøftet Gråsten-tiden sammen med *Dres Appel*, der stadigvæk er svinekontrolassistent på Løjtland og sammen med sin kone bor i et nyt og hyggeligt hus i Røde Kro.

Af andre, jeg har set meget til efter landbrugsskoleopholdet kan jeg nævne *Hans Erik Clausen*, idet vi var studiekammerater på Tønder Statsseminarium – vi havde de samme liniefag og demitterede samme dag. Hans Erik rejste sammen med sin kone og søn til Grønland for to år siden. Jeg tør ikke sige, om de er kommet tilbage eller frosset fast deroppe. Jeg gad nok vide, hvor mange af os der har overlevet med landmandstitlen i behold i dette forgangne tiår? Sikkert ikke meget over 50 %, og vi andre, der er sprunget fra, må vel nok beundre de trofaste kæmpere for dansk landbrug i disse stridbare – foranderlige tider. Jeg kan tydelig huske *Karlskov Jensen's* faste tro på, at Danmark i løbet af et par år ville være i Fællesmarkedet. Denne profeti er godt ti år gammel – og hvordan ser det ud idag? Mit indtryk er, at landmanden af idag ikke er så forhippet, som landmanden af 1960 var det, for at komme i Fællesmarkedet. Min profeti skal være – et formelt Vest-Europa om 15 år, forudsat vi kan holde krigsstrommerne på afstand. Og til den tid et gennemrationaliseret landbrug, som skal

være eksperten i forhold til andre lande for at kunne klare den hårde konkurrence. De gamle ord om at – kan du ikke blive andet, kan du blive landmand – er forlængst ugyldige.

Med disse flakkende betragtninger vil jeg ønske alle gamle kammerater en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Age Kjeldsen, 8632 Lemming. Når jeg læser årsskriftet og støder på årgang 59/60, er det småt med indberetninger. Kære kammerater, når I får det lille kort, send det så ikke i papirkurven, men skriv lidt om dit eget liv og send det retur.

For mit vedkommende går det med slid og slæb fra morgen til aften. Har forøget gårdens areal fra 32 til 47 tdr. land. For tiden 16 køer og 24 grisesøer, og sælger alle smågrise. Har planer om at bygge maskinhus til foråret og senere udvide til 25 køer.

Familien er endnu kun på tre, og hermed en hilsen til gamle kammerater.

Jørgen Lei, „Dundelum“, 6170 Hoptrup. Vi bor stadigvæk på mit fødehjem, som jeg købte for 3 år siden efter en forpagtningsperiode. Jeg driver kvægløst landbrug endnu, med godt 100 fedesvin på stald ellers forsøger jeg at leve af planteavl, men det er nu ingen særlig god levebrød anno 1970. Vi har haft en stor jordfordeling her i byen, og i den forbindelse har jeg fået godt 30 ha mere jord, vi bliver jo nødt til at være effektive for at tilfredsstille den sultne ulv, der hedder staten. Samtidig ønskes skolen tillykke med den nye form, elevskriftet har fået. Et meget positivt træk.

Jeg tror, vi er for mange bønder, der er fagidioter, som ikke ser ud over vor egen 45 graders synsvinkel, eller også er det de gamle mænd i toppen, som hviler deres trætte ben. Til slut en advarsel til de helt unge fra en, der ikke er ret meget over 30. Gå ikke ind i landbruget, hvis du har mulighed for noget andet, for det bliver aldrig relativt godt i henhold til kapital og arbejdsindsats.

Hermed mange hilsener.

Evald Kjær, Gislum, 9600 Års. Er siden landbrugsskoleopholdet blevet gift og har 2 drenge og en pige. Har overtaget sin fødegård, som videredives med 20 malkekøer + opdræt og 250 fedesvin + søer. Er i år så heldig at have en karl som medhjælper og har således tid til at pleje sine interesser – Danmarks landbougdom og Vesthimmerlands Kvægavlsforening.

Mange hilsener til alle fra

Evald og Bente Kjær.

Jørgen P. Pedersen, Nr. Hjarup, 6552 Hovslund. Der er ikke meget nyt denne gang. Jeg har 25 ha jord forpagtet + mine egne 20 og har i år haft en meget vanskelig høst med for lille udbytte.

Hilsen til alle gamle elever.

Christian Petersen, Bjerndrup, 6240 Løgumkloster. Her er alt vel, er gift på tiende år og har fire unger i alderen 9–2 år. Landbruget bliver drevet meget moderat, idet jeg har en temmelig god bibeskæftigelse i form af en trio, og vi tager ud at spille. Det giver en større timeløn end landbruget. Løber til tider på *Peter Hansen*, Gasse og det store grin er der ikke noget i vejen med.

Mange hilsener.

Egon Th. Schjøtt, Skjoldager, 6510 Gram. Vi har jo lidt af hvert i bedriften. 34 jersey og 27 grisesøer, hvorfra vi sælger alle grisene. Endvidere er familien forøget med en datter. Ellers alt vel, og går vejen forbi, er alle velkommen til at se ind.

NB! Tag lige og svar på spørgeskortet i gamle gutter.

Hermed mange hilsener.

Chr. Schmidt Clausen, Broballe, 6430 Nordborg. Jeg er bonde endnu, det er hårdt at se frem til næste år, men håbet lever endnu. Jeg overtog ejendommen i 67 og byggede løsstald efter stormen, og har siden været gården rundt med profesorske omlavninger. Gården drives med 20 køer + opdræt, og der er plads til 200 svin. Min søster holder hus og er samtidig kunstmaler.

Mange hilsener.

Bent Pedersen, Langskov, 7172 Ølholm. Jeg blev gift i 1961 og tog i 62 på kursus som inseminør. Har kørt siden 1.1. 1963. Vi overtog min fødegård på 20 tdr. land i 1965, som vi driver ved siden af. Min kone er uddannet lærerinde og vikarierer

engang imellem, desuden leder hun en del gymnastik. Vi har fire børn, tre drenge på 8, 7 og 2 år, og i januar var vi så heldige at få pigen.

Venlig hilsen til alle.

Rita og Bent.

Karl Balle Jørgensen, Gamst, 6600 Vejen. Jeg kan kun oplyse, at jeg har det udmærket og fortsat driver landbrug.

Samtidig sendes en hilsen til alle kammerater.

Theodor Olesen, Skovbymark, 6200 Åbenrå. Jeg har solgt kørne og lavet om til grisesøer. Det er en stor arbejdslettelse, og af penge giver det omtrent det samme, endnu da. Familien er forøget med en datter.

Mange hilsener.

For mit eget vedkommende kan jeg oplyse, at jeg pr. 1.10. 1969, efter i tre år at have været tjenestgørende ved forsvaret, nærmere betegnet ved brigadestaben, er vendt tilbage til det civile, idet jeg er ansat som funktionær ved Jydsk Betonelementfabrik i Bramdrupdam. En virksomhed, der udelukkende beskæftiger sig med fremstilling af alle arter bygningselementer til offentlig-, institutions- og boligbyggeri. Foruden virksomheden i Bramdrupdam er der en filial i Skive. Der er ca. 400 beskæftigede, og årsomsætningen udgør indtil nu ca. 40 mill. Det, som jeg beskæftiger mig med er hovedsagelig kvalitetsstyring og planlægning, et ganske interessant og udviklende arbejde, som jeg er udmærket tilfreds med.

Dette var resultatet af de 95 spørgeskort. Vi takker hermed de enkelte for bidragene og håber på, at også andre vil yde en indsats næste gang. Husk eventuelle adresseændringer kan ske ved henvendelse til foreningens sekretær: Landbrugs lærer, agronom *P. Trier Hansen*, Vårhøj, Rinkenæs.

Vi afslutter årgangens bidrag til elevskriftet med en hilsen til skolen og lærere samt til de trofaste medlemmer fra årgangen med ønsket om en glædelig jul og godt nytår.

H. Schmidt.

Årgang 1960–61.

Redaktør: *Gunnar Kjer Hansen*, St. Rørbæk, Frederikssund.

Ingen indberetning.

Årgang 1961–62.

Redaktør: *Holger Warncke*, 6224 Bovrup.

Kære kammerater!

I år var resultatet lidt magert. Af 35 udsendte kort kom ikke et eneste retur. Det eneste livstegn fra holdet kom 2 dage efter afsendelsen af kortene, i form af en opringning fra *Kresten Bonefeld* fra Kær ved Sønderborg. Han bad mig om ikke at skrive for meget om ham; men følgende oplysninger fik jeg dog lokket ud af ham: Gift d. 4.7.70 og stadig glad for det. I foråret overtog han sit hjem, som drives alsidigt med køer og svin. Bygningerne holdes vedlige, men bliver ikke forbedret, da tilkørselsvejen til den nye bro over Allsund skal gå tværs gennem deres stuehus. Endvidere ved de ikke, hvornår, men engang bliver de tvunget til at flytte. Kresten er i bestyrelsen for Landboudommen i Sdbg. Amt, men går af til foråret. Yngre kræfter skal til, mener han. Herfra er der intet særligt nyt. Jeg håber på lidt flere svar næste år. Til elevmødet i sommer var mødt 24 mand fra vort hold, det største antal i flere år, så det kan ikke være svigtende interesse for skolen og dens arbejde, der er grunden til, at jeg ingen svar får. På de nye spørgeskort er der ingen plads afsat til en dato som sidste frist for indsendelsen; men da *Trier skal* have oplysningerne senest 1. nov. for at få elevskriftet færdig i rette tid inden jul, bedes I sende kortet tilbage hertil senest 20. okt. – Det er vel rimeligt, at jeg får et par aftener til at samle det „vældige“ stof. I år var det jo særligt nødvendigt – hm. – – En tempereret hilsen sendes til de 34 mand, der ikke fik sig taget sammen til at svare. Resten af holdet sendes de venligste hilsener.

Holger Warncke.

Årgang 1962-63.

Redaktør: *Jes Lassen*, Tastegård, Felsted.

Ingen indberetning.

Årgang 1963-64.

Redaktør: *Vagn Hammer*, Lykkesborgalle 22, 2860 Søborg.

Kære kammerater.

Igen i år er det lykkedes mig at få tid til at sende spørgeskort ud, og her er så resultatet.

Erik Andersen overtog d. 1.7.69 sit fødehjem i forpagtning. Der hører 80 tdr. ld. til gården. Han har nu udvidet besætningen fra 30 til 43 køer, og har desuden 40 grisesøer. I sin fritid beskæftiger han sig med landboungdomsarbejde. Han har i snart 3 år været formand for Nordfyns Landboungdom, og fra april i år er han blevet formand for Fyns Stifts Landboungdom. Han har dog også haft tid til at finde sig en kone; den 11.7.69 blev han da gift. Hun er nu sendt på kontorarbejde i Bogense. Iøvrigt kan jeg tilføje, at en af Eriks køer ved en fremstilling i Bjerringbro fik titlen: Årets bedste røde ko.

Jes J. Andersen beretter, at han i 68 forpagtede sit fødehjem på 85 ha, og at han for tiden tænker på at købe den. Han er også gift, og har en datter på 1 år.

Niels Carl Andersen fortæller, at han ikke har noget at tilføje til det, der allerede er skrevet i „Nyt fra gamle elever“. Jeg vil dog lige fortælle jer, at han er hjemme endnu, og at han i sin fritid leder gymnastik.

Knud Bjerre overtog d. 1.3.68 en gård på 32 ha. i Salling (adr. Vestergård, Lihme, 7862 Brodal). Gården drives med 36 køer, 15 grisesøer, og så har han 500 kalkuner, der skal slagtes til jul. (500 kalkuner – en frygtelig ballade. – Har naboerne ikke klaget?). Desuden fortæller han, at det blev til giftermål i sommeren 68, og at det indtil nu er blevet til en datter.

August Bruhn var efter opholdet på G.L. forvalter på en gård ved Kolding; derefter fodermester på Als. Siden var han forpagter af hans kones fødehjem i 3 år. I marts 69 købte han Aastrupgaard ved Haderslev. Der er nyopførte avlsbygninger efter brand i 68, og de kan rumme 90 malkekøer + opdræt. Han skriver, at der er nok at beskæftige sig med, selv om han både har karl og fodermester. Han har iøvrigt lagt sig to piger til.

Anders Christensen skriver til os fra Australien. Han søgte første gang om at få arbejdstilladelse i New Zealand, men den gik ikke, men det gik bedre, da han søgte om at komme til Australien. Den 26.3.69 stak han af. Turen gik via Panamakanalen, og de besøgte flere småøer på vejen derved. Efter ankomsten den 3.5. kom han til en emigrantlejr – en blandet fornøjelse – hvor han var i 2 mdr. Så bød der sig endelig noget arbejde; først som jernbanearbejder, dernæst var han ansat ved et byggefirma, men så fandt han ud af, at der kunne tjenes mange penge som minearbejder, så han drog til en af landets største miner, der ligger i det mest øde og tørre sted af Australien. Her var han i 14 mdr.; så havde han fået nok af mørket og støvet. Han holder nu ferie, men vil gerne prøve at arbejde på en malkefarm; det prøver han nu på, selv om han ved, det ikke er let. De fleste brug er familiebrug, og de har ikke brug for arbejdskraft. Han sender os en venlig hilsen fra det solrige land.

Anders Hansen har lavet om, så han nu har plads til 35 søer. Til vinter skal der laves om i kostalden, så der bliver plads til flere søer. Han mener dog, at det er en god forretning at have nogle kalve til at patte køerne, så der skal være plads til 3-4 køer med kalve. I foråret købte han 22 tdr. ld. (deri var 5 tdr. ld. sukkerroer medregnet), så nu har han ialt 65 tdr. ld.

Peter Antoni Beck har nu fået plads til 50 køer i de gamle bygninger, men for at ungdyrene også kunne være der, måtte han bygge en ny spalte stald til dem.

Han fortæller også, at familien er forøget med en datter.

Peter Christensen fortæller, at han nu har købt den gård, han havde i forpagtning. Der er 44 ha. til gården, men det står lidt sløjt til med at få fremskaffet noget arbejdskraft; det er indtil nu „kun“ blevet til 2 piger.

Aksel Dralle har prøvet lidt af hvert, men for tiden er han vejarbejdsmand hos

Ove Arkil. For at han dog ikke helt skal glemme landbruget, har han forpagtet 16 ha., som han går og „leger“ lidt med i fritiden.

Henrik Grønbjerg overtog d. 1.7.65 sit fødehjem, og i 67 købte han en ejendom til. Han driver gården med stort husdyrhold; RDM og grisesøer. Smågrisene sælges på auktion. I 1966 blev han gift, og i 68 kom der en datter.

Arne Hansen skriver, at han har forladt landbruget, og at han nu har lejet et hus i Kostrup (adr. Kostrupgård, 8964 Pindstrup). Han blev gift i 1965, og det er indtil nu blevet til 3 drenge.

Axel Ravn Pedersen blev efter opholdet på G.L. assistent ved forsøgslaboratoriet. Han var et år på Kalø, to år på Lægård Landbrugsskole, og siden har han været på Gelballegård. I sommeren 68 indtrådte han i den hellige ægteskab, og han har nu en søn.

Jeg kan fortælle, at *Bent Bromand* er begyndt på licentiatstudiet ved Landbohøjskolen; han skal læse landbrugszoologi som hovedfag, og mikrobiologi som bifag. Hans adr.: Islevhusvej 52, 2700 Brønshøj. Han er iøvrigt lige blevet fader til en dreng.

Det var så slut på oplysningerne fra 63-64 elever. Jeg kan lige fortælle, at jeg selv er begyndt på landbrugsstudiets 3. del ved Landbohøjskolen.

Venlig hilsen.

Vagn Hammer.

Årgang 1964-65.

Redaktør: *Frede Hansen*, Voldgade 8, Sønderborg.

Jens J. Petersen har besøgt mange lande, bl. a. Canada og Australien. Ved hjemkomsten har han købt en gård, som ligger 9 km fra Varde. Han er blevet gift. Jens J. Petersen har ikke kontakt med andre fra vor årgang, det kunne han godt tænke sig, så hvis nogen kommer forbi, så kik ind, han bor Skanager, 6821 Nærbjerg.

Knud Erik Petersen begyndte som svinekontrollass. og arbejdede som sådan indtil for et år siden, da fik han plads som regnskabsass. Lisa og han blev gift d. 13. dec. 69 og har bygget hus på hans faders jord (Kirkevej, Næsbyhoved, Broby), hvis nogen kommer forbi, er de velkomne.

Jørgen Ove Petersen driver almindeligt landbrug med lidt af hvert, han filosoferer lidt over, om man nok skulle rationalisere, men det er ikke nemt at få medhjælp på Fyn. I sommer har *Egon Nielsen* været hos dem i et par måneder, han bringer en hilsen fra ham. Sønnen på 3 år er ikke stor nok til at kunne gøre det ud for en medhjælp endnu.

Venicio Petralia er færdig med sit studium og arbejder nu for det store firma MIGROS, som har en række varehuse (Food and nonfood). De producerer til eget forbrug 9000.000 kg kyllinger pr. år og er nu også begyndt at producere svin. Første etape er ved at være færdig, der skal de have 1000 modersvin i egen teststation (forsøgsstation). Anden etape er to formeringscentre med hver 2000 søer. Målet er produktion af 120.000 slagterisvin pr. år. Venicio arbejder som konsulent og beskæftiger sig med fodring og krydsning (4 racer). Det er vældig interessant, og han kommer i kontakt med mange mennesker. Han skriver ofte til professor Hjalmar Clausen på Landbohøjskolen. Sidste år blev han gift, og de har en lille pige.

Carsten Poulsen besøgte jeg i sommer, og jeg kan fortælle, at han har overtaget sit fødehjem Gundertrupgård ved Års for et par år siden. Han driver ca. 100 ha., og besætningen er kvæg, svin og stort hønsehold. Han er gift og har en datter. Tak til Tove og Karsten for gæstfrihed i sommer.

Jørgen Kjær Rorn har i 1.7.69 forpagtet sin svigerfars gård i Horslund. Der er 70 ha til gården + 30 ha. forpagtet. Det er alsidigt landbrug med ca. 35 køer + opdræt, lidt fedekalve, ungtyre og stude, samt en årsproduktion af fedesvin på 500. Folkehold består af 1 gift fodermester, desuden har han en forkarl på 2½ år og en andenkarl på 1 md.

Birger Risum fortalte sidste gang, at han var assistent på svinedemonstrationsbrug. Derefter rejste han rundt i landet som feriefløser på d-brugene, var bl. a. 3 uger hos *la Cour Møller*, Bispegården. Derefter hjemme et år og så svinefodermester på Langholtgård, Leest ved Kolding, Nu fra nov. atter hjemme.

Arne Rudbeck har haft forskellige pladser omkring Toftlund. Den 1.6.70 har han købt gård i Bæk, 35 ha., der drives med 20 køer, 15 svin og 80 fedesvin ad gangen.

Han blev gift den 15.11.68 med Lilly, hun arbejder på N.R.H. Landbo/Regnskabskontor i Toftlund.

Peter Rudolf blev jan. 67 gift og arbejdede hos sin far, indtil han overtog gården 1.8.69. Hans kone, der er sygehjælper, arbejder på sygehuset i Haderslev.

Finn Schou er blevet gårdejer på Lundinggård (64 ha) og har forpagtet sin fødegård Louiselund (61 ha.). Han driver gårdene med kvæghold (47 RDM malkekøer) 42 søer samt 300 fedesvin, og han er begyndt med Cherolais $6\frac{3}{4}$ og $2\frac{1}{2}$. Han er blevet gift og har en dejlig datter på 7 mdr.

Holger Sørensen har i foråret købt en gård mere, således at han nu er i stand til at have en fodermester. Han har nu 125 tdr. ld., 50 køer + opdræt og 60 fedekalve samt 300 svin af eget tillæg. Der sysles med planer om bygning af en fedestald til tyrekalve med plads til 150-200 tyrekalve på spalter. Ellers går alt vel, når blot der arbejdes 18 timer i døgnet.

Hans Rehhoff Thomsen blev gift april 68 og flyttede ind i en lejlighed i Søborg, hvor de stadig bor. De har en søn på 16 mdr. Den 10. juni 69 blev han færdig på Landbohøjskolen og har siden eksamen været ansat på Det landøkonomiske Driftsbureau. Han fortæller, at *H. C. Brink*, der blev færdig sammen med ham, rejste til Indonesien, hvor han stadig befinder sig.

Niels Toft har sidste sommer købt en lille ejendom på 14 ha. og forpagtet 10 ha. Den drives rigtig gammeldags med køer og grisesøer, af køer 14 og grisesøer 20, dog håber han, at disse tal bliver større med tiden. Det er allerede sket, ved overtagelsen var der 7 køer og grise. Den 8.11.69 blev han gift med X som tjener føden, da hun har kontorjob 5 af ugens 7 dage.

Anton Trip har for fire år siden købt en lille ejendom på 20 tdr. Han har lavet stalden om til 28 søer og ved siden af arbejder han på Jejsing Mejeri. Han er blevet gift og har to børn - en pige og en dreng.

Bent Zachariassen blev gift 2. nov. 68, og indtil den tid var han fodermester på Statens Forsøgsgård, Rønhave. Til marts 69 overtog de en ejendom på 29,5 ha. Der var ved overtagelsen 17 køer + opdræt og 300 tdr. korn. De har nu 22 køer + opdræt, 20 søer og feder ca. 100 svin, resten af grisene sælges. De har en lille pige på 9 mdr.

Jeg troede, da jeg begyndte jobbet som redaktør, det bliver du nok hurtigt ked af, men når jeg år efter år kan samle lige mange svar, ja, så har jeg også lysten til at fortsætte.

Hilsener til alle fra holdet 64-65.

Frede Hansen,
Søvang 4, Ulkebøl, 6400 Sønderborg.

Årgang 1965-66.

Redaktør: *Folmer Troelsen*, Bredsten Trampolincenter, Bredsten.

Hans Søndergaard, „Enggaard“, Lindeballe 7323 Give. Den 1.1.1969 købte jeg Enggaard i Lindeballe på 49 tdl. Tre måneder og otte dage efter strøg jeg titlen som ungkarl og giftede mig med Hanne.

Køerne er sat ud til fordel for 50 søer i Protektastald.

N.B. E. Bjerregaard skulle gøres opmærksom på, at 9 mdr. eleverne har været ude at se på et hestestutteri.

Claus Erichsen, Faargaard, 6240 Løgumkloster, fortæller lidt om de stationer, han har gennemløbet siden opholdet i Gråsten. Dengang gik det jo til København, nærmere sagt til Landbohøjskolen, siden er der gået 4 år, den normerede studietid for agronomstudiet, som jeg afsluttede i sommer. Derefter tog jeg på et 2 mdr.s ophold til USA.

Jeg var bl. a. 5 uger i majsstaten Iowa, hvor jeg fik et lille indblik i den praktiske majsdyrkning. De sidste 3 uger foregik med rejser gennem staterne, bl. a. til San Fransisco og Los Angeles, men last not least et 2 dages ophold i New York.

Da jeg kom hjem, forelå der en indbydelse fra flyvevåbnet, om at jeg fra d. 1.2.71 havde at stille på flyvestation Skrydstrup for at aftjene værnepligten, som jeg havde skubbet ud.

Siden d. 1. september arbejder jeg for den tyske landboforening i Aabenraa. Iøvrigt afsluttede hele holdet fra Gråsten af som agronomer, en pæn præstation, men hverken *Arne Christensen, Poul Christensen, Erik Rytter Larsen, Bennet Nielsen* eller undertegnede er gift, så der har ikke været så meget at aflede fra studiet. Jeg har ikke truffet de ovennævnte siden afslutningsfesten, så jeg ved ikke med bestemthed, hvor de har fået ansættelse, kun at Arne arbejder for Sæby i Aarhus og Poul er blevet lærer på Sydsjællands Landbrugsskole. Ud over det her nævnte er der ikke hændt mig noget særligt.

Hilsen.

Claus Erichsen.

Thorhild Fink, „Engbjerggaard“, 7620 Lemvig. En mindre, men god gård på 250 tdl., hvilket jeg bestyrer for en elskværdig norsk dame, ret velhavende, hvilket vil kunne ses af vore investeringer i gården, der har en ejendomsværdi på 1,5 mill., og hvor der er investeret 1 mill., siden hun erhvervede den for 4 år siden, maskinhus, kornsilo, grundforbedring, charolais køer, mejetærsker, traktor m.m. er købt. Tillids-hverv: landsstyrelsesmedlem for VU.

Frits Feddersen, St. Emmerske, 6270 Tønder. Han er som de fleste bekendt blevet gårdejer og ægtemand. Begge dele passer ham storartet (han skriver, mig storartet). Om landbruget fortælles, at han ikke har malkekøer og agter heller ikke at indsætte nogen. Derimod feder han grise og er begyndt at erhverve charolais-jersey krydsningskvier, som helst engang skulle gå med pattekalve.

Jacob Hår Krag, „Damkjærgaard“, 6093 Sjølund. Nyt fra Sjølunds fagre sletter, hvor man gør på følgende måde. Den 1. august 70 overtog jeg min svingers gård i forpagtning og blev en uge efter gift med Karen Marie Damkjær. Gården drives kvægløs, med 45-50 grisesøer, og der fedes ca. 250 svin årligt. Areal er 70 tdl. ager + 4 tdl. skov, så der er noget at se til.

Karl Egon Hansen, „Mosegård“, Kullerup, 5800 Nyborg. Den 1.3.70 overtog jeg en mindre gård på 16½ tdl. på Nyborgegnen. Gården er 17 år gammel, ombygget efter brand, bedriften er lagt an på grisesøer, jeg regner med, at man kan leve af det, når bestanden kommer op på 35-40 grisesøer. Jeg blev gift d. 3.5.68 med Anna Margrethe, vi fik en pige d. 29.4.69, og hun hedder Tina.

Jørgen Chr. Jensen, Røj, 6310 Broager. Efter endt skoletid har jeg været 2 år hos Oluf Christensen, Krestinedal Hereford, Jorlunde. 1. marts i år overtog jeg min svingers ejendom på 36 ha., gården drives kvægløs, vi har kun produktion af smågrise og fedesvin.

28. marts blev jeg gift med Bodil, som arbejder i Sønderborg som økonomaass.

Gunnar Henriksen, „Birkegaard“, Lindved, 7100 Vejle. Jeg bor stadig i Lindved og driver en farm på 42 tdl., med 28 fedekreaturer og kalve + 120 fedesvin, alt det passes i min fritid, da jeg kører rundt som kalvekontrol. Jeg må love for, jeg har en dygtig kone, for hun passer for det meste besætningen, da det tit bliver sent, før jeg kommer hjem fra de 108 landmænd, der skal have vejret og lavet foderplan hver 3. uge, de har tilsammen ca. 1100 kalve. Det er ellers et ret interessant arbejde, plus det giver lidt ekstra til renter og afdrag.

Som hobby underviser jeg i trampolinspring i Thyregodhallen.

Mange hilsner til jer alle fra

Annie og Gunnar.

Alfred Andresen Holm, 6430 Nordborg. Har de sidste par år været ansat på Danfoss, hvor lønnen er bedre og arbejdstiden kortere, sammenlignet med karleløn og arbejdstid hos bønderne.

Henning Bak, Højgade 9, 7451 Sunds. Han har ikke så meget at fortælle, har kørt som svinekontrollassistent i 1 år til november, og har en et værelses lejlighed, hvori han fører en rolig ungarletlivværelse uden store udskjelser. Fritiden går med gymnastik – folkedans og andre småting, er med i bestyrelsen for gymnastik og ungdomsforening.

Jørgen Hansen, Strandbygaard, 5683 Hårby. Efter at jeg forlod skolen, har jeg været hjemme. Jeg har i år den 11.6. købt en ejendom på 24 tdl., der nu drives sammen med min fars. Vi har ingen køer, ca. 30 ungfokreaturer, og kan nu have ca. 50 grisesøer. Markdriften er korn, sukkerroer og ca. 15 tdl. med konservesafgrøder, jordbær, gulerødder og rødkål. Til slut en hilsen til jer alle fra årgang 1965-66.

Erik J. Schmidt, Olmersvold Uge, 6360 Tinglev. Af nyheder siden sidst kan jeg nævne: overtaget fødegården d. 31.12.68, på 55 tdl., 15 køer og 200 svin. Supplerede

den med 22 tdl. i 69 og byggede kartoffelhus i år til ca. 4000 tdr. Så det er min mening efterhånden, at sætte kørerne ud og specialisere mig i kartofler.

Og det var så, hvad man kunne få ud af 46 spørgekort. Som helhed tyder det på, at der er meget svineri rundt omkring, eller også må det være sådan, at de der har malkekvæg, ikke har tid til at svare på spørgeskortene.

Derfor vil jeg opfordre alle elevholdet 65/66 at skrive til mig i løbet af den kommende sommer, eller medens du har det i frisk erindring, i jule- og nytårsdagene.

Til slut lidt om, hvad jeg får dagene til at gå med.

Ser I, det der med det alsidige landbrug var ikke rigtig noget for mig, så alt hvad der ligner landbrug består af 1½ tdl. græs med et par smækfede ponyer.

De 42 timer om ugen er jeg forsorgsaspirent, et par aftener om ugen underviser jeg i trampolinspring, og hver fredag aften samles ca. 200 unge, 14-25 år, til diskotek-aften, beatorkester eller plader, det skifter, så vi har orkester mindst 1 gang pr. mdr. Det vil sige, at Bredsten Trampolincenter foruden egen import af trampoliner fra England, også afvæbner noget af den pølsevognsmetalitet, der findes rundt om. Men har du tid og lyst, så kig ind, jeg har masser af tid til en sludder, dersom du er så heldig at træffe mig hjemme.

Frisk mod du gamle, alle 5 årige hilser alle fra alle!

Folmer Troelsen.

Årgang 1966-67.

Redaktør: Peter Lei, Snøgbæk, Vester Sottrup.

Kære kammerater.

Igen er det tiden med et lille bidrag til elevskriftet. Tak for alle breve og kort, 9 svarede, jeg synes, det var fint klaret.

Chr. Riggelsen var på Gråsten Landbrugsskole fra 1.5. - 1.8. 1969, for at få de sidste 3 mdr. af skoleopholdet. Derefter tog han en fodermesterplads. Nu tjener han hjemme.

Nicolai Kraack blev gift ½ år efter skoleopholdet, og er nu far til en dreng og en pige. Han har købt naboejendommen (37 ha.). Gården bliver drevet specialiseret, med en årsproduktion på 1200 stk. fedesvin.

Hans Christiansen blev gift for 2½ år siden. De har købt ejendom på 67 tdl. Børn er der ingen tid til, konen sidder på skattekontoret i Haderslev.

Nis Nissen er hjemme. Han har lejet grisestalden på en naboejendom, hvor han har 20 grisesøer og ca. 30 fedesvin. De har købt 16 ha. agerjord til derhjemme, så der nu er 42 ha. I sommer har de udvidet kostalden, der er nu plads til 26 stk.

Søren Nørgård er stadig bestyrer på „Fuglsø“ i Hejsager. Han er lige blevet far til en søn.

Egon Jensen har i sommer bygget et nyt roehus på 80 m², det gamle er taget med til kostalden, så der nu er plads til 18 køer og ca. 20 stk. opdræt. Egon og hans kone har en søn på 2 år.

Knud Jacobsen er blevet forpagter af 53 tdr. på Egenmark (Als). Han har 14 køer og ca. 100 fedesvin. Han blev gift 16. maj 1969.

Flemming Berner Christensen er blevet medindehaver af et entreprenørfirma. Der er tre om det, Flemming, hans far og en kompanion. Han har 2 gravemaskiner, en doser og ca. 4-6 mand i arbejde. Han blev gift for et år siden og er nu bosiddende i Stege.

Andreas Kryblmand blev gift d. 18. maj 1968. Hans kone hedder Else. De venter deres førstefødte d. 1.11. d.å. - Andreas driver maskinstation og har meget at lave. Når det kniber, som f. eks. her om efteråret, er der et par husmænd, som giver et nap med.

Det var, hvad posten kom med denne gang. Hermed de bedste hilsener og ønsker om en god jul samt et godt nytår.

Peter Lei.

Årgang 1967-68.

Redaktør: *Jørgen From*, Solgård, 6140 Fjelstrup.

Kære kammerater, her er lidt nyt.

Helge Nielsen skriver, at han blev gift d. 19.7.69 med Gunhild. De har en datter. Efter opholdet på skolen tog han en bestyrerplads ved Skanderborg. D. 1.11.69 tog han plads som gift mand på statens forsøgsgård Rønhave. Han spekulerer ikke på gårdkøb, da han d. 1.6.70 blev arbejdsleder på Rønhave, og der befinder han sig godt. Han skriver endvidere, at skulle nogen af de gamle komme forbi, må de endelig kikke ind.

Henry Pedersen fortæller, at han efter opholdet på landbrugsskolen fik arbejde på Skastgård ved Tønder, hvor han var i 6 mdr. Derefter flyttede han til Kolding, hvor han arbejder med mink, frugtavl og landbrug.

Jobs. Deichgraber rejste fra skolen til en maskinstation syd for Vejle sammen med *Ejner Jørgensen* (Jøsse). Jøsse er nu hjemme. Fra 1.11.69 var Jobs. Deichgraber forkarl på en gård syd for Vejle, samtidig blev han forlovet med Frida. Nu i sommer er hans tid gået med at køre lastvogn, men det skal ikke være hans livsstilling. Han fortæller endvidere, at *Jens Peter Nielsen* er ansat på hans forlovedes forældres gård ved Nordborg.

Hans Erik Petersen skriver, at han overtog sine forældres gård på 50 ha. kort tid efter opholdet på skolen. Senere tilkøbte han 3,5 ha. Gården trives traditionelt med 20 køer, 30 stk. opdræt, 15 søer og han feder selv grisene op. Han har en gift medhjælper i marken. Selv passer han dyrene og arbejder så lejlighedsvis i marken. I ledige perioder arbejder han med at få stalden ombygget indvendigt. Han fortæller, at han helst undgår de dyre håndværkere, og derfor har anskaffet sig svejseanlæg og betonblander.

Peter Nissen skriver, at han nu går på Århus Akademi's studenterkursus.

Lars A. Sander. Han sendte mig så meget at skrive, at det var nok til hele årsskriftet, men her er noget af det væsentlige. Efter opholdet på skolen begyndte han på realkursus i Herning, og han gik i skole fra 17-22, 5 gange om ugen. Det første år var der en del at se til, fordi han tidligere har gået i den lille „stråttækte“ med skolegang hveranden dag. Derfor var mange fag ham aldeles ubekendte, også tysk og engelsk (bortset fra tiden på G.L. - undskyld Trier og Schrøder). Sommeren 1969 var han 3 uger i Skotland for de penge, han havde fået i legat fra Landhusholdningsselskabet. Her i foråret 70 søgte han ind på Fyns Studenterkursus på den naturfaglige linie. Han var så heldig at blive optaget på sine årskarakterer, så han kunne gå til eksamen næsten uden nerver. I ferien var han i Svejs for at besøge en landbofamilie, som han fem år tidligere havde besøgt. Han havde igen i år fået legat fra Landhusholdningsselskabet, så det hjalp på økonomien til turen. Han begyndte i Odense i august måned, og har fået en frygtelig masse lektier at okse igennem hver dag. Han har været så heldig at få et kollegieværelse, så nu arbejder han rigtigt med potter og pander (sjovt syn. red.). Til slut skriver han: „Jeg håber snart, at nogle flere vil benytte lejligheden her i årsskriftet til at holde os a jour om hinanden, og nu da jeg har bosat mig her i midten af kongeriget, håber jeg, at en masse af jer kigger indenfor her på H. C. Ørstedskollegiet, når i flyver igennem byen“.

Henning Laue med årets korteste brev. Alt vel!

Jens Th. Jespersen: Sammen med 7 andre gutter fra holdet påbegyndte jeg 1.9.68 landbrugsstudiet på K.V.L., og det er foreløbig gået planmæssigt, således at jeg nu er begyndt på 3. del. Ud over selve studiet på skolen har jeg ind imellem taget aktivt del i studenterarbejdet, hvilket altså optager en del af min tid. Med studiet følger jo automatisk nogle dejlige lange ferier, hvoraf jeg i 69 brugte en til et ophold i det nordlige Tjekkosllovakiet, hvor jeg virkede som „rådgiver i fodring og malkning“ ved et større kollektivbrug. Bortset fra dette, lever jeg stadig som lykkelig ungkarl.

Niels Jørgen Jensen: Noget særligt er der ikke hændt mig, siden jeg forlod skolen, jeg går jo nu på landbohøjskolen. I ferierne har jeg været hjemme hos far og prøvet at gøre mig nyttig. Ellers kunne det være rart at blive færdig med at læse og komme ud at tjene nogle penge igen, for man kan jo ikke sige, dette her er særligt indbringende.

Niels Chr. Nielsen, Niels Jørgen Jensen og undertegnede er hverken forlovet, gift eller på anden måde straffet. *Mægård* har fået en datter. Den 7. november blev *Mou-*

ritz D. Sørensen gift. Ja, det var så alt for i år, jeg håber, at i næste år vil være lidt flittigere til at svare! I ønskes alle en glædelig jul og et godt nytår.

Jørgen From.

Årgang 1968-69.

Redaktør: *Henrik Bastholm*, Kjeldingbro, 9320 Hjallerup.

Kære Venner!

Ja, så er der igen nyt fra de indviede medlemmer fra den „skrappe årgang“ på Gråsten Landbrugsskole og udvidede omegn. Kender I udtrykket: „en fattig redaktør“. Det er sådan en som mig, en redaktør der har hele 80 medarbejdere (reportere) spredt ud over hele landet, men hvoraf kun meget få medarbejdere kan finde en blyant. I disse bladdød-tider må den hårde konsekvens være, at I som har modtaget spørgeskort, men ikke besvaret det, får reduceret jeres løn fra redaktionen til det halve (0 kr. : 2). Derimod får I, som har besvaret spørgeskortet, fra og med i år dobbelt løn (0 kr. : 2).

Husk, lidt nyt er også godt nyt.

F. eks. skriver *Flemming H. Madsen*: „Stadig samme kone og samme bil“. Så kort kan det gøres, for allerede nu ved vi, at *Flemming* har det godt og er tilfreds med tilværelsen, og det er det primære vi ønsker at vide.

Videre skriver *Flemming Madsen*, at han arbejder på en kvægløs gård på 150 tdr. land ved Ribe. Den drives med 92 tdr. land korn, 33 tdr. land lucerne og ital. rajgræs til fabrik, samt 25 tdr. land kartofler. Til nov. tager *Flemming* hjem for at hjælpe sin far. *Flemming* regner med at overtage hjemmet til juli 1971. På forhånd tillykke *Flemming*. Til slut bringer *Flemming* en efterlysning, den lyder: „Hvad bliver det til med *Jens Peters* havefest? Har *Volvo*'en slået ham helt ud?“

Niels Hvidkjær skriver fra Randers-egnen, at han stadig er både ugift og uforlovet, så er der nogen af gutterne, der skal have tørsten slukket i Randers, så vil *Hvidkjær* gerne have et praj. *Hvidkjær* arbejder stadig i sit hjem, han skriver nogenlunde sådan: „Om morgenen skal dyrenes passes, det ordner røgteren *Hvidkjær*, senere sætter forvalteren markeleverne i arbejde, det er osse *Hvidkjær*“. Så når aftenrøden sænker sig over Randers-egnens fede bøndergårde, så formoder jeg, at inspektør *Hvidkjær* sidder bag skrivebordet og nøje planlægger næste dags dont for hele arbejdsstyrken. Videre skriver *Hvidkjær*, at høsten i år var lang, besværlig og under middel. Det samme som her i Vendsyssel. *Hvidkjær* lader i sit brev skinne igennem, at somme tider koger blodet efter at vende tilbage til Canada. I givet fald, god tur *Hvidkjær*, og husk Gråsten-redaktionen.

Fra Landbohøjskolen skriver *Knud Aage Hansen*, at de har meget at lave derovre, men både han og *Niels B. Andersen* har det godt, og endnu har de klaret alle skærene. *Preben Hansen* holdt op på Landbohøjskolen sidste forår. *Knud Aage* er blevet gift med sin lærerinde. Bryllupsrejsen gik selvfølgelig til Paris i 8 dage. På hele den skrappe årgangs vegne vil jeg gerne ønske *Knud Aage* og frue tillykke og god fart fremover.

Niels Pagter Helles tog sidste vinter til USA for at arbejde der i 20 mdr. Han skal være på hver farm i mindst 6 mdr. *Niels* er kommet derovre igennem Danmark-Amerika-fondet, Nytorv 9, København. I foråret skrev *Niels*, at han arbejdede på en farm på 700 acres, som drives med lidt fedekvæg. Men vigtigst er avl af såsæd, havre og majs. De bringer selv såsæden ud til mellemhandlerne i staterne Wisconsin, Illinois og Minnesota. Et fint job for én, der gerne vil se sig omkring. *Niels*'s arbejdstid derovre er lang, 60 timer om ugen, til gengæld kan de gå på kaffebar et par gange om dagen i arbejdstiden. Teknisk er amerikanerne et godt stykke foran os, men ellers mener *Niels* ikke, at der er meget at lære derovre rent fagligt. Farmerne derovre har de samme problemer som herhjemme. Afvandring fra land til by. Mindre indtjeningsmuligheder og længere arbejdstid. Til slut skrev *Niels*, at USA er en tur værd, et stort, rigt land med masser af interessante ting. Ved denne tid arbejder *Niels*, så vidt jeg kan forstå, på en farm på 40.000 acres i Californien. Så han har sikkert ingen besvær med at holde varmen. God rejse fremover *Niels*.

Paul Jørgensen startede i marts måned A/S Horskær Minkfarm sammen med sin svigerfar. De købte en meget forsømt ejendom på 20 tdr. land ved Vamdrup. Til minke har de købt en 20 m lang hal af *Anders Busk* i Rinkenæs og dertil selv bygget

andre 20 meter. Yderligere er 50 meter planlagt til foråret. På nuværende tidspunkt har de 60 tæver af typerne pastel, pearl og standard. Bedriften går over at forventning, selvfølgelig med enkelte begyndervanskeligheder. Poul skriver, at han med vemod har skiftet sin Volvo P 1800 ud med en Volvo 144 S. Men ellers har han det godt. Til tider længes han tilbage til istoppene på Grønland. Siden du bruger ordet „svigerfar“ Poul, går jeg ud fra, at der er en lille dame, der har besnæret dig til den højtidelige handling. Derfor: Tillykke Poul, og held og lykke med minkbedriften.

Nu må vi have en hilsen fra det fynske øhav. Derfra skriver *Peder Toni Jeppesen Lyø*, at de langt om længe har fået overstået den besværligste høst i „mands minde“, og det med 35 hkg/ha. Så det bliver nok nærmere et kornhul i år i modsætning til en kornpukkel. Peder Toni har arbejdet i sit hjem siden Gråsten-opholdet og har befundet sig godt derved. Alligevel rejser han nordpå i Jylland for at få plads til november. Det er også sundt at se og lære noget nyt. Peder skal hilse fra den anden Lyøbo. Karsten går også hjemme, hans fader er ikke rask, så Karsten tænker på at overtage bedriften. En anden årsag til, at Karsten ønsker at etablere sig, er måske det faktum, at siden i sommer har Karsten båret en guldring, hvori der er indgraveret et pigenavn „Lis“, tilhørende en laborant fra kongens by. Til lykke Karsten.

Så er vi kommet til Fyns-land, herfra skriver *Jørgen Ingemann Jørgensen*, at alt går planmæssigt, altså lige på nær vejret. Men den dårlige kornhøst er blevet bjerget. Først i høsten kom både Jørgens far og deres nabo galt afsted, så Jørgen har måttet klare høsten begge steder med kun en dreng som hjælp. I lighed med mange andre gårde på Vestfyn udvider Jørgen kobesætningen, således at han nu har 28 jerseykøer. Sidste regnskabsår 69/70 gav besætningen i snit 340 kg smør, og det er endda blevet forringet en del ved den kolde sensommer. Jørgen skriver om *Bjarne Damsted*, at han bliver i sin plads på Vestfyn som fodermester. Til vinter udvides besætningen fra 45 til 60 køer.

Vi mangler nyt fra Vestjylland, så tilbage til det sønderjyske. *Eigil Rohr Knudsen* skriver, at han og Laila venter en arving til december. De har endnu ikke fået købt gård, men det kommer. Videre skriver Eigil, at *Bent Boisen* bliver på Åstrupgård ved Haderslev som forkarl. *Sigurd Hald* er rejst til Sverige igen. (Hvor i Sverige? red). *Inge Marie Munk Hansen* er blevet gift med sin løjtnant. Mange gange til lykke på hele holdets vegne Inge Marie. De er begge rejst til København. *Ludvig Jacobsen* tjener stadig i Bolderslev. Den 8. august 70 blev *Anne Hejnsvig* og *Hans Asmusen* gift. De har en forpagtning ved Rødekro. Også jer vil jeg gerne ønske til lykke på holdets vegne, og held og lykke fremover, også med bedriften. *Eigil Rohr* har rigtigt fået gang i pennen og har tidligt sendt sine mange nyheder hertil. Derfor vil hans løn her fra redaktionen blive firdoblet (0 kr. · 4). Mange tak Eigil.

Fra Gråsten Landbrugsskole skriver *Gunnar Nielsen*, at han er godt tilfreds med at være fodermester der, så han snupper et år mere. Det samme gør *Knud Larsen* ved grisene. Engang i vinter besøgte jeg Gråsten Landbrugsskole, og Karlskov var meget tilfreds både med grise- og ko-fodermestrene. Der så også godt ud i begge stalde. Videre skriver Gunnar at *Ib Pedersen* bliver i sin nuværende plads i Rødning. Og *Jørgen Dahlmann* rejser til Amerika til næste sommer. Dahlmann var jo i Sverige i sommer på studietur for dronningens regning. Turen til Amerika finansieres af Haderslev og Omegns Sparekasse med et legat på 10.000 kr. Tillykke Dahlmann.

Der må være noget særligt ved luften i år, eller er det bare fordi vi er ved at have alderen, i hvert fald er der mange intime forbindelser at berette om. Det sidste ægteskab jeg har fået underretning om i år, er *Jens Chr. Hansen* og frue. De blev gift i marts måned. På hele holdets vegne til lykke Jens. Jens skriver, at han er fodermester i sit hjem, og han regner med at overtage hjemmet nu først på vinteren. Også til lykke med det.

Under et ophold i København besøgte jeg *Per G. Nielsen*. Han arbejder stadig i sit hjem i Høje Tåstrup. Hans forældre solgte gården til et byggekonsortium i vinter, hvoraf de igen har forpagtet bygninger og jord. Der ved siden af har Per for egen regning forpagtet noget nabojord. Per regner med at klare hele bedriften alene ved hjælp af større maskiner, bl. a. en Fiat 850 traktor. Per driver et samlet areal på i nærheden af 200 tdr. land, så vidt jeg husker, med 20–30 tdr. land i hver mark. Avlen er frø og korn. Husdyr har Per jo kun om vinteren, da fårene er på Saltholm fra tidligt forår til sent efterår.

Fra Canada skriver *Flemming Thomsen*:

Kære venner!

Tiden går stærkt, jeg synes det er ikke ret længe siden jeg tog fra Danmark, og har nu været i Canada 1½ år, og synes stadig bedre og bedre om livet her. Siden sidst er der sket en del. Sidste vinter var jeg oppe i Canadian Arctic på et seismic hold for at søge efter olie og naturgas. Vi var på Princ Patrick Island hvor vi havde (the Arctic Ocean) Nordlige Ishav på vestkysten og 800 miles til Nordpolen. Vi arbejdede på 4 af øerne, og på en af disse havde vi lejren nogle få miles fra den magnetiske nordpol. Vi opererede med helikopter. Vi borede 25 m huller, hvor vi lagde dynamit ned, og efter sprængningen blev jordrystelserne opfanget på en strimmel papir hvor geologerne kunne se, hvad der var underne. Det var vældig interessant arbejde, solskin 24 timer og laveste temperatur i april var $+ 62^{\circ}$ F.

Så her i sommer fik jeg arbejde ved et borefirma, og er der stadig. De borer efter olie, gas, vand og mineraler, så at sige alt. Mit første arbejde var i det sydøstlige British Columbia, hvor vi borede efter kul. Vi var oppe i 8000 fod højde i The Rocky Mountain, hvor vi startede fra toppen og borede ned i 1000 fods dybde, hvorefter vi lavede en del huller forskellige steder på bjergene for at lokalisere kullene og se, hvor meget og hvilken kvalitet det var. Det kunne være ret koldt deroppe, lige over trægrænsen, hvor der var sne næsten hele tiden. Siden er jeg blevet forflyttet og er nu i The Okanagan Valley i B. C. hvor vi borer efter vand for regeringen, så de ved mere om, hvor meget vand der er til fremtiden; det er huller på 800 fod. Selve borehovedet er 5 tommer i diameter. Stedet her er en dal, der er ca. 150 miles lang, og der er søer i bunden hele vejen op, og på siderne gror der frugttræer. Det er B. C.'s største og mest betydningsfulde frugtdal; de må bruge kunstig vanding, da nedbørsmængden er meget lille, og det er utroligt varmt om sommeren, $+ 100^{\circ}$ F er en normal dag. Hvis ikke det var for varmen, ville jeg bo her resten af mit liv, da det er ualmindelig dejligt her, en skøn natur – det er svært at beskrive.

Ellers er der sket det, at jeg her i sommer flere gange har haft besøg af min bror Jørgen og Svend Egon Pedersen, men de rejser begge hjem igen om ca. 3 uger.

Hilsen fra *Flemming Thomsen*,
Box 924, Barrhead, Alberta.

Det var hvad jeg har modtaget af nyheder i år. Her i Nordjylland er der sket en del i det forløbne år. I vinter deltog jeg i et 4 mdr.'s værktøjs- og svejskursus på specialarbejderskolen i Aalborg. Det var et udbytterigt kursus. Økonomisk kan det gå an, i løn får man alm. arbejdsmandsløn. Hvis der er en eller anden, der har et par måneder ledig, kan jeg anbefale en specialarbejderskole, de findes spredt ud over hele landet. På en sådan skole er der også rene landbrugstekniske fag. Tidligt i foråret købte min broder en gård på 170 tdr. land i nærheden af vores hjem. Siden da og indtil november har jeg arbejdet hos ham. Jorden her er let sandmuldet (kartoffeljord). Så alle kreaturerne er solgt og sædskiftet er lagt om til $\frac{1}{3}$ med kartofler og $\frac{2}{3}$ med byg og havre. Undtaget er 20 tdr. land eng, som vores fars ungkreaturer afgræsser. Tørken i forsommeren ramte især kornet meget hårdt, så vi håber snart at få et vandingsanlæg; foholdene her er ideelle for kunstvanding. Kostalden har vi ombygget til 3 farestalde à 16 stier. Søerne sår bundne i farestien. Systemet er fra „Vrå Smedie“, lavet på licens fra Sverige. I laden skal indrettes en goldstald, hvor søerne går i løsdriftstier à 8 søer med adskilte ædebokse. I juli måned var jeg i 14 dage deltager i Frøstruplejren i Thy. Jeg kunne godt lide at være der, og syntes, at lejren lavede mange og overvejende positive ting. De fleste mennesker i lejren var uhyre fredelige og dejlige at omgås. Gid lejren kommer igen om et par år, når den værste forargelse (uberettiget) har lagt sig.

Gennem en færøsk kammerat havde jeg nu i sommer mulighed for, på en billig måde at besøge Færøerne.

Færøerne er en lille øgruppe oppe i Atlanten hvor der lever 30.000 mennesker, som lever deres eget stilfærdige og ustressede liv. Samfundet deroppe er fuldt ud moderne, og med en levestandard, der ligger en tak højere end vores. Jord-, luft- og vandforurening er begreber de slet ikke kender, derimod kan de tillade sig at være glade og tilfredse. En tur derop er absolut anbefalelsesværdig, det bliver sikkert et af de kommende nye feriemål.

Nu til november rejser jeg til Indien som u-landsfrivillig gennem Mellempfolkeligt Samvirke. Opholdet dernede tager, hvis alt går vel, godt 2 år, og jeg er meget spændt på, hvad det kan byde på af udfordringer og oplevelser. På grund af min udlandsrejse

har Gunnar Holm, Langetved, 6630 Rødding, lovet at overtage jobbet som redaktør for vores årgang. I bedes derfor sende alle oplysninger om jer selv og om fælles bekendte til ham i de kommende par år. At være redaktør for vores årgang på Gråsten Landbrugsskole er et dejligt og interessant job. Det vil jeg gerne sige jer mange tak for. Hermed de bedste hilsener til alle. God fart fremover.

Sidste nyt: *Gunnar Holm* blev gift lørdag den 17. oktober 70 og *Peter Seeberg* blev gift lørdag den 24. oktober 70. Der er noget specielt i luften i år. Mange gange til lykke til jer alle fire.

Glædelig jul og et godt nytår til alle.

Henrik Bastholm.

Årgang 1969-70.

Redaktør: *Sv. Michelsen*, Lysabildslev, Skovby, Als.

Kære kammerater!

Tak for de breve jeg har fået. Det var med en vis spænding jeg sendte nogle og tredive kort afsted, og her er så resultatet.

Mads V. Christensen skriver, at han bliver et år mere i sin plads ved Jacob Brodersen, Vinum pr. Døstrup, som han fik, da vi forlod skolen. Som nabo har han Arne Lønborg og 5-6 km derfra bor Bendix.

Åge Holt Knudsen skriver: Ja, det er jo ikke så længe siden vi skiltes, men jeg havnede joovre på Sjælland, hvor jeg er bestyrer. Det er flinke folk og en meget interessant og lærerig plads. Vi har ca. 60 søer, og smågrisene sælges ved 22-25 kg gennem Frederiksborg Salgsforening.

Vi har medicinskabet fuld af forskellige medikamenter, så jeg er min egen dyrlæge, det har jo både sine fordele og ulemper, men det ville nu sommetider være rart at rådføre sig med en dyrlæge, men vi køber medicinen af en dyrlæge i Skalborg, og han kan jo ikke se, hvad dyrene fejler. Og da dyrlægen her i omegnen ikke er meget for at hjælpe må vi selv have medicinen.

Hilsen fra *Åge Holt Knudsen*.

Erik Thomsen rejste jo til Jens Sørensens gamle plads på „Melvanggård“ i Askov. Den er han blevet så glad for, at han bliver der et år mere.

Jes Sørensen skriver, Ja, så er der næsten allerede gået os et årstid forbi, men det har da været en af de mest interessante. Vi har kunnet notere et meget tilfredsstillende høstresultat, men efterårsregnen har hindret os i at få den sidste vinterhvede sået. Det var kun til 1. november, så er det meningen jeg køber besætning og inventar og forpagter resten for et par år. Jeg har fået en karl lejet, men med ca. 150 tdr. land skulle der jo også kunne blive nok til 2 mand. Derforuden 23 køer plus opdræt og ca. 120 fedesvin. På gensyn.

Jes Sørensen.

Jeg kan iøvrigt meddele, at han blev gift den 24/10.

Matthis Matthiesen var på en engelsk farm fra 1. august til 1. november. Den ligger ca. 30 km syd for Birmingham. Han skriver: Farmen er på 340 ha og drives med korn, hovedsageligt hvede, ærter og hestebønner. Der er et stort svinehold, 120 søer og opfedning af alle smågrise. Farmen er på mange måder lig en dansk gård, samme maskiner, samme afgrøder osv. Der er kun flyvehavnen til forskel, men den haves også i god bestand på alle marker og er virkelig et problem.

Rasmus Møller har gået hjemme siden landbrugsskolen. Han startede 1. november som forvalter på Assendrup Hovedgård, som skruebrækkerne jo kender. Den 14/10 blev han gift med Ingrid. Han har været en tur ude og se til Bent Johansen, og skriver, at han rigtig er ved at få sat produktion på godset; her er alt også vel med det svage køn.

Ingrid har skiftet erhverv. Hun er ved at blive omskolet til en acceptabel husmor hjemme hos sin mor, hvor hun forsøger at overføre sin viden om svine- og kvægfodring til det mere menneskelige. Lad os håbe det lykkes, Rasmus har jo en god appetit. Hun sender mange hilsener til 69/70 og 67/68 årgangen.

Fredrik Hansen har fået plads på Tørminggård ved Haderslev fra 1. november.

Peter Arøe sender en hilsen til holdet. Han kommer her til Als fra 1. november, hvor han har fået plads på Augustenborg Hovedgård.

Hans H. Festeren som jo ned på „Høgebjerg“ ved Aabenraa efter skolen, og den plads er han så glad for, at han bliver der et år til. Det er en selvstændig plads, hvor han kan prøve at omsætte sin lærdom fra skolen i praksis.

Chresten Michelsen har taget en plads som fodermester på Sjælland fra 1. november.

Selv er jeg hjemme, hvor vi er travlt beskæftiget med selvbyggeri, som vel nok er en af de ting, hvor man kan holde en god timeløn. Jeg tænker tit på Stisens teorier, men der er nu mange ting vi kommer lettere om ved end han gjorde i timerne.

Mange hilsener
Svend Michelsen.

